

Akt Riy ta paliinna ku Iisa Masi Pile ka kaawor

Luk siir makaatamna seera : taat awalle Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka riy taat Iisa Masi gintu keder. Ta seeriñkar gay, taar ko maktumne ta Akt-anta, taat kaawa do bi ka riy taat paliinna gintu min Buñ cooniig Iisa ho ḥa diyiig do serpey. Iisa Masi, paliinna talgigdō inj odinco ar ka awalle. Kar gay, ḥa goy datikco inj Ruwwin ta Bunđi. Ruwwin-at gaayaag maajirin ku Iisa do gaare ka Kabarre ta Gala.

Luk siirit maktumne-an do gem rakki sinji Teyopil (Akt 1.1) inj gee okiñco kuuk raka ibine gamin kuuk kuuniye min Iisa nooytu min do muuti. Ampaa ko, ya gee dorit Kabarre ta Gala ho ḥu ooyta, ḥu teesiy ko Egliz. Luk gaara ja maman Egliz teestu Zeruzaleem inj Yuudinna. ḥa gaaraate pey maman Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa totirtu do kid ka Palestin okinji ho do darrinay kuuk leyig barre kaak ḥu koliy Mediteraane, nam Room, geeger ka Tatko. Kar min do werin ḥuurak ko, diñ oki kretiyenna gaariit Kabarre-at do gee kuuk goy do adiy ka kidar okinji.

Maajirna era Ruwwin ta Buñdi

¹ Gem kol sinji Teyopil, nu siir ko do maktumner taat awalle gamin okiñco kuuk Iisa Masi gintu ho kaawin okiñco kuuk ḥa gaartu min Buñ ḥaamiiga

² nam yiriya taat Buñ cooniig ka samaaner. Min ḥa bal coone misa, inj gudurre ta Ruwwin ta Bunđi

kat ḥa dobtu gee a ḥuu goye paliinna, kar ḥa gaariico maan kaak ḥuu gine.

³ Ka seener, min ḥa nooytu, ḥa bayinco loco. ḥa goy ij ḥuura mena orok pood ho ḥa gaariico gamin dakina kuuk gaara kadar ka seener, ḥa goy ij odinay. ḥa kaawco do bi ka *Meennaw ta Burdi.

⁴ Yiriy rakki, wiktin taat ḥu rakiy tee, ḥa diyiico aman : « Dakoŋ amilenco min Zeruzaleem, illa ku eren̄ ja maan kaak Takko Buŋ kaawtu a ḥaako bere. Maan ḥaar-ak, nu kaawkonja ko.

⁵ Ar kaak awalle Yaaya *batiziyig gee ij amay, din̄ gay, dak ko mena sood di, Buŋ yaako batiziyin̄ko ij Ruwwiney. »

Iisa coona ka samaaner

⁶ Yiriy rakki, gee ḥumtu ij Iisa Masi ho ḥu indiig aman : « *Rabbine, a do wiktin anta-an̄ ko, kii berin pey *darjin pisin̄co do gee ku Israyeel* ga ? »

⁷ Iisa gay telkiico aman : « Naar Tanni ij izinney kat ḥa diyiit wiktine. Kar kun̄ gay, ku bal gine botol taat kuu ibininti.

⁸ Kar gay, wiktin taat Ruwwin ta Buŋdi asko paaya, ku asiy gase gudurre taat ku asiy kaawe bi kanto do geeger ka Zeruzaleem, do kid okinji ka Zuude ij ka Samari, ho do ay wer ka duniiner, nam kuu gaasiŋ wer okinji. »

⁹ Min ḥa kaawtu pa-ak, Buŋ cooniig Iisa Masi min do un̄co, kuwa ka samaaner. Wiktin taat ḥa cooniyo, uce asiig goota nam ḥu talgigdo tak-tak.

* **1:6** 'ki berin pey darjin pisin̄co do gee ku Israyeel' : Gee ku Israyeel era a Iisa asa icin meennaw ta gee ku Israyeel min do gee ku Room.

10 Wiktin taat ɳu wakiliy kocile-ak, tala kar gee seer kesuunco portiko do serpico.

11 Kar ɳu kaawiico aman : « Gee ku Galile, maa di ku peiy kay asiŋko ampa, ku kociliy samaane ? ɳa Iisa kaak Buŋ coontu kuwa-ak di, yeepinji sa asa gine ar kaak ku taliig ɳa coontu unko-aŋ ði. »

Nume ka paliinnar

12 Min gee ku seer-ak ðeettu, maajirna paaytu min ka koot ka Olibiyennar[†], ɳu yeepstu Zeruzaleem. Zeruzaleem mootan di, yaa nece ar kilomeetir rakki.

13 Min ɳu ottu Zeruzaleem, ɳu unjitu geero ho ɳu coktu kuwa ka gusuurdì, werkaak ɳu ɳumgiyo. Do wer-ak, goy Piyer, Yaaya, Zaak iŋ Andre, Pilip iŋ Tooma, Barteleemi iŋ Matiye, Zaak ron ka Alpe, Simon kaak mala do darrey, ho Zuud ron ka Zaak.

14 Nu ɳumgiy iŋ menaw ho ɳu indiy Buŋ iŋ gelbin rakki. Daad daarin, iŋ Mariyam atan Iisa, ho iŋ siŋtay ku Iisa, ɳuur sa goy iŋ ɳuura.

Nu dobig Matiyaas kat yaa makin Zuudas

15 Do mena ɳuur-ak, yiri� rakki, gee ku aamine ɳumtu maan ka miya iŋ orok seer (120) gemo. Do wiktin taar-at, Piyer uctu datikco ho ɳa kaawtu aman :

16-17 « Gem kol siŋtay, ku iban kadar Zuudas, ɳaar minninte ho riyoy sa ba serpite, kar gay, ɳaar di kaak ogirco do ɳuur kuuk as obiŋ Iisa. Maanna-ak as do weriy asaan Ruwwin ta Burdi kat kaawji do Dawuud min awalle a ɳaa siirin do Kitamner a taa kuuniye ampa.

[†] **1:12 'koot ka Olibiyennar'** : Koot-ak ɳu koliig pa-ak, asaan ɳa gin atay dakina kaak ɳu koliy Olibiye.

18 Nu berji gurus do Zuudas a ḥaaaco gaariñ Iisa Masi. Inj gurus-ak, ḥaa gidiytu morgo. Do wer-ak, ḥaa zuñkitu guñ nam aadiy okiñco sa booye.

19 Gee ku Zeruzaleem okiñco doriig maan kaak asji do kaaay ka Zuudas. Do saan taar-at ko, ḥaa kolaag morgo-ak a "Akeldamma." Pa-ak diya aman : "Morig ka baarir" inj kaawco.

20 Cokiyon taat Sultan Dawuud siirtu do mak-tumne ta *Soom do bi ka Zuudas aman :

"Geriy sa, ḥaa poocinji
ho waan sa goyaajido."‡
Nu siir pey aman :

"Gem ka pey kat yaa icin riyoy."§

21 Do bi ka siirindi-añ ko, gii ice gem kaak yaa makin Zuudas. Gem ḥaaar-ak yaa gine min gee kuuk

22 goy inj ginte do wiktin taat Rabbin Iisa goiy misa,
Bunj cooniig kuwa ka samaaner min do datikte.
Illa gem-ak yaa kuuniye minninte ginte kuuk talig
inj odinte nooye ka Rabbinte Iisa Masi. »

23 Min ḥaa doriit kaaw ta Piyer-at, ḥaa doñtu gee seer : ka rakki, sinji Yuusup Barsabaas ho gee gay kolaag Zustuus, ka seerinjkar gay sinji Matiyaas.

24 Min pa-ak, ḥaa inditu Bunj aman : « *Rabbin ki ibingig gelbin ka gee okiñco. Gaarni min gee ku seer-añ ka moon di ki doñtu,

25 asaan gem-ak zer yaa goye *paliine yaa makin Zuudas. Yampa, Zuudas, ḥaa rasit ko riyoy ho ḥaa deet kar wer ka waaliyga. »

‡ **1:20** Wer ka gase kaawor do Soom 69.26. § **1:20** Wer ka gase kaawor do Soom 109.8.

26 Hiyya, do wer-ak, ɳu indiig Buŋ a ɳaaco doße ɳaar kaak ɳa rakiyo.* Buŋ gay dobiig Matiyaas. Hiyya, ɳa ɳumtu iŋ paliinna kuuk orok iŋ rakki.

2

Ruwwin ta Bunđi paaya do geenji

1 Yiriy ta iidin ta Pantekoot astu, gee ɳuur-ak ɳumtu okinco do wer rakki.

2 Kodok dī, ɳu dora kar hawin paaytu min kuwa ar us kaak abira gidi-gidi-gidi nam ɳa miniig wer ka ɳu goyiyo.

3 Nu tala kar maan amila ar lesas ku aki, lesas-ak totirtu ho ɳu paayiy do ay kaa ka gemor.

4 Ruwwin ta Bunđi gay miniigu ho ɳu teesit kat kaawe kaawin kuuk kuŋcodo uudin taat ta gaariico a ɳuu kaawe.

5 Do wiktin taar-at, do Zeruzaleem, gin *Yudinna kuuk obit abaadinco bombo ho kuuk asa min darrinay okinco kuuk do adiy ka kidar.

6 Min hawin-at kuuniytu, gee dakina dortu, ho ɳu astu talin maanna-aka. Nu barjiltu asaan ɳu cokiya ɳuur kuuk kaawa kaawin kuuk kuŋcodo ho ay gem di cokiya waan kaawa iŋ kaaw ta darrey.

7 Maanna-an patiy kayco, taat ɳuu kaawen ke ɳu ibanno. Nu indintu ziŋkico aman : « Okiŋco kuuk ku taliy-an, ɳu min Galile di walla ?

8 Maman gee-an di gediriy kaawe kaawin ku darrite ?

* **1:26** Awalle, wiktin ta gee ku Israyeel raka ibine waa kaak Buŋ yaa doße, ɳu inda ja Buŋ, kar ɳu siiriig siŋ ku gee okinco do gamnar, ɳu leeyiig gamin-ak do baldumner, ɳu sekkiyeita ho ɳu oriig keder. Paa kat, ɳuu tale waan kaak Buŋ yaa doße.

⁹ Minninte asa min ay darre : min Partees, min Medi, min Elaam, min Mezopotami, min Zuude, min Kapadoos, min Pont, ho min Aazi.

¹⁰ Goy kuuk as min Prizi, min Pampili, min Meser, min kid ka Sireen ka Libi, min Room,

¹¹ min Kreet ho min darre ta Sogindi. Minninte goy kuuk Yuudinna ho kuuk Yuudinnado ku aada abaadin ta Yuudinnar. Yampa, okinte, gii doraagu ḥu kaawa in kaawin ku darriniyte do bi ka gamin kuuk ajbay ku Bunđi. »

¹² Okiṇco, ḥu ajbiytu dakina, taat ḥu kaawen ke ḥu ibanno. Nu inditu ziŋkico aman : « Taar-an gay baati maa kate ? »

¹³ Kar daarin gay ajimiyaagu ho ḥu diyiico aman : « Nu see aay di ! »

Piyer kaawa do geemir

¹⁴ Min ḥu cokiytu kaaw taat gee kaawtu-ak, Piyer astu unco in paliinna kuuk orok in rakki, kar ḥa kaawiico rada do geemir aman : « Gem kol sintay, kunj kuuk Yuudinna in kunj okiṇko kuuk goy Zeruzaleem, laaŋ deŋginko samaane do taat naako kaawe ho girsonti do taat kuuniyaw.

¹⁵ Nu kaawa a gee-aŋ see aaye. Kar sando, ka seenerro, taar kat daabinti pat parrik di !

¹⁶ Kar diŋ gay taat nabi Zowel kaawtu min awalle as kat do werti.

¹⁷ Na kaaw aman :
“ An taat Buŋ kaawtu :
Do wiktin taat yaa ase,
naako paayin Ruwwiner ay wer do gee okiṇco.
Kooginko ku miday in ku daadi asiy kaawe ar
nabiinna,

do dusbilko ho do gemsiko naaco bayne gamna ηuu
tale.

Kar do aginiykoŋ gay, naaco kaawe in sooniika.

18 Ka seener, menaw ηuur-ak,
naa berin Ruwwiner ay wero
do gay riyor kuuk miday ho in kuuk daadi.

Paa kat, ηu asiy gine nabiinnar.

19 Nu asiy gine gamin kuuk ajbay dakin ka
samaaner ho keſer oki.

Gee asa tale baar, ako, in uc ku mooydi.

20 Pat asa mate ho koy oki asa newse dindik ar
baar,
ja kat yaa ase yiriy ta *Rabbiner.

Yiriy taar-at yaarko ho gin *darjine.

21 Wiktin taar-at, ay gem kaak inda Bunj
in siŋ ku Rabbine yaa gase jile. ”*”

22 Piyer deeliit pey kaawoy aman : « Cokiyon
sellen, kuŋ gee ku Israyeel, do taat naako kaawe.
Ku iban tam kadar Bunj gin gamin kuuk ajbay
dakina do datikko. Νa ginig gamin-ak in Iisa Masi
kaak min geeger ka Nazareet asaan ηaako gaare
kadar ηaar kat tabirga.

23 Gem-ak, Bunj meenji ko berkoŋ do pisinŋko ar
taat ηa raktu. Ηaar iban ko min awalle ho ηa ictu
niyine do maan kaak ku asiiji gine do kaay. Paa ko,
ku beriig do gee kuuk ibanno Bunj a ηuu doodinŋ ka
etor kar ηaa mate.

24 Kar Bunj gay jilig min do diiginey ho ηa nooyig
min do muuti asaan muut ginno gudurre kaaci.

25 Ka seener gay, nabi Dawuud kaawko do Kita-
mner aman :

“ Nu talaag Rabbine uŋtu doo,

* **2:21** Wer ka gase kaawor do Zowel 3.1-5.

ŋa goy do serpar paa kat, nu galiydo.

²⁶ Do saan taar-at ko, adir gintu portiko
 ho kaawnar sa gintu gala,
asaan nu iban kadar inj imaandu kat
 naa ɓaay jammiye do unji ka Buŋdi.

²⁷ Asaan Rabbine, ki rasinno ba oole
 ho ki ooyaado kadar nun gemon yaa zoodé
 keder.

²⁸ Ki gaarduut botol taat bera goye
ho kiidu miiniŋ adir inj galal
 do wiktin taat naa goye inj kinke. "† "

²⁹ Piyer diytu pey aman : « Gem kol sijtay, naako
kaawe waraŋ, Migite Dawuud, ŋaar mate, ŋu diyiig
do girpi‡ kaak yoo diŋ oki goy kar do darrite.

³⁰ Kar ŋaar gay nabiince ho ŋa iban kadar Buŋ
togle a gem rakki min do tambaay asa tee meen-
naw.

³¹ Sando, Dawuud ŋaar iban ko min awalle kadar
Masi kaak Buŋ doštua asa nooye. Do bi ŋaar-ak ko,
ŋa diytu aman :

"Buŋ bal rasinji do datik ta gee kuuk mate
ho ziy sa bal zoodé do maginer."

³² Ansii ko, nu kaawiiko aman : Buŋ nooyig Iisa
Masi-aka, ho okintini, ni talig ŋa goy inj odinay.

³³ Buŋ cooniiga, kar ŋa diyiig do meeday, kar
ŋa beriji Ruwwiney taat ŋa kaawtu a ŋaaji bere.
Maan kaak ŋa gastu min do tacco, ŋa berintiŋ loni.
Taar-an ko taat ku doriyo ho ku taliy diŋka.

³⁴ Ya Dawuud meenji sa, ŋaar bal coone kuwa. Kar
gay, ŋa kaaw do bi ka Iisa Masi aman :
"Rabbin kaawji do Rabbiner aman :

† **2:28** Wer ka gase kaawor do Soom 16.8-11. ‡ **2:29** 'girpi' : Werin
daarin, ŋu kaawa a 'pugurum'.

Asu goy do meedar

³⁵ nam wiktin taat naa asirin adineñ,
ŋuu gine wer ka lee asinjinj. ”§

³⁶ Kar gay cokiyon, kuŋ okiŋko gee ku Israyeel,
ibinoŋ tam kadar ḥa Iisa Masi kaak ku dōodtu ka
etor-ak, ḥa ḥaar ko Buŋ diyutu *Rabbine ho Masi ! »

Gee alip subba ɻum iŋ kuuk aamine

³⁷ Min gee-ak doriit kaaw-at, ḥu barjiltu tak-tak,
kar ḥu indiig Piyer iŋ eenji paliinna aman : « Gem
kol siŋtay, ampa-ak gii gineñ kat maman ? »

³⁸ Piyer gay telkiico aman : « Ibinon nigiŋko ho
ay gemo, ḥu *batiziyinji iŋ siŋ ku Iisa Masi, kar
Buŋ yaako saamiyin zunuubinniko ho ḥaako bere
Ruwwiney.

³⁹ Asaan maan kaak ḥa kaawtu-ak, ḥaako berinji
yoo do kooginko ho do gee kuuk goy serek oki. Ka
seener, ḥa berinji do gee okiŋco kuuk ḥaa kole. »

⁴⁰ Piyer kaawco pey kaawin dakina a ḥuu
ooyinco ho ḥaa iskiŋco*. ḥa diyco pey aman : « Gee
ku diŋka-aŋ, ḥuur samaanno. Pikoŋ botilco ! Ek di
kuu gase jile. »

⁴¹ Gee kuuk ooy kaawin ku Piyer-ak, ḥu batiziyi-
igu. Yiriy taar-at, gee gaay nece alip subba ɻumtu
iŋ gee kuuk aamin do Iisa Masi.

Goye ka gee kuuk aamine

⁴² Gee okiŋco kuuk aamine obit garaan-at
bombo taat paliinna ɬildiigu a ḥuu goye ar siŋta
kuuk tacco rakki. ḥuu goye sawa : teeŋco, seenco
sawa ho salaanco sa sawa.

§ **2:35** Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. * **2:40** ‘iskinco’ :
Werin daarin, ḥu kaawa a ‘huusiniŋco’.

⁴³ Do wiktin taar-at, paliinna gin gamin dakinna kuuk ajbay in gudurre ta Bunđi ho gamin-aŋ unjiico kolaw do geemir.

⁴⁴ Gee kuuk aamin-ak, okiŋco kaawco rakki ho ɳu numaag gaminco sawa.

⁴⁵ Nu gidiyaag gaminco, ho gurusco-ak gay, ɳu deediig benannico, ay gem di do wer kaak ɳaaji nece.

⁴⁶ Kun kawta, ɳu ɳuma in gelbin rakki do hoosin ta *ger ka Bunđi. Do geriyco, ɳu tiya sawa in galal, bal ice ka zinkico.

⁴⁷ Hiyya, do wer-ak, ɳu oziliy Buŋ ho gee okinco elgiigu. Ansii ko, kun kawta, Rabbin jiliy gee ku pey asgiy ɳume in ɳuura.

3

Piyer inj Yaaya cool gem kaak rungiye

¹ Yiriイ rakki, do wiktin ta salaaner in pat subba, Piyer inj Yaaya coona do hoosin ta *ger ka Bunđi ka *Yuudinnar.

² Na gin gem rakki rungiye min ɳu weeyiiga. Kun kawta, ɳu iyiiga, ɳu diyiig do botol ta ger ka Bunđi taat ɳu koliy « Botol taat Samaane » a ɳaa oce min do gee kuuk asa unje ede.

³ Wiktin taat gem-ak taliig kun Piyer inj Yaaya asa unje ede-ak, ɳa indiigu aman : « Gem kol siŋtay, berondu dak da. »

⁴ Min ɳu doriit kaaw-at, ɳu peytu ho ɳu taliig yalaan. Kar Piyer diyiji aman : « Talni samaane. »

⁵ Ek di gem-ak taliig samaane. ɳa hariya a wal ɳaa gaseŋ ko maan minninco.

6 Kar Piyer gay diyiji aman : « Wala nu gin gurus, wala nu gin daabne. Kar gay, maan kaak nu gintu di, naaŋ berinji, in siŋ ku lisa Masi ka min Nazareet, nu kaawaajiŋ-aŋ : ucu ho jaawu ! »

7 Do wer-ak, Piyer obiig pisinji ka meeda, ḥa jaaliiga. Ta bite-aŋ di, asinji ku gemor-ak paantu tal

8 ho ḥa uctu parak, ḥa peytu tal, ho ḥa teesit jiwi. ḥa unjitu in paliinna do ger ka Bunđi ho ḥa jaawiyo, ḥa beriyo, ho ḥa oziliy Bunđ.

9 Gee okinco taliig ḥa jaawaw ho ḥa ozila Bunđ

10 ho ḥu ibiniig a ḥa gem kaak goygiv oce do botol taat ḥu koliy a « Botol taat Samaane » ta ger ka Bunđi. Okińco, ḥu ajbiytu tak-tak do maan kaak kuuniyji do gem-aka.

Piyer kaawa do geemir do ger ka Bunđi

11 Piyer in Yaaya unjitu ba tarmi ta ger ka Bunđi taat ḥu koliy « Tarum ta Selemaan » ho gem kaak ḥu cooltu-ak ob baaco di. Gee dakina aaniyiigu in gadco asaan ḥu ajbiy aale.

12 Min Piyer taliig ḥu asaaco-ak, ḥa diyiico aman : « Gee ku Israyeel, maa di ku ajbiy pa do gem kaak cool-aŋka ? Maa di ku taliini ampa ? Ku pakira a gem-ak, nin kat coolig in gudurrini walla ? Wal a nin diŋ kat samaane do unjji ka Bunđi ?

13 Ha'a, paado ! ḥa Bunđi ka Ibraayim, ka Isaaka, ho in ka Yakuub, ḥaar di oki Bunđi ka aginiyte kaak berit *darjiney do gay riyoy Iisa. Kuŋ maaniikon di obiiga, ku iyiig do unjji ka Pilaat. Kar do wiktin taat ḥa raka pikinji, kuŋ gay pooce.

14 Ku indig ḥaako pike ḥaar kaak dee gemo ho kaak sellen do unji ka Bunđi ho bal nigen gay, ku poocga.

15 Paa kat, ku deeyig ḥaar kaak bera goye. Kar Buŋ gay nooyig min datik ta gee ku mate, nin gay saadinna.

16 Gem-aŋ coole inj gudurre ta siŋ ku Iisa. Nun gay aamin inj ḥaara ho paa kat, gem kaak ku taliyo ho ku ibiniy-aŋ cooltu-aŋka. Inj amaanne taat inj siŋ ku Iisa Masi kat, ḥa gastu gudurre tak-tak.

17 « Diŋ gay gem kol siŋtay, nu iban tam kuŋko ho inj aginduwko, pooce kaak ku poociig Iisa-ak asaan ku ibanno maanna.

18 Kar gay, ampa-ak, Buŋ necit kat taat ḥa kaawtu awalle inj biŋkico ku nabiinnar aman : "Masi kaak naako tabire asa taabiye."

19 Diŋka-aŋ gay, ibinor niginjko, rason botol ta samaanno ho aadoŋ Buŋ, kar ḥaako saamiyin zunuuбиннико.

20 Kar kat, *Rabbin Buŋ yaako bere wiktin ta aapiyer, kar ḥaako ḥaaminiŋ pey Masi kaak ḥa dobtu loko min awalle, ḥaar ko Iisa.

21 Diŋka-aŋ, Iisa Masi yaa goyen ja kuwa ka samaaner nam yiriy taat Buŋ asiy newsiŋ gamin okinco marbinto ar taat ḥa kaawtu min awalle inj biŋkico ku nabiinna kuuk ḥa dobtu.

22 Ka seener, nabi Muusa gay kaaw do Kitamner aman : " Rabbin Buŋ yaako dobe nabiinče kaak ar nunu min do siŋtiko. Cokiyon ay kaawoy-ata.

23 Ay gem kaak poociit kaawoy-at, ḥu imiliŋ kara min do gee ku Bunđi ho ḥuu deenji. ”*

* **3:23** Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18.19.

24 Nabiinna okiñco kuuk kaaw min wiktin ta Samiyeel kaawtu rakki rakki maan kaak yaa kuuniye do menaw-añku.

25 Gem kol siñtay, kaaw taat Buñ kaawtu inj biñkico ku nabiinnay, taar loko. Ampa-ak, ku unje ko do jamaw taat Buñ obtu in aginiyko, wiktin taat ña kaawiiji do Ibraayim aman : "Min baa tanjin di, naa barkiyin̄ gee okiñco kuuk goy do duniiner."†

26 Awalle, Buñ ñaamig ja gay tabiriikar Iisa Masi loko. Ña ñaamiiga-ak a ñaako barkiyin̄ko ho ay gem di yaa rase goyin̄ji ka jookumo. »

4

Piyer in Yaaya do uñco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Wiktin taat Piyer in Yaaya kaawiy misa do geemir di, *agindaw ku Yuudinnar daarin̄ astu : gay satkiner, tatkaw ka askirnar kaak gooya ger ka Bunđi, ho inj *Sadusiyenna oki.

2 Min ñu taliig di, ñu dapintu asaan Piyer in Yaaya bilda gee a Buñ nooyig Iisa min do muuti. Ansii kat, gee oki asiy nooye.

3 Hiyya, ñu obilgu ho ñu unjiig dañaayne. Ñu waltu atta asaan pat deete.*

4 Kar gay, min gee kuuk cokiyit kaaw ta paliin-nar do *ger ka Bunđi-ak, dakina aamintu. Inj ñuur kuuk awalle, okiñco, ñuu nece ar gee alip beeey (5000) pa.

5 Ka kawtinti, agindaw ku Yuudinnar, manjikina ho agindaw ku gaanuundi ñumtu okiñco do geeger ka Zeruzaleem.

† 3:25 Wer ka gase kaawor do Zeneez 22.18. * 4:3 Do gaanuun ka Yuudinnar, ñu ñukamno seriin inj aando.

6 Do wer-ak, gin gem rakki ɳu kolaag *Han, *mee satkiner ka tatko, inj *Kayip, Yaaya, Alekzandir, ho inj gee okinco ku adiy ka ger ka gay satkiner ka tatko-aka.

7 Kar Piyer inj Yaaya, ɳu imiliig min do daŋaayner ho ɳu iyiig uŋco, ɳu indiigu aman : « Ku cooliig gem-aŋ inj gudurre ta waa ho inj siŋ ku waa ? »

8 Min ɳaar-ak di, Buŋ miiniig Piyer inj Ruwwiney kar ɳa kaawiico aman : « Kuŋ agindaw ku Yuudinnar ho inj ku darrer :

9 yiriyyta ku indaani do bi ka a ni ginji selleŋ do rungiiner-aŋka ho ku raka ibine inj maman gem-aŋ cooltu.

10 Di ɳaar-ak, ya gem-aŋ, ku talaag ɳa pey uŋko cewey-aŋ, kuŋ ibanno yoo gee ku Israyeel okinco kadar gem-aŋ gas aapiye inj siŋ ku Iisa Masi kaak min Nazareet. Ta barkin tanji kat coolig gem-aŋka. ɳaar ko ku doostu ka etor ho Buŋ gay nooyig min do muuti.

11 Do bi ka Iisa, ɳu siirtu do Kitamner aman :

“ ɳa dambi kaak gay pinindi accitu.

ɳaar ko gin dambi kaak ta6 ka gerdi. ”[†]

12 Ka seener, jile goy inj ɳaar di. Min do duniiner okintiti, Buŋ bal diye siŋ ku pey do geemir a ɳuu gase jile, illa siŋ kunji di. »

13 Do wiktin taar-at, agindaw ku abaadin ta Yuudinnar[‡] ajbiytu tak-tak, asaan ɳu talaag Yaaya inj Piyer bal garkiye, kar ɳu kaawaaco do uŋco bal kolaw. ɳu ibintu kadar ɳu gee kuuk aadiig Iisa.

[†] **4:11** Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. [‡] **4:13** ‘agindaw ku Yuudinnar’ : Gee ɳuur-ak, ɳu orok peesira inj rakki gemo. Tatkuwco, ɳaar mee satkiner ka tatko ho riyco gay, ta dükume seriiner ta abaadin ta Yuudinnar.

14 Kar gay, min ɳu taliig gem kaak cool-ak goy ɳuŋco, ɳu ibanno kaaw tak-tak taat ɳuuco telke.

15 Hiyya, ɳu kaawiico aman : « Amiloŋ kara min anne ! » Min ɳu amiltu, agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico do bi kaŋco.

16 Nu kaawtu aman : « Di gee-anj gi gininj maman ? Gee okiŋco kuuk goy Zeruzaleem gin kabarre kadar ɳuur ko ginig maan kaak ajbay-aŋka. Inj taar-an, gi gediraado gii meeple. »

17 Kar gay, gi rakaado kadar kabarre-an yaa totire do geemir. Dinka-anj giico tode, ɳu kaawenno bat inj sinj ku Iisa do waanna ho ya ɳu kaawa pey, ɳuu aawe rada. »

18 Min ɳaar-ak, ɳu koliig Piyer inj Yaaya ho ɳu diyiico aman : « Yaman kawiyonj tak-tak-tak, dakonj kaawenno ho dakonj ɓildenno pey gee inj sinj ku Iisa. »

19 Kar ɳuur gay telkiico aman : « Ya loko-ak, taat moo samaane, nii iceŋ kat taat moo, kaawin kuŋkonj wala kaaw ta Buŋdi ? »

20 Nin gay bugumaado. Ni kaawin taat ni taltu ho ni dortu min do Iisa. »

21 Kar agindaw ku Yuudinnar teestu karmiŋco pey, kar ɳu rasiigu asaan ɳu balco gase oorne taat ɳuu obiŋco ho gee okiŋco ozilaag Buŋ do maan kaak kuuniye.

22 Nu oziliiga-ak asaan gem kaak cool-ak ajbiyiig gee-aku, elginay yaa pake orok pood.

Salaan ta gee kuuk aamine

23 Min agindaw ku Yuudinnar-ak pikiigu, Piyer inj Yaaya dakiig gas eeŋco ho ɳu osiicog maan kaak

agindaw ku gay satkiner ho agindaw ku Yuudin-nar kaawiico.

²⁴ Min 疽 doriit kaawco-at, okinco, 疽 teestu salkiye sawa in gelbin rakki. Do salaanco-at 疽 kaawa aman : « *Rabbin Bunj, ɳa kinke-aŋ ko kaak kilgiyig samaane in kiða, barre ho in gamin okinco kuuk goya.

²⁵ Na kinke-aŋ ko kaak berit Ruwwineñ do migini§ Dawuud kaak gay riyon. Ruwwin-at ko ɳaamig ɳa kaawiy aman : Na dambi kaak gay pinindi accitu,

“ Maa di gee ku duniiner saariy motol ?

疽 diya kaawco maala.

²⁶ Sultinnay siy ziŋkico do gartar.

Ho agindaw ɳum a ɳuu poociŋ Rabbine
ho Sultan kaak ɳa doþtu. ”*

²⁷ Hii, ka seener, *Herood in Pons Pilaat ɳumtu Zeruzaleem in gee kuuk Yuudinna in kuük Yuudinnado a ɳuu poociŋ gay riyon kaak ki doþtu ho ki darjiytu.

²⁸ Ampa-ak, ɳu ginit okintit taat ki kaawtu min awalle ho taat ki raktu in gudurreñ.

²⁹ Kar diŋ gay, Rabbine talu, ɳu saraaninta. Berni gudurreñ taat ni gaarin kaawoñ bal kolaw.

³⁰ Gaar gudurreñ, kii coole gee ho in siŋ ku Iisa, kii gine gamin kuük gaara gudurreñ ho kuuk ajbay, ɳaar kaak ki doþtu do riyon. »

³¹ Wiktin taat ɳu gaastu in salaane, werco kaak ɳu goiyak teestu azire. Okiŋco, Ruwwin ta Bunjdi

§ 4:25 ‘migini’ : Werin daarin, ɳu kaawa a ‘tanni ka tatko’. * 4:26
Wer ka gase kaawor do Soom 2.1-2.

miiniigu ho ɳu 6aawtu gaare kaaw ta Buŋdi bal kolaw.

Gee kuuk aamin deeda gaminco benannico

³² Gee kuuk aamine, okiṇco kaawco rakki ho gelbinco oki rakki. Paa ko, ɳu ɳumiig gaminco okiṇco sawa. Ginno gem kaak yaa kaawe a maanna-aŋ kanto.

³³ Paliinna kaawtu do bi ka Rabbin Iisa aman : « Na nooye ho ni talig inj odinni. » Nu kaawtu inj gudurre okintiti ho inj gee ku aamin-ak, okiṇco, Buŋ barkiyiig dakina.

³⁴ Do datikco, ginno gem kaak arumji maanna. Asaan ay gem kaak gin kiða ho gin ger-ak di gidiyiig gamnay ho ɳa iyig gurusji.

³⁵ Nu beriig do pise ka paliinnar ho ɳuur gay, deediig gurus-ak do ay gemo uudin taat yaaji nece.

³⁶ Do datikco, gin gem rakki ɳu kolaag Yuusup. Paliinna gay, kolaag pey a ɳa Barnabaas, siŋ-ak kaawa a « Gem kaak iska gee ». Njaar min baa tan Lebi, kar ɳu weeyig do kið ka Sipre.

³⁷ Gem njaar-ak gin kiða. Na gidiyiiga, kar ɳa iyig gurus-aka, ɳa beriig do paliinnar.

5

Raade ka Ananiyaas inj Sapiira

¹ Gin gem rakki ɳu kolaag Ananiyaas inj daaciy Sapiira. Nu deetu kaawco a ɳu gidiyiñ kiðco.

² Min ɳu gidiyga, ɳu kaawtu a ɳaa dukumiñ gurus-ak daariñ ho kaak dak gay, ɳaa iyiiñ do paliinnar.

³ Min pak, Piyer kaawiji aman : « Ananiyaas, maa di ki rasiig *Seetanne unjitu do gelbineñ ?

Ki dukumiig gurus kaak ki gidiyiig kidan, kar ki raadiy do Ruwwin ta Buñdi.

⁴ Min ki bal gidiyin misa kid-an sa, ḥa kanji wal maman ? Ho min ki gidiyiig ko sa, gurus sa kanji wal maman ? Kar maan kaak ḥaamincin ki raadiy ampa-an gay maa ? Iban kadar raadinji-an, ki bal raade do geemir, ki raad do Buñdi. »

⁵ Min Ananiyaas doriit kaaw-at, ḥa galtu ho ḥa mattu. Hiyya, ḥuur kuuk dorit kabarre-at, okinco, kolaw obiigu.

⁶ Wiktin taat ḥa mattu, ḫibal astu, ḥu maliyiig ziy in kappanne, ḥu iyiiig do maginer ho ḥu tiisiiga.

⁷ Min ḥu tiisiga, yaa nece ar pat subba pa. Daaciy ta Ananiyaas unjitu do wer kaak paliinna goyoyo. Ta bal gasin kabarre-ata.

⁸ Do wer-ak, Piyer gaariitig gurus kaak mitti iyico. Ho ḥa indiit aman : « Kid kaak ku gidiytu-an an di gurusji walla ? » Ta taliig gurus-aka kar ta telkiiji aman : « Hii, ḥa ḥaar ko an di »

⁹ Kar Piyer gay telkiitit aman : « Maman ku ictu niyin in mitke a kuu gecin Ruwwin ta Buñdi ? Di cokay, gee kuuk asa min tiisiñ mitke as ko moota in geero. Nuuke icinje kanje oki. »

¹⁰ Ar kaawte-an di, ta galtu do unji, kar ta mattu. Dubal-ak astu do wer-aka, ḥu unjitu, kar ḥu gasit ta mat ko. Hiyya, ḥu iciliita, ḥu iyiiita ho ḥu tiisiit do serpey ta mitti.

¹¹ Hiyya, *Egliz okinji in gee okinco kuuk dorit kabarre-at, kolaw unjiiico dakina.

Paliinna gina gamin dakina kuuk ajbay

¹² Do wiktin taar-at, paliinna gintu gamin dakina kuuk ajbay, kuuk gaara gudurre ta Buñdi do

unjo ka geemir. Gee kuuk aamine ɳumgiy okinco werco rakki do *ger ka Bunđi, do wer kaak ɳu koliy ba tarum ta Selemaan.

¹³ Kar gee kuuk kara gay gina kolaw taat ɳuu ɳume iŋ ɳuura. Yampa, ɳuur sa kaawa samaane do bi kaŋco.

¹⁴ Paa di oki, goy gee dakina, miday ho daadi, ɳu duuntu masisco, ɳu aamintu do *Rabbine ho ɳu ɳumtu iŋ ɳuura.

¹⁵ Do saan ta gamin kuuk ajbay kuuk paliinna giniyo, ɳu imilaag gee kuuk rađaw do botilniidi, ɳu leeyiig do argigdi ho do daringilnal. Nu giniy ansi-ak a wal paa kat, ya Piyer biraw kar kel moy yaa goote diŋ ga minninco rakki, ɳaa gasen diŋ ga aapiye.

¹⁶ Min darrinay ku moota iŋ Zeruzaleem sa, gee dakina astu. Nu iyiig geenço ku rađaw ho iŋ kuuk aarid obgu. Gee-ak okinco, Buŋ coolgu.

Nu obig paliinna daŋaayne

¹⁷ *Mee satkiner ka tatkho ho iŋ ɳuur kuuk goy iŋ ɳaara kuuk min *Sadusiyenna, ictu niyine a ɳuu obiq paliinna. Nu ictu niyin-ak asaan ɳu ginaaco hasuudinaw.

¹⁸ Min pa-ak, ɳu obiigu, kar ɳu unjiig daŋaayne, do wer kaak ɳu obiy gee doo.

¹⁹ Kar gay, iŋ aando, Rabbin ɳaamtu dubiley piliiq dibirin ku daŋaayner. Na imiliig paliinna kara, kar ɳa diyiico aman :

²⁰ « Baŋ do ger ka Bunđi, anner kat, kuuco gaare do geemir kaaw taat bera goye kaak marbinto. »

²¹ Min paliinna dortu pa-ak, iŋ kawtir kawtira, ɳu ɓaawtu do ger ka Bunđi ho ɳu teestu gaarin garaanco.

Inj kawtir-at di, mee satkiner ka tatko inj ηuur kuuk goy inj ηaara uctu inj tañco. Nu ηumiig aginay ku darrer ku Israyeel a ηuu dee kaawco. Kar ηu ηaamtu askirna, ηuu iyin paliinna-ak min do danjaayner, ηuu indinco.

²² Min ηu ottu do danjaayner, ηu bal gasinco. Ek di ηu yeepu ho ηu osiico do maan kaak kuuniye.

²³ Nu kaawtu aman : « Ni 6aaw do danjaayner ho ni gasig dibirniiti dibir gap-gap. Askirna gay goy ede do werco. Kar gay, min ni piliig dibirna-ak, yoo waan sa ginno atta. »

²⁴ Min tatkaw ka askirnar ka ger ka Buñdi inj agindaw ku gay satkiner gasiit kabarre-at, ηu ibanno taat ηu kaawe oki. Do wer-ak, ηu indiy kat ziñkico do maan kaak asco do paliinnar.

²⁵ Min pa-ak di, waan gay astu min do ger ka Buñdi, ηa diyiico aman : « Cokiyon ! Yaman, gee kuuk ku obtu do danjaayner-an, diñ goy kur do ger ka Buñdi, ηu garkiya gee. »

²⁶ Kodok di tatkaw ka askirnar amiltu inj geenji a ηuu obiin paliinna, ηuu iyiñco. Kar gay, ηu obiig inj taat ool di, asaan ηu gina kolaw pa gee yaa dawiñco inj dambay.

²⁷ Min ηu ottu do wer kaak agindaw ku *Yudinnar ηumgiyo, ηu iyig paliinna unco, ho mee satkiner ka tatko teestu indinco

²⁸ aman : « Has ni todkonno tak-tak a ku garkiyenno inj siñ ku Iisa ? Di taloñ ja maan kaak ku gintu-anja ! Ku kaawcot kaaw-an okintit do gee ku Zeruzaleem okiñco ho wal maanko ku raka a baar ku gemor-an yaa gagire do gaayiyni kuni. »

²⁹ Piyer inj eenji telkiico aman : « Ku iban kadar gii karmiyeñ ja Buñ, kar gii karmiye kat gee.

³⁰ Kuŋko ko kuuk deeyig Iisa Masi, ku doodig ka etor. Kar gay, Buŋ ka aginiyite nooyig min do muuti,

³¹ ḥa coonig kuwa ho ḥa diyig do meeday. Na diyig tatkaw ho Gay Jilindi a ḥaa pile botol do gee ku Israyeel, ḥuu ibiniŋ niginco, ḥuu rasiŋ goye kaak awalle ho Buŋ yaaco saamiyin zunuubin-nico.

³² Nin tal inj odinni ho Ruwwin ta Buŋdi oki saadine, taar ko taat Buŋ bertu do gee kuuk karmiyaaga. »

³³ Wiktin taat ḥu doriit kaaw-at, ḥu dapintu aale nam ḥu gaay deen *paliinna.

³⁴ Do wer-ak, gin gem rakki min *Pariziyenna, ḥu kolaag Gamaliyeel. ḅaar gay tatkaw ka gaanundi ho gee okinco karmiyaaga. Wiktin taat ḥu rakiy deen paliinna, ḥa uctu datikco ho ḥa kaawtu a ḥuu imiliŋ ja paliinna sooda.

³⁵ Min ḥu imiliigu, ḥa diyiico aman : « Gem kol sintay gee ku Israyeel, girsonti do taat kuuco gine do gee-anju.

³⁶ Pakiron do elgin kuuk bir moota-anju. Gin gem rakki ḥu kolaag Tedaas. ḅa gina ziy gem tatiko. ḅa gas gee yaa gaaye miy pood kuuk aadaaga. Kar ḅaar gay, ḥu deeyiiga ho geenji sa totirtu. Hiyya, werco siimtu dil.

³⁷ Min ḅaar-ak, amiltu pey gem ka pey ḥu kolaag Zuudas. ḅa min geeger ka Galile. Wiktin taat agindaw ku Room osiy gee, gem-ak amiltu sawirnaw ho gee dakina aadiiga. ḅaar oki ḥu deeyiiga ho geenji sa totirtu.

³⁸ Diŋ gay, nu kaawaako : Cimoŋ kayko min do gee-anju ! Rason ḥuu deete. Asaan ya pikirrico ho

riyco kat asa min do geemir, taar yaa peye keetit di.

³⁹ Kar gay, ya riyco taat nu giniy-an kat asa min do Buñdi, ku gediraado peyin ampa, yampa, ku asa gine adiney ku Buñdi ! »

Hiyya, gay seriiner ooyiit kaaw ta Gamaliyeel.

⁴⁰ Min ḥaar-ak, nu iyiig paliinna ho nu kaawiico do askirna a ḥuu koocińco. Nu koociigu, kar nu kaawiico a ḥuu icenno pey bat bi ka Iisa. Hiyya, nu rasiigu, nu deettu.

⁴¹ Paliinna rasiig gay seriiner in gelbinco kaak portiko, asaan Buñ taliig nu nec icin taabine taat do bi ka siñ ku Iisa.

⁴² In taabin taat nu awtu-anta oki, do ger ka Buñdi yoo do geriydi sa, kun kawta, nu garkiya di gee. Nu gaartu Kabarre ta Gala a Iisa, ḥaar *Masi kaak Buñ doþtu.

6

Nu doþ gee peesira kuuk yaa gaayin paliinna

¹ Do wiktin taar-at, maajirna ku Iisa Masi, illa gaaya gaayen di. Kar gay, *Yuudinna kuuk aamine kuuk kaawa kaaw ta Grek sakkiytu do eeñco kuuk kaawa *Hebru. Nu kaawtu kadar kun kawta, ya nu deeda gamin ku teendi, nu rawtaag murgilgilco.

² Min *paliinna kuuk orok in seer doriit sakuunco-at, nu ḥumiig gee kuuk aamin do Iisa, kar nu diyiico aman : « Ta kuuniyaaninno nii rase gaare kaaw ta Buñdi ho nii obej ko do deede ka gamin ku teendi di.

³ Ampa-ak, gem kol siñtay, doþoŋ minninko gee peesira, kuuk goyinco samaane, miin in Ruwwin

ta Buñdi, ho gin ilim dakina. Paa kat, niico rasin riy-an do pisiñco.

⁴ Nin-anj gay, nii bere ziñkini okiñco do salaaner ho do gaare ka Kaaw ta Buñdi do geemir. »

⁵ Gee okiñco kuuk ñum-ak ooyiit kaaw taat paliinna diyiico a ñuu gine. Nu doñiig ja Etiyeen kaak obig imaanje bombo ho Ruwwin ta Buñdi gaayaaga. Kar ñu doñtu pey Pilip, Prokoor, Nikanoor, Timon, Parmenaas, ho Nikola kaak min geeger ka Antiyoos. Naar Yuudincedo, kar min awalle, ña ictu ja niyine do abaadin ta Yuudinnar, kar ba aar gay, ña aamintu do Iisa Masi.

⁶ Hiyya, do wer-ak, ñu iyiig gee ku peesir-ak do uñco ka paliinnar a ñuuco lee pise do kayco ho ñuuco inde barkin ta Buñdi yaa gaayiñco.

⁷ Paa kat, gee ku ibiniit kaaw ta Buñdi gaayiy gaayen di, ho do Zeruzaleem, gee ku aamin do Iisa Masi oki wadirtu ho gay satkiner dakina ñumtu in ñuura.

Nu obig Etiyeen

⁸ Buñ barkiyiig Etiyeen dakina ho ña berji gudurre, ña giniy gamin kuuk ajbay in ñuuk gaara gudurre ta Buñdi do datik ta geemir.

⁹ Kar gay, *Yuudinna daariñ teestu meele in ñaara. Ñuur-anj gay astu min werin seera. Daariñ astu min geeger ka Sireen in ña Alekzandir, ñu ñumgiy do ger ka salaaner kaak ñu koliy « Wer ka ðerrin kuuk ñu piktu. » Kar daariñ gay asa min waay Silisi ho min Aazi.

¹⁰ Yuudinna ñuur-ak gay, min do meelco, ñu balji gedire do Etiyeen, asaan ña kaawa in ñiibine kaak Ruwwin ta Buñdi beriji.

11 Hiyya, ላኩ ፕሮግራም ጥሩ አገልግሎት አማን : « Ni dorig Etiyeen niga biy in *gaanuun ka Muusa ho in Buን. »

12 Nu isiniig gee ku dakina, in agindaw ku darrer, ho in gee kuuk 6ilda gaanuun ka Muusa oki. Okiንco, ላኩ teesiig Etiyeen. Nu obiiga, kar ላኩ iyiig do uንco ka *aginay ku Yuudinnar.

13 Do wer-ak, ላኩ iytu pey gee kuuk raada a ላኩ kaawee aman : « Gem-aን wakila di nige biy in *ger ka Buንdi ka *cawar ho in gaanuun ka Muusa.

14 Ni dorig ላኩ kaawa a gem kaak ላኩ koliy Iisa kaak min Nazareet-ak ko yaa dīmīn ger ka Buንdi, ho ላኩ ኃላr di pey kaak yaa makin aadanna kuuk Muusa rasiite. »

15 Do wiktin taar-at, gee okiንco kuuk goy do wer-ak gooyaag ko Etiyeen di, asaan wijeeney irኑa ar ta *dubil ka Buንdi.

7

Etiyeen kaawa do uንco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Kar *mee satkiner ka tatko indiig Etiyeen aman : « Kaawin kuuk ላኩ kaawiy do bi kanjiን-aን ka seener walla ? »

2 Naar gay telkiji aman : « Gem kol aginiyji ho gem kol sīntay, cokiyon, wiktintaat Ibraayim goyyiy misa do darre taat ላኩ koliy Mezopotami ho min ላኩ bal deete misa goye do geeger ka Haran, Buን ka *darjiner bayniji uንci.

3 Kar ላኩ diyiji aman : " Amal rasig geenjiñ ho in darren, ho baa do kid kaak naaን gaare. "

4 Min ላኩ ኃላr-ak, Ibraayim amiltu min do darre ta Kalde ho ላኩ deettu goye Haran. Min tacco mattu,

Buŋ kaawiji a ɳa baa goye do darre taat ku goiyi
dinka.

⁵ Buŋ diyiji a ɳaaji berin darre-ata, ho tambaay
sa yaa goye ede. Kar do wiktin taar-at gay, Buŋ
todji wero, yoo kaak ɳa diyin baay oki ginno. Ho
do wiktin taar-at, ɳa ginno misa yoo mico.

⁶ An ko kaawta Buŋ kaawiji awalle do Ibraayim
aman : " Tambaan asa goye do darre ta geemir. Nu
asiy giniŋ berrina ho ɳu taabiyinco nam elgin miy
pood.

⁷ Kar gee kuuk obig geendu berrina-ak gay, nu
asaaco gaarinti. Min ɳaar-ak, kooginan-ak yaa
amile min annere ho ɳuu asiin abdiyindu anne. "

⁸ Min ɳa kaawtu pa-ak, Buŋ obtu jamaw in
Ibraayim kar ɳa diyiji aman : " *Dukume ka selno
yaa gine dele ta jamuwte. " Paa ko, min Ibraayim
weeyig Isaaka, yiri yaa porpodinkar, ɳa dukumiji
selno. Isaaka oki dukumji selno do Yakuub. Ho
Yakuub gay, dukumco selno do kooginay ku orok
in seer, ɳuur ko kuuk aginiyte.

⁹ « Koogin ku Yakuub gay giniji hasuudinaw do
sinco Yuusup. Nu gidiyig ar berre do geemir. Kar
nu iyiig kat Meser. Kar Buŋ gay goy in ɳaara

¹⁰ ho ɳa jilig min do taabin okintiti. ɳa berji ibine
dakina. ɳa ginig gem selleŋ do unji ka Parawon,
sultan ka darrer. Do bi ɳaar-ak ko, Parawon diyiig
guberneer ka Meser okintiti, yoo geriy oki, ɳa
rasjig do pisinji.

¹¹ Goytu kee, mey astu wer okinji ka Meser yoo
do kid ka Kana, wer kaak Yakuub goyiyo. Gee
taabin dakina ho aginiyte sa, gaminco ku teendi
arumco tak-tak.

12 Min Yakuub dortu kadar *geme goy Meser, ɳa ɳaamiig aginiyte ɓaaco gidiye tee ho ɳu iyiico.

13 Min tee-ak gase, ka seeriñkar, ɳa ɳaamiig a ɳuu ɓaaco gidiye pey. Wiktin ta ɳu ottu, Yuusup bariytu botol taat siñtay ibiniiga. Paa kat, Parawon oki gintu kabarre kadar ɳu gee ku Yuusup.

14 Min ɳaar-ak, Yuusup ɳaamtu a ɳuu kolin tacco Yakuub in geenji okinco. Okiñco, ɳu nec gee orok peesira in beey (75).

15 Kar min Yakuub doriit kaaw-at, ɳa uctu ɳa deettu Meser in geenji okinco. Goytu kee, ɳa mattu in kooginay okinco kuuk aginiyte.

16 Nu iyiig momtinco Sisem, Kar ɳu tiisiig do magin taat Ibraayim gidiytu awalle in poddine min do koogin ku Amoor kaak min Sisem.

17 « Goytu elgin kee, geente ku goy Meser weetu ko wee ho ɳu gintu dakina. Sando, wiktinti kat ase taat kaaw ta Buñ kaawiji do Ibraayim astu do werti.

18 Sultan ka pey gay coktu, ɳa teestu goye kaati ka Meser ho ɳaar gay ibingigdo Yuusup.

19 Na caaciyiig geente ho ɳa taabiyiig aginiyte aale. Na asiraag a ɳuu oriñ kooginco kuuk ɳu weetu daabinco a paa kat ɳuu mate.

20 Wiktin taar-at ko, ɳu weeyig Muusa. Naar gay samaane do unji ka Buñdi. Koyin subba aginiyji cigilic gerco.

21 Min cigilinji gin ko rada, ɳu iciiga ɳu diyiig kara. Kar rom ta Parawon asig gasa ho ta iciiga. Ta iyiig gerti, ta maadiig ar ronji ka meenti.

22 Paa ko, ɳu ɓildiig gamin dakina kuuk gee ku Meser ibingiyo. In taar-at ko, gee ibingig in kaaw taat ɳa ibingiyo ho in riy taat ɳa gingiyo.

23 « Min Muusa elginay nectu orok pood, ḥa ictu niyine a ḥa 6aa taliñ siñtay, gee ku Israyeel.

24 Kar min ḥa ottu do wer ka siñtay, ḥa tala kar gem rakki min Meser kooca rakki minnisco. ḥa 6aaawtu male do siñji nam ḥa deeyiiga.

25 Ya do tanji-at, ḥa pakira kadar siñtay gee ku Israyeel yaa ibine a Buñ yaa jiliñco in siñ kunji. Kar sando, taar gay paado.

26 Ka kawtinti, Muusa gastu min siñtay seer taasiñaw. ḥa rak leyinco ho ḥa diyiico aman : "Gem kol siñtay, ḥaar kūñ siñtado ga ? Maa di ku taasiñiyo ? "

27 Kar gay, ḥhaar kaak gedirji do giji-ak akiliig Muusa ho ḥa kaawiji aman : " Waa diyinçin tatkaw ho gay dukume seriini ? "

28 Ki rakaan deendu ar duudi ki deeyiig gem kaak min Meser-aka walla ? "

29 Min ḥa doriit kaaw-at, Muusa kolaw obiiga. ḥa gadtu kaya min Meser ho ḥa birtu do darre ta Madiyaan. ḥa daktu goy ar awraatinçe ho do darre-at, ḥa weetu koogin seera.

30 « ḥa goytu elgin orok pood do darre-ata. Yiriy rakki, moota in damba ta Sinayi, Buñ bayniji do Muusa ar dubiley, datik pompil kaak kobir ako.

31 Muusa talig kadar ak ergigdo pompil-ak ho ḥa ajbiytu. ḥa sinjitu moota a ḥaa pandiyinji samaane. Min ḥa pandiyiiga, ḥa dortu gaay ta *Rabbine taat diya aman :

32 " ḥa nun-an ko Buñ ka aginiyjin, Buñ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho in ka Yakuub. " Do wer-ak, Muusa teestu azire, asaan kolaw obga. ḥa gedarro pey tale tak-tak.

³³ Min pa-ak, Rabbin kaawiji pey aman : " Sorig ɳugiran ɳasaan wer kaak ki diyig asinjinj-an, ɳaar *cawar.

³⁴ Ka seener, nu tal taañin ta geendu Meser. Nu dorig niiziñco ho nu as jiliñco. Diñ gay ucu, nu ɳaamaacij Meser."* »

³⁵ Kar Etiyeen kaawtu pey aman : « ɳa Muusa kaak gee ku Israyeel pooctu-ak doo di, ɳu diyiiji aman : " Waa diyiñcij tatkaw ho gay dukume seriini ? " Sando, ɳa meenji Buñ kat ɳaamga a ɳaa goye tatkaw ho gay jilindi. ɳa ɳaamig wiktin taat ɳa assiji ar *dubil ka Buñdi ho ɳa bayniji do pompil-aka.

³⁶ Muusa ko imilig gee kuuk Israyeel min Meser. ɳa gintu gamin kuuk ajbay inj kuuk gaara gudurre ta Buñdi, wiktin taat ɳu goiyi misa Meser, wiktin taat ɳu aaltu barre kaak dindiko ho do elgin kuuk orok pood ɳu goytu do goosiner.

³⁷ ɳa Muusa di pey kaak diyco do gee ku Israyeel aman : " Buñ asaako bayne nabiiñce ar nunu min do datikko."†

³⁸ Min gee ku Israyeel ɳumtu do goosiner, ɳa Muusa-ak di kaak goy datikco inj dubil ka Buñdi ho inj aginiyte, wiktin taat dubil-ak kaawiji ka damba ta Sinayi. Paa kat, Buñ beriji kaawoy a ɳaate gaarinti, taar ko taat bera goye ka gaasdø.

³⁹ Kar gay, aginiyte ɳuur pooc karmiyinji ho ɳu poocit kaawoy oki. ɳuur gay diy kayco a illa ɳuu yeepe Meser di.

⁴⁰ Wiktin taat Muusa bal paaye misa min ka dambar, ɳu kaawiji do *Haruun aman : " Siyte

* ^{7:34} Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.1-10. † ^{7:37} Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18.

margi gii icinji kar gii jaawe ij ḥaar uŋte. Asaan gi ibanno maaan kaak asji do maan Muusir kaak imilinte min Meser.”

41 Hiyya, do wiktin taar-at, ḥu siytu maan ar ijilińce. Nu teestu abdiyinji ho ḥu giniig ar margico. Kar ḥu gintu iidine do maan kaak ḥu siytu ij pisinco-aka.

42 Kar Buŋ gay newsiico kopo. ḅa rasiig ḥu abdiyy gamin kuuk ceera kuwa ka samaaner ar taat ḥu siirtu do maktumne ta nabiinnar aman : “ Koogin ku Israyeel,
do elgin kuuk ku gintu orok pood do goosiner,
ku gin *satkinkan ij malle
ho gamin ku pey kat lotu walla ?

43 Ha'a paado !
Ku icig zug ka margin kaak ḥu koliy Malook
ho ku icig pey margin kaak ar kaalo
kaak ḥu koliy Repaan.
Gamin kuuk ku siytu ij pisinco-aŋ di,
ku abdiyiig ar ḥu marginko.
Do bi ḥaar-ak ko, naako atkiŋko serek aar Babiloon.

44 ^{”‡} « Wiktin taat aginiyte goiy misa do goosiner,
ḥu gin *kuraarin taat ḥu siytu do Buŋdi. Muusa
siyig ar taat Buŋ kaawiji. ḅa pinig sawa-sawa ar
taat ḅa gaariiji. Inj ger-ak ko, gee ku Israyeel yaa
ibinguwe a Buŋ goy ij ḥuura.

45 Goytu kee, gee-ak rasiit kuraarin-at do kooginco. Kar ḥuur gay iciit kuraarin-at, ḥu deettu ij taara ho ḥu iyiiit wiktin ta ḥu unjiy do darre taat Buŋ beriico. Inj tatkuwco Zoozuwe, ḥu nosiriico do gee ku darre-ata. ḅaar Buŋ kat atkiig gee-ak

‡ **7:43** Wer ka gase kaawor do Amoos 5.25-27.

unco. Ampaa ko, kuraarin ta Buñdi-at goytu nam wiktin ta sultan Dawuud.

⁴⁶ Dawuud gay goy samaane do unji ka Buñdi ho ḥaa indiig a ḥaaaji bere botol taat ḥaaaji pine wer kaak ḥaa goye. Naar Buñ ka aginiyji ku Yakuub.

⁴⁷ Kar gay, ḥaa ronji Selemaan kat pinjig ger-aka.

⁴⁸ Yampa, Buñ ka kuwa goyaado atta do ger kaak gem di pintu, asaan ḥaa tatik aale. Ar taat Buñ kaawtu inj bi ka nabiince aman :

⁴⁹ "Rabbin diy aman :

Samaane, ḥaa wer kaak nu goyiyo ho nu hokumyo.

Ho kiñ gay, ḥaa wer kapak di nu leeyiy asindu ho nu jammiyiyo.

Kuudu pine maa gerda ?

Wer kaak nu baay jammiyie gay momo ?

⁵⁰ Na nun di kilgiyg gamin-añ okinco inj pisindu.

"§ »

⁵¹ Etiyeen diyico pey aman : « Kuñ, kayko bombo do unji ka Buñdi ! Deñginko amil lawa. Ku meelgit Ruwwin ta Buñdi ! Ku ginaag gamin sawasawa ar taat aginiyko giniyo.

⁵² Maa nabiincir kaak aginiyko daktu taabaydo ? Nu deeyig ḥuuur kuuk kaaw do bi ka gem kaak sellen pakgig gee okinco. ḥaa ko kaak diñ kuñ deetū kaawko nam ku deeyiiga.

⁵³ Buñ berko gaanuunji inj botol ta dñibilji. Kar kuñ gay pooc karmiyinji. »

Muut ta Etiyeen

⁵⁴ Min Etiyeen kaawtu pa-ak, gee ku seriiner dapintu ar aditco yaa doose nam ḥu uma korumco.

§ **7:50** Wer ka gase kaawor do Ekzood 66.1-2.

⁵⁵ Naar gay miin inj Ruwwin ta Buñdi, ja kociltu kuwa. Na taliit *darjin ta Buñdi ho Iisa Masi gay peya do meeday.

⁵⁶ Na kaawiico do gee-ak aman : « Taloñ ja ! Nu tala samaan pile ho *Roñ gemor gay peya do meeday ta Bunji. »

⁵⁷ Gee kuuk dorit kaaw-at teestu koole rada ho nju tiriig deñginco inj pisinco paa nju cokiyinji pey. Kar okinco, nju uciiji,

⁵⁸ nju obiig cap, kar nju imiliig kara min do geegirdi a njuu dawinj inj dambay. Min amil kara, nju cimiig batikco ho nju leeyiig ba serpe ta dubil rakki sinji Sawuul ho nju teestu dawinji.

⁵⁹ Wiktin taat nju dawiiga-ak di, Etiyeen inditu Buñ aman : « Gem kol Rabbiney Iisa, icit ruwwiner ! »

⁶⁰ Hiyya, ja dersitu ho ja kooltu rada aman : « Rabbine, saamiyco do gee-añku. » Min ja kaawtu pa-ak, ja mattu.

8

¹ Dubil kaak nju koliy Sawuul-ak, kaawco rakki inj gee kuuk deeyig Etiyeen.

Sawuul taabiyaag geenji ku Iisa

Yiriy taar-at di, taafin taat rada asiji do *Egliz ka Zeruzaleem. Paa kat, nju totirtu okinco do kid ka Zuude inj ka Samari, illa dak ko paliinna di Zeruzaleem.

² Gee kuuk karmiyaag Buñ tiisig Etiyeen ho nju alit muutuy dakina.

³ Kar Sawuul gay bariya botol taat njaa rawtinj Egliz ka Iisa tak-tak. Na unja gero inj gero, ja obiigu, miday inj daadî, ho ja unjiig danjaayne.

Pilip gaara Kabarre ta Gala Samari

⁴ Gee kuuk totir-ak teestu jaawe do hellinniidi, ḥu gaariy Kabarre ta Gala.

⁵ Paa ko, Pilip uctu min Zeruzaleem, ḥa 6aawtu do geeger ka tatik ka Samari. Kar ḥa teestu kaawe a Iisa, ḥhaar *Masi kaak Buŋ doftu.

⁶ Gee okinco ictu niyine ḥu 6aawtu cokiye samaane kaaw ta Pilip, asaan ḥu dor kadar ḥa gina gamin kuuk ajbay ho diŋ gay maaniico taliig in odinco.

⁷ Do wer-ak, ḥu tala gee dakina kuuk gin aaridna coolaw. Aaridna-ak amiliy in koolinco. Nu tala gee ku rungiye in mersin dakina kuuk coolaw oki.

⁸ Ansii ko, gee ku geegirdi-ak, galilco gintu dakina.

⁹ Do wiktin taar-at, gem rakki sinji Simon, goy ko do geeger-aka. ḥa gina olgaw* min daayum ho gee dakina ajbiyaaji. ḥa tala ziy ar ḥhaar di gemo.

¹⁰ Ho gee okinco kuuk aginda yoo ku ḥaadha karmiyaag dakina. Nu kaawa aman : « Gem-aŋ, ḥhaar gudurre ta Bundi taat ḥu koliy gudurre ta yaarko. »

¹¹ Nu cokiyaat kaawoy, asaan min daayum, ḥa ajbiyaag gee in olguwiyy.

¹² Kar diŋ gay, Pilip iyiicot Kabarre ta Gala ta kaawa do bi ka *Meennaw ta Bundi ho do bi ka Iisa Masi. Min ḥu dorit Kabarre-at, miday in daadi aamintu, kar ḥu *batiziyiigu.

¹³ Meenji Simon oki aamintu ho ḥu batiziyiiga. ḥa obtu baay ta Pilip ho ḥa ajbiytu wiktin taat ḥa

* **8:9** 'olgaw' : Werin daarin, ḥu kaawa a 'olgi'.

taliig Pilip giniy gamin kuuk ajbay ho kuuk gaara gudurre ta Buñdi.

¹⁴ Wiktin taat paliinna kuuk goy Zeruzaleem dortu a gee ku Samari ooyit kaaw ta Buñdi, ḥu ḥaamiiicog Piyer in Yaaya.

¹⁵ Min ḥu ottu Samari, ḥu indiico Buñ do gee ku aamine a ḥaaco bere Ruwwiney.

¹⁶ Asaan Buñ balco ḥaamee misa Ruwwiney datikco. Nu *batiziyig in śin ku *Rabbin Iisa Masi.

¹⁷ Hiyya, Piyer in Yaaya leeco pise do kayco, kar Buñ beriico kat Ruwwiney.

¹⁸ Min Simon taltu kadar Buñ paayco Ruwwiney do gee-an̄ku wiktin taat paliinna leeco pisin̄co do kayco, ḥa imiltu gurus a ḥaa bere do Piyer in Yaaya

¹⁹ ho ḥa diyiico aman : « Nun sa, berindu gudurre-anta, naa lagguwe pisindu do geemir ho ḥu gasguwe Ruwwin ta Buñdi. »

²⁰ Kar Piyer gay telkiji aman : « Hey kiŋke-an̄ka, wala gurusjin̄, wala meenjin̄, Buñ yaako idin̄ko jot, asaan kiŋ pakira kadar kii gidiye maan kaak Buñ beriig maalan di !

²¹ Do riyan̄ maan isgicinno. Ki ginno botol taat kii unje kaan̄ do wer-an̄ka, asaan gelbineŋ samaanno do unji ka Buñdi.

²² Taat ki inditu-an taar samaanno. Ibinig ni-ginji ho indig Buñ, wal ḥaaŋ saamiye diŋ ga ?

²³ Nu tala kadar adin̄ teen̄ci do gamin-an̄ku ho ki deet 6erre ka zunuubinnar. »

²⁴ Kar Simon telkiico aman : « Kuŋkon̄ sa salkiyondu, paa kat, kaaw taat ku kaawtu-an gi-naadudo maanna. »

²⁵ Min ḥhaar-ak, Piyer in Yaaya wakilit kaawe do geemir do maan kaak ḥu taltu min do Iisa Masi

ho ɳu gaariy kaaw ta Rabbiner. Kar ɳu yeeptu Zeruzaleem. Do botildi, ɳu gaariit pey Kabarre-at do hellinnan dakina ku Samari.

Pilip iŋ gem kaak min Etiyopi

²⁶ Pilip gay goy misa Samari. Kar *dubil ka Bunji astu diyiji aman : « Ucu ! Aanay watiine. Ic botol taat do goosiner taat amila min Zeruzaleem aaniy Gaza. »

²⁷ Hiyya, kodok di Pilip uctu ho ɳa ðeettu. Wiktin taat ɳa baay botildi, ɳa tala kar gem kon di unci. Gem-ak gay, tatko min Etiyopi.[†] ɳa gina riy ta taab in Kandas sultinça ta Etiyopi ho gaminti okinco do pisinji. ɳa asa ȣbdiye Bunj Zeruzaleem

²⁸ ho diŋ gay, ɳa ɻep ka puusji ho ɳa yeepa ko do geriy. Do botildi, ɳa garkiya maktumne ta nabi Ezaayi.

²⁹ Wiktin taat Pilip taliig gem-aka, Ruwwin ta Bunji kaawiji aman : « Jorkig gem ka puusdi ankaré. »

³⁰ Hiyya, Pilip iciig gadî, ɳa jorkiiga. Min ɳa otiji moota, ɳa cokiyaag gem-ak garkiyaw, kar ɳa indiig aman : « Has garkiyinji-ar, ki iban baay walla ? »

³¹ Gem-ak telkiji aman : « Maman naa ibine baay ka garkiyindu ya gem baldu gaare ? ȣepu, kiidu gaare baay. »

³² Wer kaak ɳa garkiyiy-ak kaawa aman : « ɳa ar tamga kaak ɳu ðaaɳaag ɳu baa dapsiyinji. Wal ar ron tamgi kaak allo ya ɳu ðukumaag laway. Paa ko, biy sa ɳa bal pilinji.

³³ Nu eebiyya ho seen sa ɳu todjiita.

[†] **8:27** ‘tatko min Etiyopi’ : in nassarinça ɳu kolaag a ‘eunuque’. Gee ɳuur-ak, ɳu ticgu (kircigu) ho do wer-ak, sultinnay icgu ar gee kuuk amaannico.

Waa di pey asa kaawe bi ka kooginay ?

Menuwiy kuuk do duniiner sa, ɳu gaasgu. »‡

34 Gem-ak indiig Pilip aman : « Baan ja kaawor, nabiiñce-añ kaawa do bi ka waa ansi-añka ? Na kaawa do bi ka meenji di, wal do gem ka pey ? »

35 Hiyya, do wer-ak, Pilip teestu gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min do wer kaak ɳa garkiyiyaka.

36 Nu toliytu kee nam ɳu ottu do wer kaak gin amay. Gem-ak kaawiji do Pilip aman : « Talu, amay goy-añku. Maa yaadu tode pey *batem, naa gine gem ka Iisa Masi ? »

37 [Pilip gay telkiji aman : « Ya ki aamin ka seener do gelbineñ in Iisa Masi-ak, maan todaajinno, naañ batiziye. » Kar gem-ak telkiji aman : « Hii, nu aamin kadar Iisa Masi, ɳaar Ron ka Bunđi. »]§

38 Kar gem-ak kaawtu a ɳuu peyin puus. Nu paaytu, ɳu daktu paay do amiysi, ho Pilip batiziyiga.

39 Wiktin taat ɳu amiltu min do amiysi, Ruwwin ta Bunđi iciig Pilip ho gem-ak bal taliñ pey tak-tak. Kar ɳaar gay icit botiliy, ɳa deettu in galal.

40 Pilip gay, tala kar, ɳa goy ko Azoot di. Min edeak, ɳa aaniytu Sezare, ho do botildi, ay wer kaak ɳa ottu di, ɳa gaariy Kabarre ta Gala nam ɳa ottu Sezare.

‡ **8:33** Wer ka gase kaawor do Ezaayı 53.7-8. § **8:37** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariñ ku Bunđi kuuk ɳu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

9

*Rabbin Iisa kolaag Sawuul
(Akt 22.6-16,26.12-18)*

¹ Do wiktin taar-at, gem kaak sinji Sawuul-ak taabiyaag gee kuuk aamin do *Rabbin Iisa ho ɳa bariya muutco. Na dakiig gas *mee satkiner ka tatko Zeruzaleem.

² Na daktu inda izinne a ɳuuji bere makaatamna a ɳaaco iyiñ do agindaw ku ger ka salaaner ka Damaas. Makaatamna-ak beraaji botol taat ɳaa obiñ miday in daad ku iciit Botol ta Iisa, ɳaa iyiñ Zeruzaleem.

³ Min ɳa gasiig makaatamna-aku, ɳa iciit botol ta Damaas in eenji. Wiktin taat ɳu gaay ote do geegirdi, tala kar portikaw wic min ka samaaner yoo do kaay.

⁴ Do wer-ak, tala kar Sawuul gal keder bup. Kar ɳa doriit gaay ta gemor kolaag aman : « Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyiin ampa-aŋka ? »

⁵ Sawuul gay indiig aman : « Rabbine, kiñ waa ? » Gaay-at telkiji aman : « ɳaar nun Iisa Masi ko kaak ki taabiyiy-aŋka.

⁶ Ucu, unju do geegirdi. Anner kat, naan gaare maan kaak kii gine. »

⁷ Kar eenji kuuk ɳu toliyy sawa-ak, peytu ɖut. ɳu bal gedire pile biŋkico asaan kellimco amile. ɳu dora gaaya, kar ɳu tallo waanna.

⁸ Min ɳaar-ak, Sawuul uctu, ɳa piliig odinay, kar ɳa tallo. Min do wer-ak, eenji obiig min do pisinji, ɳu daaŋiig yoo Damaas.

⁹ Menuwiy subba, ɳa tallo tak-tak, wala ɳa tiyaw, wala ɳa siyaw.

Sawuul odinay pile

10 Gin gem rakki pa goy Damaas, ɳu kolaag Ananiyaas. Na *maajirinçey ka Iisa Masi. *Rabbin bayniji ho ɳa koliig aman : « Ananiyaas ! » Naar gay oyiji aman : « Hoy Rabbine, nun ko aŋka ! »

11 Rabbin kat kaawaajiŋ aman : « Ucu, 6aa diŋ di do botol taat berel ɳu koliy " Dalaŋ ", do geriy ka Zuudas ho indiig gem rakki sinji Sawuul min Tars. Diŋ ɳa goy kar salkiyaw.

12 In salaaney-at kat, Buŋ gaariiji gem kaak ɳu koliy Ananiyaas, ɳaa unje gerci, ɳaaji lee pise do kaay a odinay yaa pile. »

13 Ananiyaas gay telkiji aman : « Nu dor gee dakina kaawa do bi ka gem-aŋka. Nu osduug gamin kuuk samaanno ɳa giniy Zeruzaleem do gee kuuk aamin in siŋ kunjiŋ. »

14 Ho ɳu kaawa pey kadar agindaw ku gay satkiner berji izinne a ɳaa obiŋ gee kuuk aamin okiŋco. Do bi ɳaar-ak ko, ɳa astu yoo anne. »

15 Kar Rabbin gay kaawiji aman : « Uc 6aa paa di, gasig gem-aka, asaan ɳa nun ko doɓga, ɳaadu ginin riyor. ɳaa jaawe in siŋ kunto ho ɳaan gaarindu do gee kuuk Yuudinnado in sultinniico, yoo do gee ku Israyeel oki. »

16 Nun meendu yaaji gaare gamin kuuk yaa taabiyiŋ do bi kanto. »

17 Hiyya, Ananiyaas uctu ho ɳa deettu. Kar ɳa unjitu do ger-aka, ɳa dakiig gas Sawuul. Kar ɳa leeyig pisinji do kaay ho ɳa kaawiji aman : « Sawuul, gem kol sinji, ɳaar Rabbin kat ɳaamintu. ɳaar ko Iisa Masi kaak ki taltu bayinjiŋ do botildi wiktin taat ki asiy anne. ɳaar ko ɳaamintu

loci, asaan odinan̄ yaa pile, ho Buñ yaan̄ bere Ruwwiney. »

¹⁸ Ta bite-an̄ di, gamin ar aar ta gugurumdi sollitu min do odinay ku Sawuul ho ɳa teestu pey tale. Hiyya, ɳa uctu ho Ananiyaas *batiziyiiga, ɳaa gine gem ka Iisa Masi.

¹⁹ Do wer-ak, ɳu iyiji kat tee. ɳa teetu ho ɳa gastu pey gudurre.

Sawuul gaara kaaw Damaas

Sawuul gin mena inj maajirna Damaas, kar ɳa bal taaye.

²⁰ Min ɳa goy misa, ɳa teestu ko gaare kaaw ta Buñdi do ger ka salaanter ka *Yuudinnar. ɳa kaawiico aman : « Iisa Masi, ɳaar Roñ ka Buñdi. »

²¹ Gee kuuk cokiyaaga-ak, okin̄co ajbiytu. Kar ɳu teestu inde benannico aman : « ɳaar-an̄ doo ko gem kaak awalle taabiyaaag gee kuuk aamin inj sinj ku Iisa Masi Zeruzaleem-aka ? Asinji-an̄, ɳa da asdo gay obe geemir ho ɳaa iyiin̄co do uñco ka agindaw ku gay satkiner walla ? »

²² Kar Sawuul gay, kun kawta wakila kaawe inj gelbin rakki do Yuudinna kuuk goy Damaas. ɳa kaawaaco warañ kadar Iisa, ɳaar ko Masi kaak Buñ ɳaamtu ho Yuudinna-an̄ gay gedarro meelinji.

²³ Min ɳaar-ak, goytu kee, Yuudinna deetu kaawco a ɳuu deen̄ Sawuul.

²⁴ Nu duunji kur botilay yiriyo aando. Ampaa kat, ya ɳa deeta min do helliner, ɳuu obin̄ji ɳuu deen̄ji. Kar gem rakki gay dakiig mina aman : « Nu rakaan̄ dee. »

25 Paa kat, in aando di, gee ku aadaag Sawuul iciiga, nu saliig do barner ho nu aaliig aar durdurrer ka geegirdi.

Sawuul goy Zeruzaleem

26 Hiyya, Sawuul amiltu min Damaas, na birtu Zeruzaleem. Min na ottu, na rak nume in maa-jirna. Kar nuur gay gina kolaw asaan nu aamniygigdo misa kadar na aada Iisa in gelbin rakki.

27 Kar Barnabaas gay ooyga ho na iyicog do pali-innar. Na osiico in maman Sawuul taliig Rabbiin bayniji do botol ta Damaas ho in maman Rabbiin kaawiji. Kar na osiico a maman na gaartu kaaw bal kolaw in siñ ku Iisa Masi do geeger ka Damaas.

28 Min naar-ak, Sawuul numtu in nuura ho nu baawiy asiyo Zeruzaleem sawa, ho Sawuul kaawiy kaaw ta Buñdi bal kolaw in siñ ku Rabbine.

29 Na kaawiy oki do Yuudinna kuuk kaawa Grek ho nu meelgiyo. Kar nuur gay illa bariya botol taat nuu deenji di.

30 Min gee kuuk aamin in Iisa Masi doriit kaawat, nu baawtu gasin Sawuul, nu imilig kara min do geegirdi ho nu toliytu yoo Sezare. Min ede-ak, nu naamiiga, na deettu Tars.

31 Do wiktin taar-at, *Egliz goy in aapiye do kid ka Zuude yoo kid ka Galile in ka Samari. Gee ku Eglizdi-ak obtu tirit do botol ta Buñdi, nu karmiyaat kaawoy ho in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi, nu wadiriy in uñco.

Coole ka Eene

32 Do wiktin taar-at, Piyer teestu jaawe kee do atti ka darre okintiti. Kar yiriy rakki, na dakiig gas gee ku Buñdi kuuk goy Lidda.

33 Min Piyer ottu do wer-ak, ḥa gastu gem rakki sinji Eene. Naar gay runjige. Elgin porpod, ḥa weya ka danjlil di.

34 Do wer-ak, ḥa kaawiji aman : « Eene, Iisa Masi coolinçin. Ucu ho maliyig gamnañ. » Ek di ḥa uctu puruk kay asinji.

35 Hiyya, gee okinço ku Lidda in gee kuuk goy do kid'ka patal ka Saroon taliig gem ka cool-aka ho ḥu aamintu do Rabbin Iisa.

Nooye ka Dorkaas

36 Kar gin geem rakki do geeger ka Jappa ḥu kolaat Tabiita taat aamin in Iisa. (Siŋ kuuk Tabiita-ak, in kaaw ta Grek kaawa a « Dorkaas* »..) Geemat kun kawta, ta gina samaane do geemir ho gam-inti oki, ta beraag do pokirnar.

37 Min Piyer goy misa Lidda di, ta galtu raduwa kar ta mattu. ḥu aciit momta-ata, kar ḥu dakiit deer kuwa ka gusuurdi.

38 Min maajirna kuuk goy Jappa dortu kadar Piyer goy moota, Lidda di-ak, ḥu ḥaamtu gee seera. ḥu dakiiji kaawa aman : « Gem kol sinte, baanu ! Asniŋ ja kodok-kodok. »

39 Hiyya, Piyer uctu pasuwat ho ḥa ɓaawtu in ḥuura. Min ḥu ottu, ḥu iyiig wer kaak ḥu deerit momta-ata. Murgilgal okinço asiig gas Piyer in alinço ho ḥu teesiji gaare kesuun taat Tabiita orpitu wiktin taat ta goiy misa in odinti.

40 Piyer kaawiico do gee-ak a ḥuu amile kara, kar ḥa dersitu inde Buŋ. Min ḥa inditu Buŋ, ḥa newsi-it do momta-ata ho ḥa koliit aman : « Tabiita, ucu

* **9:36 'Dorkaas'** : Siŋ ḥuurr-aŋ diya a 'gotila'.

! » Hiyya, ta piliig odinti. Min ta taliig Piyer, ta uctu, ta goytu inj baati.

⁴¹ Do wer-ak, Piyer obiig pisinti, ja copiliita, ta peytu. Kar ja koliig murgilgal-aku ho inj gee ku aamine, ja gaariicot ta nooye.

⁴² Gee okinco kuuk do geeger ka Jappa doriit kabarre-ata ho gee dakina aamintu do Rabbin Iisa.

⁴³ Piyer taaytu ede do ger ka Simon, gay amye zamimdi.

10

Bayne ka dubil ka Buñdi do Korney

¹ Gin gem rakki nu kolaag Korney, min geeger ka Sezare. Na tatkaw ka askirnar miya. Askirin kuuk guul werco rakki-ak, nu kolaag askirin ku Itali.

² Gem-ak sellen. Na abdiya Buñ inj geenji ku geriy okinco. Na oya do pokirna kuuk *Yuudinna ho salaan ta Buñdi gay, ja warraydo.

³ Yiriy rakki, in pat subba ta maako, ja taliig *dubil ka Buñdi bayniji waraŋ do geriy. Dubil-ak koliig aman : « Korney ! »

⁴ Wiktin taat Korney taliiga-ak, kolaw gay obiga. Na telkiji aman : « Maa di gem kol *Rabbiney ? » Naar gay telkiji aman : « Buñ cokiyit salaanen ho ja talig pisinji kaak ki beriy do pokirnar-aka. Do bi naar-ak ko, ja pakirjiŋ kat locinj.

⁵ Kar din di, naam gee do geeger ka Jappa, nu baayiy kole gem rakki sinji Simon ja ase. Naar di nu koliy pey Piyer.

⁶ Naar martey ka gem rakki nu kolaag oki Simon, naar kaak amya zamam. Geriy moota inj bi ka barrer. »

7 Wiktin taat d̥ubil ka Buñdi gaasit kaawoy, ḷa deettu. Min pa-ak, Korney koliig gay riyoy seer inj askiriñcey rakki kaak obit kaaw ta Buñdi bombo.

8 Hiyya, Korney osiicog gamin okiñco kuuk kuuniye, kar ḷa ḷaamiig Jappa.

Piyer tala gamin kuuk Buñ tod̥tu

9 Ka kawtinti inj yiriyo, wiktin taat gee ku Korney 6aay misa do botildi ho ḷu gaay ko ote Jappa, Piyer gay coktu ka gerdi a ḷaa salkiye.

10 Mey gay diyaaga ho ḷa rak tee. Wiktin taat ḷu giniji misa tee-ak, do salaaner, Buñ gaariiji maanña.

11 ḷa tala samaan pile ho maan ar zimilla paaya min kuwa. Zimilla-ak, ḷu obig biñkico poodikco.

12 Kar do datik ta zimilla-ak gay, gin ay biyaw ta kumnar : kuuk asin̥co poodi, kuuk poypiyaw ho inj kuuk zewaw.

13 Do wer-ak, Piyer dortu gaay diyaaji aman : « Piyer ucu, obu min kumin-an̥ku, daa, kii tee ! »

14 Piyer gay telkiji aman : « Ha'a, gem kol Rabbiney ! Yiriy rakki nu bal tee kumin kuuk ki tod̥tu-an̥ku kuuk niga gemo do unjin̥. »*

15 Gaay-at deeliji pey aman : « Maan kaak Buñ diyig samaane, dak diyenno a ḷa samaanno. »

16 Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner.

17 Do wer-ak, Piyer ajbiytu maala do maan kaak ḷa taltu, asaan ḷa bal ibine baay. Sando, do wiktin taar-at, gee kuuk Korney ḷaamtu-ak inde ko wer kaak Simon gay amye zamim̥di goyiyo, ho diñ gay, ḷu ot ko do bit ka botildi.

* **10:14** Wer ka gase kaawor do Lebitik 4.14.

18 Min ɳu unjitu, ɳu koliig gem ka gerdi ho ɳu indiig aman : « Simon kaak ɳu koliy oki Piyer goy do ger-aŋka walla ? »

19 Piyer gay goy misa, ɳa pakira do maan kaak ɳa taltu, ho do wiktin taar-at di, Ruwwin ta Bunđi kaawiji aman : « Piyer, yaman gee subba indaacin kure.

20 Ucu, paayu, 6aa iŋ ɳuura. Dak poocenno, asaan nun kat ɳaamgu. »

21 Hiyya, Piyer paaytu, ɳa dakiig ɳaam gee-aku, kar ɳa diyiico aman : « Nun ko-aŋka kaak ku bariyiyo. Ku bariyin-an oy di ? »

22 Nuur gay telkiji aman : « Nin-an, Korney tatkaw ka askirnar-aŋ kat ɳaaminti. Naar gem kaak goy iŋ botol ho ɳa abdiya Buŋ. *Yuudinna okiŋco sa ozilaaga. Ho *dubil ka Bunđi gay kaawji a ɳaa ɳaamee gee, ɳuuŋ kole, kiji 6aawe do geriy, ɳaa cokiye kaawnan. »

23 Hiyya, Piyer ɳaamiigu ɳa unjiigu geero. Na obiig samaane, ɳu waltu do wer-aka. Kar ka kawtinti, ɳu uctu. Piyer toliytu iŋ ɳuura. Siŋtay daarin min Jappa sa gaayga.

Piyer do ger ka Korney

24 Ka kawtinti, kuŋ Piyer ottu Sezare. Korney gay ɳumig geenji iŋ roynay ku tař, ɳu yokiy asinji.

25 Kar wiktin taat Piyer unjiy ger-ak, Korney ɳaamiiga. Na galtu bup do unji ho ɳa ooyiji.

26 Piyer gay telkiji aman : « Ha'a, dak ginенно ampa. Ucu ! Nun sa gem ar kiŋken di. » Kar Piyer obiig pisinji, ɳa copiliiga.

27 Wiktin taat ɳa kaawiy misa iŋ Korney-ak di, ɳa unjitu geero ho ɳa tala gee ɳum dakina.

28 Min ḥaar-ak, ḥa kaawiico aman : « Ku iban kadar nin *Yuudinna, *gaanuunni todinti roynaw iŋ gee ku Yuudinnado wala nii unje do geriyco. Kar Buŋ gay gaardu waraŋ, ya naa pooce gemo ho naa kaawe a ḥa samaanno do unji ka Buŋdi do bi ka tambaay di, ta botiltido.

29 Do bi ḥaar-ak ko, wiktin taat ḥu kolintu, nu bal meeple, nu asiikon di. Diŋ gay, kaawondu ja, maa di ku koliinu ? »

30 Korney gay telkiji aman : « Gin ko mena subba, ar pat anta, pat subba ta maako, nu goy gertu, nu salkiyaw ho nu taltu gem rakkibayniidu untu waraŋ. Kesuuney irŋa pit-pit.

31 Ho ḥa kaawiidu aman : “ Korney, Buŋ dorit salaaneŋ ho ḥa bal rawtin oyaw taat ki giniy do pokirnar.

32 Diŋ ḥaam gee Jappa. ḅu baa kolin Simon kaak ḥu koliy oki Piyer a ḥaa ase anne. Naar marte ka Simon, gay amye zamimdi kaak goy do bi ka barrer.”

33 Naar-ak di, nu ḥaamtu gee kodok-kodok dakinçin baray. Barkin do asinji. Diŋ gay, okinte gi goy do unji ka Buŋdi. Ni yokaaciŋ nii cokiye kabarre taat Buŋ ḥaamincin a kiini kaawe. »

Piyer kaawa wer ka Korney

34 Hiyya, Piyer uctu ḥa teestu kaawe aman : « Diŋ nu ibin kate kadar Buŋ eerro gee.

35 Buŋ ooya ay gemo, min ay ba ta geemir, ya ḥa karmiyaaga ho ya ḥa gina samaane do unji.

36 Buŋ berit kaawoy do gee ku Israyeel : taar ko Kabarre ta Gala ta aapiyer iŋ botol ta Iisa Masi, ḥhaar kaak Rabbin ka gee okinčo.

³⁷ Ku iban ko kadar maanna-an ḥaar tees min wiktin taat Yaaya-Batist kaawiy do geemir aman : "Ason, ḥuuko *batiziyin̄ko," ho ku iban oki maan kaak kuuniy do kid ka Galile ho astu kat do kid ka Zuude okinji.

³⁸ Ku ibina maman Buñ beriji gudurre ta Ruwwiney do Iisa Masi kaak min Nazareet. ḅaay ay wero, ḅa giniy sellinkaw do geemir ho ḅa cooliy gee kuuk *Seetanne obgu, asaan Bun goy in ḅaara.

³⁹ Nin-an ko gee kuuk hadire. Ni tal in odinni maan kaak Iisa Masi gintu do kid ka Israyeel ho do geeger ka Zeruzaleem. Ba aaro, ḅu doodiig ka etor ho ḅu deeyiiga.

⁴⁰ Kar gay, gin mena subba Buñ nooyiiga ho ḅa daktu gaar ziy do geemir.

⁴¹ ḅa bal gaare ziy do gee okinco, kar gay, ḅa gaarig loni, nini kuuk Buñ doþtu min awalle. Ni talig in odinni, nin-an ko tee ho see in ḅaara wiktin taat ḅa nooytu.

⁴² Iisa Masi kaawinti a ni gaarin Kabarrey ta Gala do geemir ho nii kaawe do bi kanji a ḅhaar ko kaak Buñ doþtu a ḅa dñkume seriin do gee ku goya in kuuk mate.

⁴³ Nabiinna okinco kaaw do bi kanji. Nu diytu aman : "Ay gem kaak aamina in siŋ ku Iisa Masi, Buñ yaaji saamiyiñ zunuubinnay okinco." »

Bere ka Ruwwin ta Buñdi do gee kuuk Yuudinnaðo

⁴⁴ Wiktin taat Piyer kaawa misan di, Ruwwin ta Buñdi paayiico do gee ku cokiyaga.

⁴⁵ Gee kuuk as in Piyer min Jappa abiytu tak-tak. Nuur *Yuudinna kuuk aamin ko do Iisa

Masi. Nu kaawtu aman : « Doroŋ ja, Buŋ beraat Ruwwiney yoo do gee kuuk Yuudinnado ! »

⁴⁶ Nu cokiyaag gee-ak kaawa iŋ kaawin kuuk kuŋcodo ho ŋu oziliy tatkaw ta Buŋdi. Hiyya, Piyer kaawtu aman :

⁴⁷ « Diŋ gee-an gas Ruwwin ta Buŋdi ar ginte gasiita. Ginno maan kaak yaaco tode pey gii *batiziyŋ do amiydi. »

⁴⁸ Do wer-ak, Piyer kaawiico do gee-ak aman : « Asoŋ niiko batiziyŋko iŋ siŋ ku Iisa Masi. » Min ŋu batiziygu, Kornej iŋ geenji indiig Piyer a ŋaa goye menaw seer wal subba iŋ ŋuura. Ek di ŋa ooytu.

11

Poyer kaawa do maan kaak kuuniy Sezare

¹ Siŋta kuuk min Zuude iŋ paliinna dortu kadar gee kuuk Yuudinnado cokiyit kaaw ta Buŋdi, ŋuur oki ooyiita.

² Min Piyer yeeptu Zeruzaleem, siŋtay kuuk Yuudinna teestu karminji

³ ho ŋu kaawiji aman : « Maa di ki giniig maanna-aŋka ? Kat ki unjitu do wer ka gee kuuk Yuudinnado ho ki tiy iŋ ŋuura ! »

⁴ Min pa-ak, Piyer osiico maan kaak bire min do baay. Na kaawiico aman :

⁵ « Nu goy do geeger ka Jappa, wiktin taat nu salkiyiyo, Buŋ gaariidu maanna. Na paayig min ka samaaner moota iŋ nunu. Maanna-ak ar zimilla ho ŋu obig biŋkico poodikco.

⁶ Nu taliig samaane datik ta zimilla-aku ho adco gin kumin kuuk asiŋco pood, kumin ku yeero, kuuk poypiyaw ho iŋ gamin kuuk zewaw.

⁷ Min ኃያር-አክ, ብቻ ደርቱ ገያዎች አማን : “
Piyer ! Ucu, obu min kumin-አንኩ, daa, kii tee ! ”

⁸ Kar nun gay telkijji aman : “ Ha'a, gem kol
*Rabbiney, yiriy rakki, ብቻ ተከታታል አንቀጽ ቅዱስ ክ
ትዕተ-አንኩ ንግድ ገሞዎች በንጂ ”

⁹ Gaay-at deeliji pey aman : “ Maan kaak Bun
diyytu a ኃያ ሁሉ ስማዎች ደረሰኝ ኃያ ሁሉ ስማዎች ”

¹⁰ Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta
coontu ka samaaner.

¹¹ Do wiktin taar-at di, gee subba astu geero, do
wer kaak ni goyiyo. Gee-ak gay, ኃያ ታምዶች አማን
Sezare.

¹² Ruwwin ta Bunđi gay kaawdu aman : “ Ucu,
ባዕላ ኃይራ, ደረሰኝ ንግድ ” Siňta ku bijigiy kuuk
nu iytu anne-aን aadintu yoo Sezare, ho okintini, ni
unjitu do ger ka Korney.

¹³ Do wer-ak, Korney osintiit kaaw taat *dubil ka
Bunđi astu kaawiji gerci. Dubil-aን diyiji aman : “
Din ኃይም ገዢ Jappa, ኃያ ቤት ቅዱስ የስም
Simon ኃያ ነው. ኃያ ደረሰኝ ኃያ ቤት Piyer.

¹⁴ Naan ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ
የኅንጂ የኅንጂ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ”

¹⁵ Kar nun gay, wiktin taat nu teestu ኃይወ ደ
ሁን Korney-ak di, Ruwwin ta Bunđi paayiico ደ
ካይሮ ደ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ

¹⁶ Hiyya, ብቻ moyiit kaaw taat Rabbin kaawtu
aman : “ Yaaya, ኃያ ስም ስም ስም ስም ስም
Kar ኃይወ, ኃያ የኅንጂ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ”

¹⁷ Hiyya, ብቻ taltu kadar Bunđi berco Ruwwiney
uudin taat ኃያ የኅንጂ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ
Rabbin Iisa Masi. Ya ደ ተ ኃይወ, nun gay waa naaji
tode ደ Bunđi ደ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ”

¹⁸ Min ኃያ ደ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ ኃይወ
Piyer-ak, gee የኅንጂ

bugumtu. Nu diytu aman : « Ozilintenj Bun̄te. Na pilco botol oki do gee kuuk Yuudinnado a nuu ibiniñ niginco, nuu rasiñ goyinco kaak awalle ho nuu gase goye ka gaasdo. »

Gaare ka Kabarre ta Gala do gee ku Antiyoos

19 Min nu deeyig Etiyeen di, nu teestu taabiyin gee ku aamine ho do saan taar-at ko nu totirtu serek. Minnico, daarin gastu yoo kid ka Penisi, ka Sipre ho do geeger ka Antiyoos. Do darrinayak, nu gaara kaaw ta Bun̄di do Yuudinnar di.

20 Kar gay, min gee ku aamine kuuk goy Antiyoos-aku, daarin kuuk as min Sipre ho kuuk as min Sireen teestu gaare Kabarre ta Gala ta Rabbin Iisa Masi do gee kuuk Yuudinnado.

21 Gudurre ta Bun̄di goy in nuura. Do bi naar-ak ko, gee dakina ooyiit kaaw ta Bun̄di ho nu diyiig gelbinco in Iisa Masi.

22 Kabarre-at galtu do deñginco ku gee kuuk goy do *Egliz ka Zeruzaleem. Hiyya, nu naamiig Barnabaas yaa baa talinco Antiyoos.

23-24 Nu naamiiga-ak asaan naar gem selleñ, na obit imaanji bombo ho na miin in Ruwwin ta Bun̄di. Min na ottu Antiyoos, na taltu barkin taat Buñ gintu do geenji ho adiy gintu portiko. Okinco, na kaawiico a nuu goye bombo in Rabbinc. Do wilkin taar-at di, gee dakina aamintu do Rabbin Iisa, kar nu numtu kat in nuura.

25 Min naar-ak, Barnabaas baawtu gasin Sawuul do geeger rakki nu kolaag Tars.

26 Min na gasiiga, na iyig Antiyoos. Seerco, nu algitu ede. Nu numgiy in gee ku Eglizdi. Nu 6ilditu

gee dakina. Do wer-ak ko, ɳu teestu awalle kolin ɳaa
maajirna a ɳu kretiyenna.

Gaayo do siŋta ku Zeruzaleem

²⁷ Yiri yarakki, nabiinna daariŋ uctu min Zeruzaleem, ɳu birtu Antioch.

²⁸ Minninco rakki sinji Agabuus. Ruwwin ta Bunji ɳaamiig ɳa kaawtu aman : « Cokiyonj, yaman mey yaarko asa-ata do wer okinji. » (Mey-at as dak ko, wiktin taat Kilood goytu sultan ka tatik ka gee ku Room.)

²⁹ Min maajirna dortu pa-ak, ɳu ictu niyine a ay gem di yaa bere maanna do gee kuuk aamine kuuk goy do kis ka Zuude. Ay gem di yaa bere do wer kaak pisiŋ nectu di.

³⁰ Hiyya, ɳu captu gurus, kar ɳu beriig do Barnabaas in Sawuul a ɳuu iyiin do agindaw ku Egliz ka Zuude ho ɳuu beriŋ do pisiŋco.

12

Herood deeyig Zaak ho ɳa unjig Piyer daŋaayne

¹ Wiktin taar-at, sultan *Herood teestu taabiyin ɳee daariŋ ku *Egliz ka Zeruzaleem.

² Na bertu izinne a ɳuu deen Zaak, sinji ka Yaaya in *seepine.

³ Kar min ɳa taltu kadar maanna-ak alco gala do *Yuudinnar, ɳa obiig oki Piyer wiktin taat ɳu giniy iidin taat ɳu koliy iidin ta mappa ka bal *gele.

⁴ Min ɳa obga, ɳa unjiig daŋaayne. Kar ɳa imiltu askirin orok in bijigiy yaa gooyinji. Na leeyig pood, pood. Do tanji-at, ɳa raka ya iidin ta *Paak bir ja, kar ɳaa iyiŋ unjco ka geemir ɳaaji dukume seriine.

5 Hiyya, Piyer goiyi di misa do daňaayner, kar gee ku *Eglizdi gay indiji Buň dakina inj gelbin rakki.

Buň imilig Piyer min do daňaayner

6 Sultan *Herood diyit ko yiriy taat nja iyiň Piyer do uňco ka geemir njaaji dukume seriine. Kar yiriy taar-at di, min wer bal wale misa, Piyer weya datik ta askirna seera. Pisinji, nu duunig in jinzirre. Kar askirin ku pey gay goy do werco do bit ka daňaayner.

7 Tala kar *dubil ka Buňdi bayintu. Wer-ak caaptu portik kar. Na kedkidiig Piyer, na niintu. Kar dubil-ak diyiji aman : « Yaman uc ja kodok ! » Na uctu, ek di jinzirre kiltu min do pisinji.

8 Kar dubil ka Buňdi kaawiji pey aman : « Duunit maason ho isig nügiraň. » Piyer ooyiit kaaw-ata. Kar dubil-ak kaawiji pey aman : « Isit batkoň kar aadnu. »

9 Ek di Piyer aadiig *dubil ka Buňdi-aka ho na amiltu min do daňaayner. Do pikirrey, na ibanno kadar taat dubil-ak giniji-at ka seener. Do tanji-at a wal na soona diň ga.

10 Wiktin taat nu baayiyo, nu gas ja wer rakki ka askirin gooyiyo. Kar uňda, nu gastu ku pey. Kar kat nu ottu do bit ka botol ta hadinner taat gee amiliy do geegirdi. Bit ka botol-at piltu keetit di. Hiyya, nu amiltu min do daňaayner ho nu toliytu sooda. Tala kar dubil ka Buňdi-ak rasga.

11 Min naar-ak Piyer ibintu kat ziy samaane do maan ka asji ho na ciytu aman : « Dinqa-aŋ, nu iban kat ka seener kadar *Rabbin Iisa tabirduug dubiley a naan jilindu min do pise ka Herood ho do

ay maan kaak samaanno Yuudinna rakiidu gine.
»

¹² Min Piyer ibintu ziy, ḥa deettu wer ka daatik rakki taat ḥu kolaat Mariyam atan Yaaya kaak ḥu koliy oki Maark. Do ger-ak, gee dakina ḥum salkiye.

¹³ Min Piyer ottu do wer-aka, ḥa kooctu botol ta gerdi. Kar geem rakki sihti Rood taat gina riy ede amiltu pile botol.

¹⁴ Min ta ibiniit gaay ta Piyer-at, gintit gala nam ta bal pile botol, ta yeeptu ja minin eenti kuuk goy atta aman : « Na Piyer ! Na goy kar bit ka botildi. »

¹⁵ Nuur gay telkiitit aman : « Ka oliya ga, wal maanke maa ? » Kar taar gay wakila di aman : « Ka seener, ḥa Piyer tara. » Nuur gay aman : « Wal ḥaa gine dubil ka Bunji kaak gooyaaga ga ? »

¹⁶ Piyer gay wakila di kooce bi botildi nam ḥu astu piliji. Min ḥu piliji-ak, ḥu taliiga ho ḥu ajbiytu tak-tak.

¹⁷ Kar Piyer gay tawgiig pisinji a ḥuu bugume, kar ḥa osiico maan kaak Rabbin giniji, ḥa imiliig min do danyaayner. Ho ḥa diylico pey aman : « Baan, iyoncot kaaw-an do kuŋ Zaak ho in sihta ku pey. » Hiyya, do wer-ak, ḥa uctu, ḥa rasiigu ho ḥa birtu wer ka pey.

¹⁸ Kar wiktin taat wer waltu gay, askirin kuuk gooyaag Piyer-ak taltu kadar ḥa koonje ho kelimco amiltu. Nu diytu aman : « Naar maa asji do Piyer ? »

¹⁹ Min Herood dortu pa-ak, ḥa ḥaamtu gee baawtu bariyinji. Kar gay, ḥu bal gasinji. Ho askirin kuuk gooyaaga-ak, ḥa indiigu do maan kaak asji, kar ḥa deeyiigu. Min ḥaar-ak, Herood deettu

min do kid ka Zuude, እና እሂማይ ጽዴት የገዢ ቀርቡ
Sezare sooda.

Muut ta sultan Herood

²⁰ Do menaw ḥuur-ak, *Herood dapintu in gee ku Tiir in ku Sidon. Sando, ḥuur gay dee kaawco a ḥu baa amre in ḥaara asaan ḥu gasaag teenco min do kiday. Paa kat, ḥu dewiniig tatkaw rakki gay amaanney ka sultan, sinji Blastus, a ḥaa iyiiñco do unji.

²¹ Hiyya, Herood gay dukumiico yiriy taat njaaco kaawe. Yiriy taar-at, nja isit kesuuney ta sultinnaw, nja goytu ka sees ka sultan ho nja kaawtu do unjco ka geemir okinco.

22 Min gee-ak doriit kaawoy, ḥu teestu koole rada aman : « Naar-aŋ bun ga, gem di kaawa ansi ! »

23 Wiktin taat Herood doriiit kaaw ta geemir-at, adiy gintu portiko. Kar kodok di, dubil ka Rabbin Bunj diyiji rađuwa : እኔ gur ku adir. Hiyya, ንዑስ mattu. Muutuy-at asaan ንዑስ rakaat *darjin ta Bunjdi do meenji.

²⁴ Kar kaaw ta Bunđi gay, gee dakina cokiyiita ho dakin sa ooyiita.

²⁵ Barnabaas in Sawuul gay, እኔም ጋዜጣውን ተያዙ የሚመለከት ስምምነት እንደሚረዳ ይችላል፡፡ ይህንን የሚመለከት ስምምነት እንደሚረዳ ይችላል፡፡

13

Martaw ta awalle ta Pool

*Ruwwin ta Bujdi ɳaamig Pool iŋ Barnabaas do
riyor*

¹ Do *Egliz ka Antiyoos, gin gee kuuk garkiyaagu ho in nabiinna oki : ηυρ Barnabaas, Simeyon

kaak ɳu koliy oki Pondiko, Lisiyuus kaak min Sireen, Manayeen kaak maad in Sultan *Herood, ho in Sawuul.

² Yiriy rakki, wiktin taat ɳu ictu sayamne ho ɳu salkiyiy do *Rabbiner, Ruwwin ta Buŋdi kaawiico aman : « Imilondiug Barnabaas in Sawuul do riy taat nu koliig a ɳuudu gine. »

³ Kar min ɳu ictu pey sayamne ho ɳu salkiytu, ɳu asiico laa pise do kayco ho ɳu rasiig ɳu deettu gine riy ta Buŋdi.

Barnabaas in Sawuul do kid ka Sipre

⁴ Ar taat Ruwwin ta Buŋdi ɳaamiig Barnabaas in Sawuul do riyor, ɳu deettu do geeger ka Seluusi. Min ede-ak, ɳu ɳeptu markaba, ɳu deettu Sipre, do kid kaak datik amiysi.

⁵ Min ɳu ottu do wer-ak, ɳu paaytu do geeger ka Salaamin ho ɳu teestu gaare kaaw ta Buŋdi do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Wiktin taar-at, Yaaya-Maark sa goy in ɳuura, ɳa gaayaagu.

⁶ Kar min ɳu gaay birin kid okinji ka Sipre, ɳu ottu do geeger ka Papoos. Do wer-ak, ɳu ɳaamtu in gem rakki, ɳu kolaag Baar-Iisa, ɳa Yuudince. Naar gay olgo ho ɳa gina ziy ar nabiince.

⁷ ɳa goy do serpey ta guberneer kaak ɳu kolaag Serziyuus Poluus. Guberneer-ak iban gamna. ɳa koliig Barnabaas in Pool do geriy, asaan ɳa raka a ɳuuji gaare kaaw ta Buŋdi.

⁸ Kar olga-ak gay todco, asaan ɳa rakaado a guberneer-ak yaa aamine do Iisa Masi. (Olga-ak, ɳu kolaag in kaaw ta Grek a « ElimaaS ».)

9 Min ḥaar-ak, Ruwwin ta Buñdi miiniit gelbinez
ka Sawuul kaak ḥu kolaag oki Pool. Paa ko, Pool
taliig gem-ak yalaan do odinay

10 ho ḥa kaawiji aman : « Kinke-añ gem kaak
raada. Ki caaciya gee ! Talon ja roñ ka seetanner-
anka ! Ki adin ka ay maan kaak samaane. Botol ta
*Rabbiner-an, illa a ki niginti ja.

11 Hadi diñ cokay samaane : Rabbin Buñ yaañ
gide ho ki asiy noole, kii taaye, ki talaatdo pato. »
Min ḥaar-ak di, ḥa nooltu, wer giniji dulum. Na
danduma meeda ḥugila a ḥaa gasen di gemo yaa
daaninji.

12 Min guberneer taliig maan kaak asji do
Elimaas-ak, ḥa abiytu tak-tak do garaan taat asa
min do Rabbin Buñ ho ḥa aamintu do kaawoy.

Pool gaara kaaw ta Buñdi Antiyoos ta Pisidi

13 Kar Pool in eenji gay, ḥu amiltu min Papoos ho
ḥu ḥeptu markaba ḥu aaltu Perz do kid ka Pampili.
Min ḥu ottu, Yaaya-Maark rasiig kat ede ho ḥa
yeepu Zeruzaleem.

14 Min ḥaar-ak, kuñ Pool amiltu min Perz, ḥu ictu
botol taat baa Antiyoos do kid ka Pisidi. Yiriy ta
*sabitdi, ḥu unjitu do ger ka salaaner ka *Yuudin-
nar ho ḥu goytu.

15 Kar gee kuuk do ger ka salaaner-ak garkiytu
min do *gaanuun kaak Muusa siirtu ho in mak-
tumne ta nabiinnar. Do wer-ak, agindaw ku ger
ka salaaner-ak kaawiico do kuñ Pool aman : « Ya
ku gin kaaw taat yaani bere gudurre sa kaawon-
ninta kate. »

¹⁶ Hiyya, Pool uctu. Na tawgitu pisinji a ηuu bugume. Kar na diyiico aman : « Kuŋ gee ku Israyeel ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, cokiyonnu !

¹⁷ Buŋ ka geente ku Israyeel, ηaar ko kaak dobiq aginiyte. Na wadirigu wiktin taat ηu goiyi do kič ka Meser. Kar iŋ gudurrey tanji kat na imiliig min ede.

¹⁸ Buŋ tal kaaco ka geenji do wiktin taat ηu goiyi do goosiner ar elgin orok pood pa.

¹⁹ Min pa-ak, na idiig gee ku darrinay kuuk peesira kuuk goy do kič ka Kana ho na beriicog kič ak do geenji.

²⁰ Min gamin-ak kuuniytu, kič-aŋ goy do pisinco ar elgin miy pood iŋ orok beey (450) pa.

« Min ηaar-ak, Buŋ dobtu min aginiyte gay seri-iner a ηuuco dükumin kaawco kee nam do wiktin taat nabi Samiyeel yaa ase.

²¹ Wiktin taat Samiyeel goiyi misa iŋ odinay, aginiyte inditu Buŋ a ηaaco imile sultan. Ek di Samiyeel darjiyiico Sawuul ronj ka Kiis, min tamba ta Benjamin. Na goytu elgin orok pood min ηu darjiyiiga.

²² Min ηaar-ak, Buŋ paayiig Sawuul min do meennuwiy ho na darjiyiig Dawuud kaak Buŋ kaawtu biy aman : " Ηaar Dawuud, ronji ka Jeese kat nu eltu. Naa gine ay maan kaak gelbiner rakiyo. "

²³ Min tamba ta Dawuud ko amiltu Iisa Masi kaak Buŋ kaawtu a ηaa ηaame do gee ku Israyeel a ηaa jiliŋco. Ansii ko, kaaw taat Buŋ kaawiji do Dawuud min awalle-at as kat do werti.

²⁴ Min Iisa bal teese misa riy ta Bunđi, Yaaya-Batist astu kaawiico do gee ku Israyeel okiŋco

aman : " Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle ho naako *batiziyinŋo. "

25 Wiktin taat Yaaya-Batist gaay gaase riyoy ta Buŋdi, ḥa diytu aman : " Ku taliin kar a nu waa ? Nun sa Masido kaak ku eriyo. Kar gay, cokiyon, ḥa asa-ak aaror ho nun meendu sa da necdo kaak naa sorin ɻugiray. "*

26 « Gem kol sıntay, kuŋ kuuk min tamba ta Ibraayim ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, ḥa lote kat Buŋ ɻaamiite kaawoy a ḥaate jilinte.

27 Min Iisa astu do duniiner, gee ku Zeruzaleem ho in aginduwco, ḥu bal ibine a ḥaar ko Masi. Nu balco girse do kaawin ku nabiinnar do bi kanji kuuk ḥu garkiyiico ay sabit. Kar gay, wiktin ta ḥu obiig Iisa ho ḥu deeyiiga, kaaw taat nabiinna kaawtu-at astu do werti.

28 Gee-ak balji gase yoo oorin rakki taat nec iye muutuy. In taar-at di oki, ḥu indiig Pilaat a ḥaa deenji. ḥa ooytu, ḥu dakig da.

29 Hiyya, min kaaw taat Kitamne kaawtu do bi kanji astu tak do werti, ḥu paayiig min ka etor, kar ḥu unjiig do maginer.

30 Kar Buŋ gay nooyiig min do muuti.

31 Min ḥa nooyga, Iisa bayinco mena dakina do gee kuuk jaaw in ḥaar awalle min do kid ka Galile yoo do geeger ka Zeruzaleem. Dij gay, ḥuur kon di saadinnay do uŋco ka geemir

32 ho nin meenini iyaakonta Kabarre ta Gala : ta taar ko taat Buŋ kaawiico do aginiyte min daayum,

* **13:25** 'sorin ɻugiray' : Riy ta sore ɻugirar-an, taar ta ɓerrer.

33 ho diŋka, do ginte kooginco, ḥanecta wiktin taat ḥa nooyit Iisa Masi min do muuti. Ar taat ḥu siirtu do *Soom ta seerinqkar aman :

" Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, nun ko Takko. "†

34 Bunj gaartu pey do aginiyte kadar ḥa nooyig min do muuti ho ziy zoodaado keder. Ansii ko, Bunj kaawtu aman :

" Naako bere barkin taat nu kaawtu
a naaji bere do Dawuud,
taar ko kuu diye do kayko. "‡

35 Paa ko, do wer ka pey, do maktumne ta Soom,
Dawuud kaaw aman :

" Ki rasaagdo gem kaak ki doþtu
yaa zoode maala do maginer. "§

36 Dawuud gay, wiktin taat ḥa goiyi misa in odi-nay, ḥa ginit riy ta Buŋdi ar taat Bunj raktu, kar ḥa mattu. Min ḥa mattu, gee unjiig momtey-ak in aginiyji. Hiyya, do wer-ak, ḥa zoodtu.

37 Kar Iisa Masi gay bal zoode do maginer. Bunj nooyig min do muuti.

38-39 Gem kol siŋtay, ibinoŋ tam kadar in siŋ ku Iisa kat ni gaariikon Kabarre ta Gala taat kaawa a Bunj saamiykon zunuubinniko. Ya ku aamin in sinji, Bunj yaako saamiyin zunuubinniko okiŋco. Saamiye ar ḥaar-aŋ, ku gasaagdo do gaanuun ka Muusa.

40 Diŋ gay, yaman goyoŋ godom ! Yampa, maan kaak nabiinna siirtu-an yaako ase do kayko. Nu siir aman :

41 " Cokiyon samaane, kunjko gee ku dapal.

† **13:33** Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. ‡ **13:34** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 55.3. § **13:35** Wer ka gase kaawor do Soom 16.10.

Kuu ajbiye ho ɳuuko idinjko !
 Asaan naa gine maan kaak ajbay do zamanniko.
 Maan ɳaar-ak, ya ɳu osaakonja sa, ku aaminaajido.
 ”*”

42 Wiktin taat Pool amiltu ij Barnabaas min ger ka salaaner-ak, gee-ak indiigu a ɳuu yeepe yiriy ta sabit ta asaw ɳuuco deelin kaaw-ata.

43 Min ɳu totirtu, gee dakina kuuk *Yuudinna ho ij kuuk karmiyaag *gaanuun ka Muusa aadiig Pool ij Barnabaas. Nu kaawiico do gee-ak a ɳuu obe rikimit do barkin ta Buñdi.

44 Min yiriy ta sabit astu, anuwco gee ku geegirdi ɳumtu cokiye kaaw ta Buñdi.

45 Kar gay, min Yuudinna taliig gee-ak, aditco miintu ij hasuudinaw. Paa ko, ɳu teestu meelin Pool ho ɳu wariiga.

46 Kar Pool ij Barnabaas gay kaawiico bal kolaw aman : « Loko, kuŋ Yuudinna ja kat niiko gaare kaaw ta Buñdi, kar kuŋ gay poocta. Ampa-ak, ku gaara kadar ku bal ture gase goye ka gaasdo. Hadi diŋ gay, ni 6aaco iyin kaaw-an do gee kuuk Yuudinnado.

47 Taar-an gay taat Rabbin kaawinti a ni kaawe aman :

“ Nu diyinçin ar portikaw
 taat yaa ceere do darrinay okinco.

Ki iyin kaaw taat bera jile
 do gee okinco ku duniiner.”† »

48 Min gee kuuk Yuudinnado doriit kaaw-at, ɳu aaciytu. Nu deliji barkin do Buñdi do bi ka

* **13:41** Wer ka gase kaawor do Habakuuk 1.5. † **13:47** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 49.6.

kaawoy. Ho gee okinco kuuk Buŋ doþtu a ɻuu gase goye ka gaasðo, ɻuur sa aamintu in Iisa Masi.

⁴⁹ Kaaw ta Bunði-at totirtu do kid okinji.

⁵⁰ Kar Yuudinna gay, akilaag daad kuuk siŋco alaw kuuk abdiyaag Buŋ ka Yuudinnar, in agindaw ku geegirdi. Nu isiniig gee a ɻuu taabiyin Pool in Barnabaas ho ɻu atkiŋ min do kidco.

⁵¹ Hiyya, Pool in Barnabaas, do deetiŋco, ɻu kokiig burintal ku asinco[‡]. Min ɻaar-ak, ɻu birtu do geeger ka Ikoniyoom.

⁵² Kar *maajirna kuuk goy do geeger ka Antyoos gay, Ruwwin ta Bunði miiniig gelbinco ho aditco gintu portik ar buguwa.

14

Pool in Barnabaas goy Ikoniyoom

¹ Min *paliinna-ak ottu do geeger ka Ikoniyoom, ɻu daktu pey unja do ger ka salaanter ka *Yuudinnar. Do wer-ak, ɻu gaartu kaaw ta Bunði paa nam gee dakina kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado aamintu do Iisa Masi.

² Kar gay, Yuudinna kuuk pooc aamine isiico bin̄ka do ɻuur kuuk Yuudinnado a ɻuu nige aditco ku siŋta ku aamine.

³ In kaawin ɻuur-ak oki, Pool in Barnabaas taaytu do geeger-aka. Nu kaawa bal kolaw in amaanne taat ɻu gintu do *Rabbin Iisa. Rabbin Buŋ gaayaagu, ɻu giniy gamin kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrey. In gamin-ak ko, gee ibiniy kadar ɻu kaawa seene do bi ka barkin ta Bunði.

[‡] **13:51 'ɻu kokiig burintal ku asinco'**: Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaan sa, do gaayiyco.

⁴ Gee ku geegirdi-ak, deedstu werinco seera : daarin̄ deet in̄ Yuudinna ho daarin̄ gay deet in̄ kuñ Pool.

⁵ Min ḥaar-ak, Yuudinna in̄ gee kuuk Yuudinnado ho in̄ aginduwco ictu niyine a ḥuu taabiyin̄ paliinna, ḥuu dawin̄ in̄ dambay ḥuu deerenco.

⁶ Min kabarre-at galiico do kuñ Pool in̄ Barnabaas-ak, ḥu gadtu kayco. ḅu aaniytu geegirnay kuuk do kid ka Likawoni, Listir, Derbe, in̄ geegirnay kuuk moota.

⁷ Do kid ḥaar-ak oki, ḥu gaara Kabarre ta Gala.

Pool in̄ Barnabaas goy Listir

⁸ Gin gem rakki do geeger ka Listir. Na rungiye min ḥu weeyiiga. Na bal jaawe tak-tak. Na goy in̄ baay di.

⁹ Yiriイ rakki, ḥa cokiyit kaaw ta Buñdi taat Pool kaawtu. Pool gay gooyiig yalaan̄, ḥa tal imaanji ho ḥa iban kadar ta nec coolinji.

¹⁰ Do wer-ak, Pool kaawtu rada aman : « Ucu, pey kay asinjin̄ ! » Ek di gem-ak uctu in̄ beerinji ho ḥa teestu ko jiwi.

¹¹ Gee dakina goy do wer-aka. Min ḥu taliig maan kaak Pool gintu-ak, ḥu teestu kaawe in̄ kaawco ta Likawoni aman : « Talon̄ ja margin kat ic zi ka gemor, kar ḥu paaytu datikte ! »

¹² Nu kolaag Barnabaas « Zeyuus », ho Pool gay, ḥu kolaag « Ermees » asaan ḥaar ko gay iye kaawor.

¹³ Ger ka margi Zeyuus goy moota in̄ unje ka geegirdi. Min mee satkiner kaak goy ede dorit kaaw-at, ḥa daktu ob barkay ho ḥa ictu booyaw. Barkay-ak, ḥa duuniico booyaw, kar ḥa iyiig do bi

ka botildi. Inj gee-ak, ḥa raka gine *satkin do Pool inj Barnabaas.

¹⁴ Min kuñ Pool doriit kaaw-at, ḥu eeriit kesuunco* ho ḥu iciig gadī. ḥu aaniyiig gee-aku inj koolinco aman :

¹⁵ « Gem kol sintay, maa ga ku giniy ampa ? Nin sa gee ar kunjko-añ di. Ni iyko Kabarre ta Gala a kuu rasiñ marginko kuuk ginno paydinco. Asoñ do Buñ kaak goy doo. Njaar kaak kilgiyig samaane inj kiða, inj amay ho ay maan kaak goy do duniiner.

¹⁶ Awalle Buñ rasig gee ku ay darre iciy botol taat ḥu rakiyo.

¹⁷ Inj taar-at oki, ḥa gaariico do geemir a ḥaar sellen inj ḥuura. Sellin̄kuwiyy-at, ku taliit uudin taat ḥa ḥokiiko amay ho gaminko niyyay ay elgo. Ka seener gay, ḥa ḥaar di kaak beraako tee inj galal dakina. »

¹⁸ Inj kaawin kuuk ḥu kaawiico-añku oki, gee-ak tirig ñeñginco. Inj taar-at oki, ḥu gediriico, ḥu baltu gine *satkine.

¹⁹ Min ḥhaar-ak, *Yuudinna daarin̄ uctu min Antiyoos ta Pisidi ho min Ikoniyoom. Min ḥu ottu do wer-aka, ḥu isiniig gee-ak a kabarre taat Pool iyico-an taar seenno. Ek di ḥu teestu dawin̄ Pool inj dambay a ḥuu deen̄ji. ḥu daaniiga, ḥu imiliig kara min do geegirdi. Do tan̄co-at a ḥa mat ko.

²⁰ Min gee ku aamin ḥumtu do unji, Pool uctu paa di ho ḥa yeeptu pey do geegirdi. Kar ka kawtinti, ḥu birtu inj Barnabaas do geeger ka Derbe.

Pool inj Barnabaas yeep Antiyoos ta Siri

* ^{14:14} 'ḥu eeriit kesuunco' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

21 Min ላት ottu Derbe, ላት gaariit Kabarre ta Gala ho gee dakina aamintu do Iisa Masi. Min ኃላፊ-ak, ላት yeepetu do geegirnay ku Listir, Ikoniyoom ho inj Antiyoos ta Pisidi.

22 Do ay geeger, ላት iskaag gee kuuk aamine a ላዕስ goye bombo do imaanco. ነት kaawaaco aman : « Gii gaseñ ja taabin dakina unje, kar gii unje kat do *Meennaw ta Bunji. »

23 Do ay *Egliz, ላት liyaaji agindaw. Kar ላት iciy sayamne, ላት salkiyiico do agindaw-aku, kar ላት rasiig do pisinji ka *Rabbin Iisa kaak ላት aamintu inj ኃላፊa.

24 Min pa-ak, Pool inj Barnabaas deettu. ነት aaliig kid ka Pisidi, kar ላት daktu ot do kid ka Pampili.

25 Do wer-ak, ላት teestu gaare Kaaw ta Bunji do geeger ka Perz. Min ላት gaastu, ላት birtu do bi ka barrer kaak ላት koliy Attaliya.

26 Kar min do wer-ak, ላት ictu pey markaba ho ላት yeepetu do geeger ka Antiyoos ta Siri. Edeñ ko, wiktin taat ላት rakiy deete, ላት salkiyiico a Bunj yaa gaayinco do riy taat dinj ላት gaastu-anta.

27 Wiktin taat ላት ottu do wer-aka, ላት ሚኒስቴር gee ku Eglizdi. Kar ላት osiicog gamin okiñco kuuk Bunj gintu inj ኃላፊa. ነት osiico pey maman Bunj gaariico botol do gee kuuk Yuudinnado ho maman ላዕስ oki aamintu do Iisa Masi.

28 Hiyya, do wer-ak, Pool inj Barnabaas gintu mena dakina inj gee kuuk aamine.

15

Nume ka Eglizdi Zeruzaleem

1 Yiriy rakki, gee daariñ uctu min Zuude kar ላት ፩awtu Antiyoos. Gee-ak teestu garkiyin siñta

aman : « Ya kuŋ kat *dukamno selŋo ar ka *gaanuun ka Muusa kaawtu, ku gasaado jile. »

² Pool iŋ Barnabaas poocit kaaw-ata ho do bi ḥaar-ak ko, ḥu meeltu paa iŋ ḥuura. Kar ba aaro, ḥu ictu niyine a Pool iŋ Barnabaas iŋ siŋta daariŋ ku pey, ḥu baay talin kaaw-at Zeruzaleem do unčo ka paliinnar ho iŋ agindaw ku *Eglizdi.

³ Min pa-ak, gee ku Egliz ka Antiyoos beriico zaadin ka botildi, kar ḥu ḥaamiigu.

Min ḥu ḥaamgu, ḥu aaltu kid ka Penisi ho iŋ ka Samari. Do botildi, ḥu gastu siŋta ho ḥu osiicot okintit kaaw taat gee kuuk Yuudinnado din sa ooyit kaaw ta Bunđi. Ho okiŋco, maanna-ak bero galal dakina.

⁴ Min ḥu ottu Zeruzaleem, gee ku Egliz-ak obiig samaane, wala paliinna, wala agindaw okiŋco. Kar ḥu osiicot kaaw okintit taat Buŋ gintu iŋ ḥuura.

⁵ Kar gay, gee daariŋ min Pariziyenna kuuk aamin do Iisa Masi uctu aman : « Gee kuuk Yuudinnado-aŋ, illa giico ḫukume ja selŋo, ho diyonco a ḥuu karmiyin gaanuun ka Muusa. »

⁶ Do wer-ak, paliinna ho iŋ agindaw ku Eglizdi ḥumtu a ḥuu talin kaaw-ata.

⁷ Min ḥu meeltu paa, Piyer uctu ho ḥa kaawiico aman : « Gem kol siŋtay, ku iban kadar Buŋ dobin minninko min daayum a naa gaarin Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Paa kat, ḥuu cokiy-inti ho ḥuu aamine do Iisa Masi.

⁸ Buŋ kaak iban gelbin ka geemir gaaraako kadar ḥa ooyiy gee-ak do wiktin taat ḥa beriicot ja Ruwwiney ar taat ḥa beriiten lote.

⁹ Ginte iŋ ḥuura, Buŋ talaate sawa di do unjji ho ḥa saamiyiig zunuubinnico asaan ḥu aamin do Iisa

Masi.

¹⁰ Di diŋ gay, maa di ku rakiy nige adiy ka Bunđi ? Dakonj ginenna pa. Ku raka rase goro do maajirnar. Gor taat ooma* nam aginiyte sa bal gedire sosinti ho nini oki gediraatido !

¹¹ Ha'a, paado ! Ni iban kadar ɳa Bunj kat jilinti ij barkin ta *Rabbin Iisa ar taat ɳa jiliig ɳuur oki. »

¹² Min pa-ak, gee okinco kuuk ɳum ede-ak bugumtu. Kar Barnabaas ij Pool osiicog gamin okinco kuuk Bunj gintu ij ɳuura do uŋco ka gee kuuk Yuudinnado gamin kuuk ajbay ho ij kuuk gaara gudurrey.

¹³ Min ɳu gaasit kaawco, Zaak[†] piltu biy, kar ɳa diytu aman : « Gem kol siŋtay, laaŋ denginko samaane, cokiyonnu !

¹⁴ Simon, ɳaar kaawintij ko a maman min do teesindi Buŋ taltu kaaco ka gee kuuk Yuudinnado ho ɳa doſtu minninco yaa gine geenji.

¹⁵ Kaaw-at ɳumtu ij kaaw taat nabiinna kaawtu min daayum. Ampaa di, gi garkiyiy do Kitamner aman :

¹⁶ " Min ɳaar-ak, naa yeepe piniŋ pey
geriy ka Dawuud kaak gale.

Yoo ɳa eez tak-tak oki, naa ase pey pininji,
ɳaa peye pey do weriy.

¹⁷ Ampaa kat, gee okinco asiin bariyindu.

Hii, ka seener, tamba ta geemir okinco
taat nu koltu yaa gine geendu.

An kaaw taat Rabbin Bunj kaawtu,

* ^{15:10} 'gor taat ooma' : Anne-aŋ kaawa do bi ka karaamin ta gaanuun ka Muusa. † ^{15:13} 'Zaak' : ɳa sinji ka Iisa Masi.

18 ḥjaar kaawig ko min daayum maan kaak ḥjaa gine. "‡ »

19 Zaak gay diytu pey aman : « Ya do tantoat, dakoŋco ginenna kaawin do gee kuuk Yuudinnado asaan ḥju aamin ko iŋ Buŋ.

20 Kar gay, siirintenčo maktumne ho giico kaawe aman : " Dakon teenno kum kaak ḥju satgiytu do marginar. Na gallo. Gooyon ziŋkiko min baaye kaak munjam. Dakon teenno kum kaak patiis. Ho baar oki, dakon teeŋcodo. "

21 Giico siire ampa-ak, asaan min daayum, gee gaaraag gaanuun ka Muusa do ay geeger ho ḥju garkiyaag do ger ka salaaner ka Yuudinnar ay *sabit. »

Maktumne do kretiyenna kuuk Yuudinnado

22 Do wer-ak, *paliinna, aginay, iŋ gee ku *Egliz okinčo ictu niyine a ḥju dobe minnincō gee kuuk ḥju ḥnaamīn Antīyoos sawa iŋ Pool ho iŋ Barnabaas. Hiyya, ḥju dobtu gee seer kuuk siňtico karmiyaagu : Zuud kaak ḥju koliy oki Barsabaas ho iŋ Silaas.

23 Kar ḥju ḥnaamiig iŋ maktumne taat kaawa aman :

« Nin siňtico iŋ paliinna ho iŋ aginay ku Eglizdi, ni ooyko dakina. Ni ooyko kunj siňta kuuk Yuudinnado kuuk goy Antīyoos do kid ka Siri ho iŋ ka Silisi.

24 Ni dor kadar gee minninni ɓaawko. Gee-ak barjiliŋko iŋ kaawin kuuk imila kellam ku geemir. Kar gay, nin balco bere yoo botol rakki taat ḥju ginin riy-anta.

‡ **15:18** Wer ka gase kaawor do Amoos 9.11-12.

²⁵ Do bi ḥaar-ak ko, ni deetu kaawni a nii doþe gee kuuk niiko ḥaame in Pool ho in Barnabaas, siñtini kuuk ni elgiyo.

²⁶ Nuur-aŋ ko kuuk lee baarco do bulel do riy ta Rabbinte Iisa Masi.

²⁷ Diŋ gay, ni ḥaamaakongu Zuud in Silaas. Nuur ko yaako kaawé karaŋ bi in bi kaaw taat ni siiriiko do maktumner-anta.

²⁸ Ka seener gay, Ruwwin ta Bunđi gaayinti ni ictu niyine a ni diyaakonno pey goro, illa kuu karmiye gamin daariŋ di kuuk Kitamne todtu :

²⁹ dakon teenno kum kaak ḥu satgiytu do bun̄niyi, dakon teenno baar, dakon teenno kum kaak patiis ho dakon ɓaayenno munjam. Ya kuu karmiyiit kaaw taar-an, ta samaane. Nin siñtiko kuuk goy anne kat ooyko dakina. An di kaawni.
»

³⁰ Hiyya, kun Pool ðeettu Antiyoos in maktumne-ata. Min ḥu ottu, ḥu ḥumiig gee ku Eglizdi, kar ḥu beriicot pisiŋco.

³¹ Min ḥu garkiyiita, okiŋco aditco ginco gala asaan ta dənjirgu.

³² Zuud in Silaas kuuk maaniico nabiinna sa kaawiico kee do gee ku Eglizdi a ḥuu obin imaancat bombo.

³³ Do wer-ak, ḥu gintu menaw ede, kar siñtico ku Antiyoos ḥaamiigu in Bun a ḥuu yeepe do gee kuuk ḥaamgu. [

³⁴ Kar ba aar gay, Silaas ictu niyine a ḥaa dake Antiyoos.]§

§ **15:34** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Bunđi kuuk ḥu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

³⁵ Pool in Barnabaas oki daktu. In eenco dakina, nu 6ilda gee ho nu gaariico kaaw ta Buñdi.

Pool in Barnabaas eere

³⁶ Gintu menaw, Pool kaawiji do Barnabaas aman : « Yeepte, gi baa taliñ sinja kuuk goy do ay geeger kaak gi gaartu kaaw ta Buñdi. Gi baa taliñ goye ka imaanco. »

³⁷ Barnabaas ooyit kaaw ta Pool, kar na raka iyiñ Yaaya kaak nu koliy oki Maark in nuura.

³⁸ Kar Pool gay pooce. Na rakaado Yaaya-Maark yaa baa in nuura, asaan awalle wiktin ta nu goiy Pampili, na deettu, na rasiig nu giniy riy keeco di.

³⁹ Barnabaas gay diy kaay kadar Yaaya-Maark yaa baawe. Do bi naar-ak ko, kaawco waaltu tak-tak nam nu eertu. Barnabaas iciig Yaaya-Maark, nu neptu markaba ho nu aaltu Sipre.

⁴⁰ Kar Pool gay dobiig Silaas. Gee ku Egliz deliico barkin ta Buñdi, kar nu deettu.

⁴¹ Nu jaawtu do kid ka Siri ho in ka Silisi ho nu gaayiig gee ku Egliznar a nuu goye bombo do imaanco.

16

Martaw ta seerinkar ta Pool

Pool in Silaas icig Timote a naa baa in nuura

¹ Min naar-ak, Pool ottu do geeger ka Derbe ho in ka Listir. Do wer-ak, nu gastu *maajirince rakki kaak nu kolaag Timote. Na ronti ka *Yuudiñcar taat aamin do Iisa Masi. Kar tacco gay, Grekinçce.

² Timote, siñtay ku Listir in ku Ikoniyoom ozi-laag dakina.

³ Pool raka iyin in jaara. Do bi jaar-ak ko, ja *dukumiji selno do saan ta Yuudinnar kuuk goy do darrinay-aku. Okiñco, nu iban kadar tacco Grekinçe.

⁴ Min jaar-ak, nu amiltu jiwi geeger in geeger. Nu kaawiico do gee ku ay *Egliz do niyin taat paliinna in agindaw ictu Zeruzaleem ho nu taayiig a nuu rasinno kaaw-ata.

⁵ Hiyya, do Egliznar-ak, imaanco gaayiyo ho kun kawta, nu gasiy gee ku pey numiy in nuura.

Sooniik ta Pool do kid ka Trowaas

⁶ Min jaar-ak, zer nu rak gaare kaaw ta Bunji do darre ta Aazi. Kar Ruwwin ta Bunji gay todco. Hiyya, nu aaltu do kid ka Prizi in ka Galaasi.

⁷ Min nu ottu moota in Miizi, nu rak zer baawe Bitini. Kar gay, Ruwwin ta Iisa todco pey a nu baanno ede.

⁸ Paa ko, nu birtu min do kid ka Miizi ho nu paaytu bi ka barre ka Trowaas.

⁹ In aando, Pool soontu aman : « Gem rakki min Maseduwaan peyji uñci ho ja marmiliiji aman : "Gem kol sinji, asniñ ja Maseduwaan, kiini gaaye." »

¹⁰ Hiyya, min Pool soontu pa-ak, kodok di, ni* bariytu botol ta deetindi do kid ka Maseduwaan, asaan ni ibin tam kadar ja Buñ kat kolinti a ni baa gaare Kabarre ta Gala do gee añkure.

Kun Pool ot do geeger ka Pilip

¹¹ Min Trowaas, ni neptu markaba, ni aaniytu dalañ do kid ka Samotraas, datik barrer. Kar ka kawtinti, ni ottu Neyapoliis.

* **16:10** 'ni bariytu' : Luk kaak siirit maktumne-an oki atta do maliyal.

12 Min ede-ak, ni birtu do geeger ka Pilip do kid ka Maseduwaan. Kid-ak, ላት deedga ho Pilip gay, ኃላም geeger tatik do kid ka awalle. Gee ku Room kat hokumiyaaga. Ni gintu mena dakina ede.

13 Yiriy ta *sabitdi, ni amiltu min do geeger-aka, ni ፩awtu moota inj baala, wer kaak ni hariyya *Yuudinna ሂምgiyo ho ላት salkiygiyo. Do wer-ak, ni gas daad ሂume. Ni goytu inj ሂura ho ni kaawiico.

14 Min do daad-ak, rakki ላት kolaat Liidi. Ta asa min geeger ka Tiyaatiir. Ta suugiya toobina samaane kuuk dindiko[†] ho ta abdiya Bun. Wiktin taat ta cokiyit kaaw ta Pool, *Rabbin Bun newsiig gelbinti ho ta iciit kaawoy.

15 Hiyya, ni *batiziyita in geenti ku geer okiñco. Min ni batiziyita, ta kolinti, kar ta kaawinti aman : « Ya ku ooy ko a nu aamin tañ do Rabbiner, asoñ goyoñ gertu. » Do wer-ak, ta wakiliy paa nam ni ooytu.

Nu obig Pool in Silaas danyaayne

16 Yiriy rakki, wiktin taat ni ፩ay do wer ka salaanter, ፩erre rakki asinti gasa. Taar gay olga. Ta kaawa do maan kaak yaa ase misa inj gudurre ta aarid kaak obta. In kaawinti-ak di, aginduwti jallyi gurus.

17 Daatko-at teestu aadinni in koolinti, nini in Pool aman : « Sando, gee ሂუር-an kuuk gina riy ta Bun ka kuwa ! Nu gaaraako botol taat Bun yaako jilñko. »

[†] **16:14** ‘toobina samaane kuuk dindiko’ : Awalle toobina ku dindiko-an, ሂუር kaalne ho ላት gasdo badam.

18 Inj menaw, ta aadaani paa di. Kar ba aaro, Pool dapiñtu. Na kolsitu, kar na kaawiji do aariñ kaak obta-ak aman : « Inj sinj ku Iisa Masi, nu diyaaji, amal min do daatko-anta ! » Kodok di, na amiltu suu na rasiita.

19 Min aginduwti taltu kadar nu gasaado pey gurus min do daatko-at, nu obiig Pool inj Silaas. Nu iyiig do wer kaak gee ku geegirdi ñumgiyo, do uñco ka agindaw ku darrer.

20 Do wer-ak, gee ku Room goy dukuma seriine. Min nu ottu, nu sakkiyiig do uñco aman : « Gee-an, nuur as barjiliñ geegirte ! Yaman, nu Yuudinna.

21 Kar nu as gaare aadanna kuuk nin gee ku Room din sa ooyigdo ho gingigdo. »

22 Do wer-ak, gee kuuk ñum-ak uciico do kuñ Pool inj Silaas. Kar gay seriiner ku Room gay kaawiico a ñuu soriin kesuunco ho ñuu koociñco inj kordinji.

23 Min nu koociig zuñ-zuñ-ak, nu unjiig do danjaayner. Kar nu diyiji do gay gooye danjaayner-ak a ñaa gooyin samaane.

24 Min gem-ak doriit kaaw-at, na unjiig do danjaayner atta kar na doodiig asinco do dugildi.

Tatkaw ka danjaayner aamin inj sinj ku Iisa Masi

25 Inj datik aandor, Pool inj Silaas teestu salaane ho nu riyiy riyin ku ozile Bunđi. Eeñco kuuk goy do danjaayner gay cokiyaagu.

26 Tala kar, kid teestu azire rada nam baat ta danjaayner gaay dime. Do wer-ak, ñibirniico okinco piltu waakilak keeco di ho ay jinzirre ka gay danjaayner-ak sa kile.

²⁷ Do wer-ak, tatkaw ka daŋaayner-ak raastu, ḥa uctu puruk. Ya ḥa tala kar botilay ku daŋaayner kon di pile. ḥa pakirtu a wal gay daŋaayner okinco gade, ho ḥa ceeptu *seepiney a ḥaa dee ziy.

²⁸ Kar Pool gay, astu gaar gaayay rada aman : « Hey, Hey ! Dak denno ziŋ, okintini ni goya ! »

²⁹ Min pa-ak, gay gooye daŋaayner-ak inditu ako a ḥaa tale. Kar ḥa unjitu atta karak. Min ḥa unje, kelmoy oki amile ho ḥa dersitu ris do unjco kaŋ Pool in Silaas.

³⁰ Jammiy sooda, ḥa imiliig min do daŋaayner. Kar ḥa indiigu aman : « Gem kol aginiyji, naa gine maman naa gase jile ? »

³¹ Nuur gay telkiji aman : « Aaman in siŋ ku *Rabbin Iisa di kar kii gase jile, kiŋke ho in geenji ku geero. »

³² Hiyya do wer-ak, ḥu gaariiji kaaw ta Bunđi do gay gooye daŋaayner-aka ho do gee okinco kuuk adiy ka geriy.

³³ In aando-at di, ḥa iyiigu do wer kaak gin amay ho ḥa teyiriicog mutiyco. Do wer-ak, ḥu *batiziyig gay gooye daŋaayner-aka in geenji.

³⁴ Min ḥaar-ak, ḥa iyiig kat kuŋ Pool do geriy ho ḥa beriico tee. Gem-ak in adiy ka geriy okinji, aditco gintu portiko asaan ḥu aamin do Bunđi.

³⁵ Min wer waltu, gay seriiner ku Room ḥaamtu gee a ḥuuji kaawe do tatkaw ka daŋaayner a ḥaa pikin gee-aŋ min do daŋaayner.

³⁶ Hiyya, gem-ak iyiit kabarre-at do Pool aman : « Gay seriiner berdu izinne a naako imiliŋko min do daŋaayner. Di ḥaar-ak, amilon ko ho baaŋ in aapiye. »

37 Pool gay iban kadar ɳu obaagdo gem ka Room do daŋaayner ya ɳu balji dükume ja seriiney. Ampaa ko, ɳa osiico baati aman : « Nin kat ɳu bal goyin misa kaawni-anj di, ek di ɳu koocinti do uŋco ka geemir. Nin sa Yuudinnado, ni Roomina. Inj taar-at oki, ɳu obinti daŋaayne. Dinj gay a ɳuuni imile inj cigile-ak gay maa ? Ha'a, pa-ak ni oyaado. Maaniico kat ɳu asoŋ ɳuuni imile. »

38 Kar gee-ak iyiit kaaw ta Pool inj Silaas do gay seriiner. Min ɳu doriit kaawco taat diya a ɳu Roomina, kolaw obiigu.

39 Hiyya, ɳu astu ɳu obtu aarco ho ɳu imiliig min do daŋaayner. Kar ɳu diyiico pey a ɳuu amile min do geeger-aka.

40 Min ɳu amiltu min do daŋaayner, ɳu deettu wer ka Liidi-ata ho ɳu gasiig sinṭa okinco ede. Nu iskiigu, kar ɳu iciit botilco, ɳu deettu.

17

Pool inj Silaas ot do geeger ka Tesalonik

1 Kar min ɳu amiltu min geeger ka Pilip, Pool inj eenji, ɳu birtu ja min do geeger ka Ampipoliis inj ka Apolooni. Kar kat, ɳu ottu do geeger ka Tesalonik. Do wer-ak, *Yuudinna gin ger ka salaaner.

2 Ar taat ɳa usintu ko, Pool ɓaawtu do ger ka salaaner. ɳa kaawgico kaaw ta Bunji min do Kitamner. *Sabit subba, ɳa jaawa di.

3 Do wiktin taat ɳa ɓaawiico-ak di, ɳa gaariico min do Kitamner a *Masi kaak Buŋ dobtu asa taabiye, ɳaa mate ho ɳaa nooye. Ho ɳa kaawiico aman : « Iisa kaak nu kaawiiko biy-anjka, ɳa ɳaar ko Masi kaak ku eriyo. »

4 Min gee kuuk cokiye, Yuudinna daarin astu ɳum inj kuŋ Pool inj Silaas. Gin gee dakina kuuk Yuudinnaðo kuuk abdiya Buŋ kuuk as oki ɳum inj ɳuura, inj pey daad dakina kuuk siŋco alaw.

5 Kar Yuudinna kuuk bal aamine do Iisa Masi gay ginaaco hasuudinaw. Paa ko, ɳu ɓaawtu bariye maan geenda kuuk ginno kay min do suuginer. ɳuu barjiliŋ gee inj geeger okinji. Kar kat, ɳu ɓaawtu duksiyin ger ka Jaason a ɳuu gasin Pool inj Silaas. Zer ɳu raka iyiiŋ do wer kaak gee ku darrer ɳumgiyo,

6 kar ɳu bal gasinco. Paa ko, ɳu obiig Jaason inj siŋta daarin ho ɳu iyig do unco ka agindaw ku geegirdi. Do wer-ak, ɳu teestu koole aman : « Waay, talon kate ! Maan geenda-an as nigin duniin okintiti. Dij ɳu as kuude anne !

7 Jaason obiig do geriy ! Gee-ak gay, okinco poocig *gaanuun ka sultinte ka Room. Do taŋco-at, a gin sultan ka pey, ɳu kolaag Iisa. »

8 Min agindaw ku geegirdi doriit kaaw-at, ɳu barjiltu okinco inj gee ku darrer oki.

9 Hiyya, Jaason inj eenji, ɳu poocu pikinco, illa a ɳuu kappiyen ja maanna.

Pool inj Silaas ot do geeger ka Beere

10 Inj aando, siŋta ku Tesalonik ɳolpiig kun Pool inj Silaas a ɳuu deete do geeger ka Beere. Min ɳu ottu annere, ɳu daktu unja do ger ka salaanter ka *Yuudinnar.

11 Yuudinna kuuk do geeger ɳaar-ak pikirrico samaane pakgit ɳuur ku Tesalonik. ɳu cokiyaat Kabarre ta Gala ho ɳu ooyiit inj galal. Kun kawta, ɳu garkiya kaawin kuuk do Kitamner a ɳuu tale

yaa kaawin kuuk Pool kaawiico-aŋ do botilco wala
do botilcođo.

¹² Minninco dakina aamintu do Iisa Masi. Min
do Greknar gay, goy daad kuuk siŋco alaw kuuk
aamine ho inj miday dakina oki.

¹³ Kar min Yuudinna kuuk goy Tesalonik dortu
kadar Pool gaara kaawta Buŋdi do geeger ka Beere
oki, ḷu astu barjiliŋ gee ku geegirdi a ḷuu poocin
kaawco.

¹⁴ Kodok di, siŋta ḷolpiig Pool, ḷu iyiig bi ka
barrer, ho ḷu ḷeptu markaba. Kar Silaas in Timote
gay, daktu Beere.

¹⁵ Pool inj eenji kuuk ḷaamaaga-ak, ḷu birtu
in markaba yoo do geeger ka Aten. Hiyya, Pool
kaawiico do eenji-ak aman : « Ya kuu yeepe,
diyonco do kuŋ Silaas in Timote a ḷu asaan gasin
kodok anne. »

Pool ot do geeger ka Aten

¹⁶ Wiktin taat Pool eriig kuŋ Silaas in Timote
do geeger ka Aten, ḷa taliig geeger-ak miin cak inj
margina. Do saan taar-ak ko, gelbiney nigtu.

¹⁷ Paa ko, ḷa baawtu do ger ka salaanter ka *Yu-
udinnar ho ḷa kaawiico do Yuudinnar inj gee kuuk
Yuudinnado kuuk abdiya Buŋ. Ho ḷa baawtu pey
do wer ka gee ku geegirdi ḷumgiyo ho kun kawta
ḡa kaawiico do gee okiŋco kuuk bira do biriŋco.

¹⁸ Do wer-ak, gin toksina daarinj kuuk meela
in Pool. (Toksin-ak, illa ḷu aadaag gem kaak ḷu
kolaag Epikuur, wala kaak ḷu kolaag Zeno).* Min
toksin-ak, daarinj inda aman : « Gay osindi-aŋ

* ^{17:18} Gee kuuk aadaag Zeno, ḷu kolaag Estoyisiyenna. Kar ḷuur
kuuk aadaag Epikuur gay, ḷu kolaag Epikuuriyenna.

kaawa a maa ga ? » Ho daariŋ gay aman : « Wal ḥa gaara margin kuuk min karan̄ ga ? » Nu indiy ampa-ak, asaan ḥu doriig Pool kaawa do bi ka lisa Masi inj nooyinji.

19 Min ḥhaar-ak, ḥu iyiig Pool do koot ka Ayeropaaz[†], wer kaak agindaw ku geegirdi sooriygiyo ho ḥu diyiji aman : « Ni raka kiini gaarin̄ kaawin kuuk marbinto kuuk ki 6ildiy gee-anju.

20 Ki kaawiini kaawin kuuk yiriy rakki ni bal dorin̄co ho diŋ gay, ni raka gase baaco samaane.
»

21 (Ya ta6-ak, goyin̄co ka gee ku Aten okin̄co ho inj martico, illa ḥu el cōkiye ho ḥu el ose kaawin kuuk marbinto di.)

22 Do wer-ak, Pool uctu datikco ho ḥa diyiico aman : « Kuŋ gee ku Aten, cokiyon̄ ! Nu tala kadar, do ay maanna, ku gee kuuk obig marginko bombo.

23 Ka seener, min nu jaawiig geegirko, nu talig werinko ku satkiner ku marginko. Nu taliy kee nam nu gas wer rakki kaak ku siirji kuwa aman : “ Buŋ kaak gee ibingigdō. ” Di ḥhaar-ak, asoŋ, naako gaare baay ta Buŋ kaak ku abdiyyiyo ho ku ibingigdō-aŋka.

24 Buŋ ḥhaar-ak ko kaak kilgiyit duniine ho inj gamin okin̄co. ḥhaar di *Rabbin kaak goy kuwa ka samaaner ho keder. ḥa goydo do geray ku margin kuuk geen di siytu.

25 ḥa rakaado tak-tak gaay ta gemor. ḥhaar keeji di beraate ay maanna, yoo siikime kaak gi goiyi oki.

† **17:19** 'Ayeropaaz' : ḥa ger kaak gee ḥumiy dakina.

26 Na ḥaar di kaak kilgiyig gee okinco min gem rakki di ho ḥa totiriig do adiy ka kiđar okinji. Na ḥaar di eerit pudiya inj maawa. Ho ḥa ḥaar di dukumig gunđar ku kiđco okinji.

27 Buñ gintu pa-ak a ḥuu bariye botiliy badam-badam wal ḥuu gasinji din ga ? Zer ḥaar gay serekdo min do ay gemo,

28 asaan inj ḥaar di gi siikimiyo, gi goyiyo ho gi jaawiyo. Ka seener gay, gee daarinj minninko miliyna kaaw aman :

“ Ginte okinte koogin ku Buñdi. ”

29 Ka seener, okinte gi kooginay. Ampa-ak, dakinte pakirenno pey kadar Buñ, ḥaar ar margi kaak gee siytu inj daabne, wala inj poddine, wala inj dambay. Dakinte pakirenno kadar inj pikirre ta maaniite wala inj ibininte, gii gedire siye Buñ.

30 Buñ balco obinti do gamin kuuk ḥu gintu awalle, asaan ḥu bal gine ibine. Kar dij gay, ḥa kolaag gee okinco kuuk goy do ay wero a ḥuu ibiniñ niginco.

31 Yampa, Buñ diy yiriy rakki taat ḥaa gine seriin inj botilti do gee okinco kuuk do duniiher. Seriinat yaa kuuniye inj gem rakki kaak ḥa dođtu. Gem-ak, ḥa nooyig min do muuti. Paa kat, gee yaa ibine kadar ḥa ḥaar ko kaak Buñ dođtu. »

32 Wiktin taat gee-ak doriit kaaw taat Pool kaawtu aman : « Buñ nooy gem min do muuti », daarinj teestu ajimiyinji, kar daarinj gay diyiji aman : « Ni raka ki asaani deelin pey kaaw-an neginda. »

33 Min ḥaar-ak di, Pool rasiigu ho ḥa deettu.

34 Kar gay, min gee ku goy eđe-ak, goy di kuuk da as ḥum inj ḥaara ho aamintu inj Iisa Masi. Minninco

rakki ɳu kolaag Deniis min gee ku seriiner ku Aten. Ta rakki gay, siŋti Damariis ho gin gee kuuk pey oki.

18

Pool goy do geeger ka Korent

¹ Min ɳaar-ak, Pool uctu min geeger ka Aten ho ɳa birtu Korent.

² Min ɳa ottu, ɳa gastu gem rakki *Yuudinçce ɳu kolaag Akilaas. ɳu weeyig do darre ta Pont. Daabiney, ɳa as in daaciy Prisil* min geeger ka Room, asaan sultan Kilood kat ber izinne ɳu atkiig *Yuudinna okiŋco min Room. Pool daktu ɳum in ɳuura,

³ asaan riyoy sa ar taŋco di. (Na siya tarram in tandina.) Na goy gerco ho ɳu gina riy sawa.

⁴ Ay *sabit, Pool baggiy do ger ka salaaner. Na icgiy kaawo. Na raka a ɳaaco gedire do Yuudinnar in do Greknar oki.

⁵ Min Silaas in Timote astu min Maseduwaan, goye ka Pool okinji ɳa gaara kaaw ta Bundi di, ɳa bariya botol taat ɳaaco gedire do Yuudinnar a Iisa, ɳaar Masi kaak Buŋ doſtu.

⁶ Kar ɳuur gay poocit kaawoy-ata ho ɳu teestu warinji. Do wer-ak, ɳa ergiit kesuuney kar ɳa kaawiico aman : « Ya ku tar ziŋkiko sa, ku maani-iko kat nige ho nun isginno bat. Min ku pooc-ak, nun deetaw in gee kuuk Yuudinnado. »

⁷ Hiyya, ɳa amiltu min ger ka salaaner. Na ɳaawtu wer ka gem rakki kaak goy moota in ger ka

* **18:2** 'Prisil' : ɳu kolaat oki Priska.

salaaner, sinji Tituyuus Zustuus. (Na Yuudiñcedo kar ḥa abdiya Bun.)

⁸ Gin gem rakki, tatkaw ka ger ka salaaner, ḥu kolaag Krispuus. Na aamin do *Rabbin Iisa Masi, yoo geenji okinco ku geero. Min do geeger-ak oki, gee dakina kuuk cokiyit kaaw ta Pool, aamintu ho ḥu *batiziyiigu.

⁹ Yiriy rakki, inj aando, Rabbin bayniji do Pool. Na kaawiji aman : « Dak ginno kolaw. Kaawco di, dak bugumenno,

¹⁰ asaan nun goy inj kinke. Waan gediraado yaan diye pise. Do geeger-aŋ, goy geendu dakina. »

¹¹ Pool goytu do geeger ka Korent maan ka elgo inj koyin bijigiy ho ḥa gaariico kaaw ta Bunđi do gee okinco.

Pool do unji ka tatkaw Galiyon

¹² Do wiktin taar-at, Galiyon, ḥaar guberneer ka darre ta Akayi. *Yuudinna deetu kaawco a ḥu sakkiyiñ Pool. Hiyya, ḥu iyig do wer ka seriiner

¹³ ho ḥu diytu aman : « Yaman, gem-aŋ isinaag gee a ḥuu abdiye Bun maala. Abdiyiñco arro inj *gaanuunte. »

¹⁴ Pool raka ice kaawo, kar Galiyon gay dukumtu min do biy. Kar ḥa newsiico do Yuudinnar aman : « Kuŋ Yuudinna, cokiyon, ya gem-aŋ kat niginji aale, kin ḥa kokine wala ḥa nig maa, naa ice subirraw di guna, naako cokiyinčo.

¹⁵ Di kunčko meela do kaawin kuuk maalan di. Ku meela do bi ka kaawnar inj siŋ. Ku kaawa do gamin kuuk goy do gaanuunko kaŋkon di. Di ḥhaar-ak giniron ! Do gamin ḥuur-aŋ, nun unjaado kaar. »

16 Min pa-ak, Galiyon atkiig gee-ak min wer ka seriiner.

17 Hiyya, gee-ak obiig gem rakki sinji Sosten, ḥaar tatkaw ka ger ka salaaner ka Yuudinnar. Nu koociig do wer ka seriiner di, kar Galiyon gay, isgigdo, ḥa newsiico kopo.

Poolyeepa do geeger ka Antiyoos

18 Min ḥaar-ak, Pool goytu kee Korent. Kar sintay gay ḥa rasiig ede, illa ḥa icit Prisil inj Akilaas di ho nu birtu Sañkerees. Do wer-ak ko, Pool oodiig kaay asaan ḥa togil in Buñ. Hiyya nu ḥeptu markaba, nu aaltu do kid ka Siri.

19 Min nu ottu do geeger ka Epeez, Pool rasiig eenji Prisil inj Akilaas, kar ḥaar gay unjitu do ger ka salaaner a ḥa baa meeple in Yuudinna.

20 Min nu meeltu paa, Yuudinna-ak indiig a ḥaa goye inj nuura. Kar ḥaar gay pooce.

21 Do deetinji, ḥa kaawiico aman : « Naako yeepe ya Buñ pildu botol. » Hiyya, min Epeez-ak, ḥa ḥeptu markaba, ḥa deettu.

22 ḥa paaytu Sezare, kar ḥa birtu ja Zeruzaleem a ḥa baaco ooye do gee ku *Eglizdi. Kar kat, ḥa yeeptu do geeger ka Antiyoos.

Martaw ta subbijkar ta Pool

Apoloos goy do geeger ka Epeez inj ka Korent

23 Pool gintu menaw Antiyoos, kar ḥa birtu pey do kid ka Galaasi ho inj ka Prizi. Do ay wer kaak ḥa ottu, ḥa deñriig sintu inj kaaw ta Buñdi.

24 Do wiktin taar-at, Yuudiñce rakki kaak nu kolaag Apoloos as Epeez. Gem-ak, nu weeyig Alekzandri. ḥa iban kaawna ho ḥa iban pey Kitamne.

25 Nu 6ildig samaane do Botol ta Rabbin Iisa Masi. Paa ko, ja zeediyo, ja gaariy Kabarre ta Gala ij galal. Ja 6ildiy gee ij botol do bi ka Iisa Masi. Kar jaar gay, illa ja iban ko *batem ka Yaaya-Batist di.

26 Do ger ka salaaner ka Yuudinnar, ja kaawa kaawin ku Buñdi bal kolaw. Min Prisil ij Akilaas doriit kaawoy, nu iyiig gerco a nuuji gaare botol ta Buñdi samaane.

27 Ba aar gay, Apoloos raktu 6aawe do kid ka Akayi. Siñta ku Epeez iskiiga ho nu siirtu mak-tumne do gee kuuk aamine kuuk goy do kid-aka a nuu obin̄ samaane. Hiyya, Apoloos deettu Akayi. Min ja ottu, ja obco wero do gee kuuk aamin do Iisa Masi ij barkin ta Buñdi.

28 Ka seener gay, ja gaar waraj do uñco ka gee okinco a Kitamne kaawa a Iisa, jaar *Masi kaak Buñ doþtu. Min ja kaawtu pa-ak, Yuudinna bugumtu dil nam ta nuu kaawe sa, nu ibanno.

19

Poolyeep pey Epeez

1 Min Apoloos goy misa Korent, Pool gay aaltu Aazi, wer ka gin dambinay, kar ja ottu Epeez. Do wer-ak, ja gastu gee daarin̄ kuuk aamin do Iisa Masi

2 ho ja indiigu aman : « Min ku aamintu-an̄, Ruwwin ta Buñdi paayko walla ? » Nuur gay telkiji aman : « Ha'a, yiriy rakki gem balni kaawe biti. »

3 Pey Pool indiigu aman : « Di maa *batemda ku gastu ? » Nuur gay aman : « Nin gas batem ar kaak Yaaya-Batist kaawtu. »

4 Pool kaawiico aman : « Yaaya batiziyig gee kuuk ibinig niginco ho ḥa kaawiico do gee ku Israyeel a ḥuu aamine do gem kaak yaa ase do aaroy. Gem-ak gay, ḥa Iisa Masi. »

5 Min ḥu doriit kaaw ta Pool-at, ḥu ooytu ho ḥa batiziyiigu in sin ku *Rabbin Iisa.

6 Pool leeco pise do kayco ho Ruwwin ta Buñdi paayiico. Ek di ḥu teestu ko kaawe kaawin kuuk kuñcodo ho ḥu gaariy kaaw taat ḥu gastu min do Buñdi.

7 Gee-ak, okinco yaa nece ar orok in seer pa.

8 Kun kawta Pool 6aggiy do ger ka salaanter nam koyin subba. ḥa gaariy kaaw ta Buñdi bal kolaw do bi ka *Meennaw ta Buñdi. ḥa zeeda a gee-ak yaa icin kaawoy.

9 Kar *Yuudinna kuuk dakin gay tirig deñginco ho ḥu pooctu aamine do kaaw-ata. Botol ta Rabbine Iisa, ḥu ginit ar maan kaak maala do uñco ka geemir. Do wer-ak, Pool amiltu in maajirnay ho ḥa iyiig do lekkool ta gem rakki kaak ḥu koliig Tirauus. Kun kawta, Pool garkiyiigu do wer-aka.

10 Garaan-at taaye, gin elgin seera. Paa ko, gee okinco kuuk goy do darre ta Aazi doriit kaaw ta Buñdi, kuuk Yuudinna in kuuk Grekna oki.

Koogin peesira ku Skeeba

11 Buñ gina gamin kuuk ajbay aale min do Pool.

12 Ampaa ko, ḥu iciig nañguunay wal zimillay, ḥu wakiy ziy ka Pool ho ḥu iylico do gee kuuk radaw. Ek di gee-ak cooliyo ho aariñnico oki amiliy min do ziñkico.

13 Do wer-ak, *Yuudinna daarin kuuk jaawa do darre geciy atke aariñna min do geemir in siñ ku

*Rabbin Iisa. Nu kaawiico do aaridna aman : « In siŋ ku Rabbin Iisa Masi kaak Pool kaawtu, nu diyiiko-aŋ : Yalla, amilon, ibinoŋ werko ! »

¹⁴ Yuudince rakki, nu kolaag Skeeba, na tatkaw ka gay satkiner ho na gin koogin miday peesira. Kooginay-ak oki atta in gee kuuk giniit riy-anta.

¹⁵ Kar yiriy rakki gay, min nu geciy atke aarid min do gemor, aarid-ak telkiico aman : « Iisa Masi, nu ibingiga ho Pool sa, nu dor nu kaawa biy. Kar kunkon gay, ku kun waa kina ? »

¹⁶ Kar gem kaak gin aarid-ak teestu taasinin koogin-aku. Na gin gudurre pakgig nuur okinco. Na koociig ko kooce nam nu gadtu min do geriy. Min nu gadtu, zinkico mutay di ho kesuunco eer caak-caak nam nu gaay dake tukinka.

¹⁷ Min gee ku Epeez doriit kabarre-at, kolaw unjiico, *Yuudinna in Grekna okinco. Min naar-ak, siŋ ku Rabbin Iisa jaaltu kuwa.

¹⁸ Hiyya, min gee kuuk aamine, dakina astu imiliŋ kara gamin kuuk nu gintu jookumo.

¹⁹ Min nuur kuuk gina olgaw sa, dakina namiig katkidinco ho nu eriig do uŋco ka geemir. Katkidna-ak, tamminco* orok beey alip (50 000).

²⁰ Ampaa kat, in gudurre ta Rabbine, kaaw-at gaaya gaayen di ho ta totirtu do wer okinji.

Gee ku Epeez barjile

²¹ Min maanna-ak kuuniytu, Ruwwin ta Bundi naamiig Pool a naa baawe Zeruzaleem. Ya na baawaw, naa aaden ja min Maseduwaan ho min

* **19:19** ‘tamminco’ : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor.

Akayi. Na diyiico do gee kuuk aamin-ak aman : « Ya nu ot anner-ak, naa bire oki yoo Room. »

²² Min pa-ak, naa naamtu ja do darre ta Maseduwaan gee seer kuuk gina riy baaci, Timote ij Erast. Kar naar meenji gay goytu job Epeez, do kid ka Aazi.

²³ Do wiktin taar-at, wer barjil aale Epeez do saan ta Botol ta Iisa Masi.

²⁴ Gee ku Epeez pintu awalle ger tatik ka margico taat nu koliy *Artemis. Do wer-ak, gin garpo rakki nu kolaag Demetriyuus. Na garpa geray naada-naada[†] ij poddine ar ger ka Artemis-anja. Ij geenji ku riyor, nu gidiyiig geray-aku ho nu iyico gurus dakina.

²⁵ Yiriy rakki Demetriyuus numiig geenji ku riyor ho ij gee kuuk gina riy ar taar-ata. Na kaawiico aman : « Gee-añ talon, ij riy-an di gi gintu gay gamnar.

²⁶ Kar gay, ku talaag di ho ku doraag di maan kaak kuuniyaw-anja. Gem kaak nu koliy Pool-an kaawa do geemir a margin kuuk gi siytu-añ, nuur arro Buñ kaak ka seener. Pool gedirco do gee dakina kuuk cokiyga, Epeezdo di nam yoo do kid ka Aazi okinji.

²⁷ Ya Pool kat wakila ij riyoy taar-anta, riyte yaa nige. Na nigaado riy tanten di ho na nige oki ger ka Artemis, taar taat siñti alaw nam gee okinco ku Aazi ij kuuk adiy ka kidar okinji sa abdiyaata. Din ku talaw, margite Artemis-an, riy ta Pool yaa cillin maala ho siñti sa yaa mate. »

[†] **19:24 'geray naada-naada'**: Geray-ak ar ku kanjir, kar gee-ak iyiig do geriyco ho nu abdiyaagu ar marginco.

28 Min gee-ak dorit kaaw-at, ɳu dapintu ho ɳu teestu koole aman : « Artemis ta Epeeziyennar, sinti jaal kuwa ! »

29 Min gee-ak teestu koole pa-ak, gee dakina kuuk do geeger okinji asiico ɳum kaaco. Gin gee seer min Maseduwaan kuuk aadaag Pool do martuwiy, siŋco Gaayuus iŋ Aristaark. Min gee-ak taliigu, ɳu obiigu ho ɳu iyiig do wer ka kanjir‡, ɳuuco gine seriine.

30 Do wer-ak, zer Pool raka ice kaaw datik geemir, kar gee kuuk aamin gay todiiji.

31 Gin gee aginda ku hokumiyaw kuuk min kid ka Aazi. Nu roynay ku Pool. Nu ɳaamiji kaawo aman : « Dak baanno do wer ka kanjir-aka ! »

32 Do wer kaak Gayuus iŋ Aristaark goiyiy-ak, hawin dakina. Ay gem di koola anne-anne. Daarin gay koola kur ampa ho daarin̄ pey koola ansi. Anuwco ta geemir ibanno maan kaak iyiig do wer-aka.

33 Min gee kuuk okinco-ak, Yuudinna ictu min-ninco gem rakki kaak ɳu kolaag Alekzandir. Nu taayiiga, kar ɳu akiliig uŋda a ɳaaco kaawe do geemir. Hiyya, Alekzandir jaaltu pisinji uŋco, ɳaa ose biy.

34 Kar gay, min gee ku Epeez taltu kadar ɳa Yuudiñce, ɳu pooctu cokiyinji. Nu obtu kuuri werco rakki di, aman : « Artemis ta Epeeziyennar, sinti jaal kuwa ! » Nu obiit kuurico paa di zuu-zuu-zuu, nam taay pat seera.

‡ **19:29 'wer ka kanjir'** : Iŋ nassarinca, ɳu kolaag 'théâtre', Wer kaak gee ɳumgiy dakina ho ɳu talgiy ay maanna. Wer ka kanjir ka Epeez nec ice gee orok seer iŋ bijigiy alip (26 000).

³⁵ Hiyya, ba aaro, gem rakki kaak gina riy ta siirindi do geegirdi uctu. Na gedirtu ja bugumiig gee-aku ho ja kaawiico aman : « Gee ku Epeez, gee okinco iban kadar ginte gooyaag ger ka Artemis taat siinti alaw inj dambi kaak ar taara kaak gal min kuwa ka samaaner.

³⁶ Gem ke gediraado meeple do bi jaar-aŋka. Hadi bugumon. Ya ku raka gine maanna, pakiron ja samaane kar kat kuu gininji.

³⁷ Ku sakkiyiig gee-aŋ anne, wala ɳu nig biŋkico inj siŋ ku Artemis, wala inj gerti.

³⁸ Ya Demetriyuus inj eenji gay riyor kat raka sakkiye waanna-ak, gee ku seriiner goya. ɳuu iyiŋ gee-ak do uŋco do mena kuuk ɳu leetu ku seriiner.

³⁹ Ya ku gin kaaw ta pey, gi baa deen do uŋco ka gee kuuk iban *gaanuun.

⁴⁰ Yampa, biŋkite yaa gine gallo. Ya gi goyaado samaane, gee ku Room yaate diye a ginten di ginig kaawin-aŋku. Ya ɳuur kat indaate do baat ta kaawanta, kar giico telke a maa ? »

⁴¹ Min gem-ak gaasiit kaawoy-at, ja diyiico do gee kuuk ɳum-ak a ɳuu totire.

20

Martaw ta Pool do kid ka Maseduwaan inj ka Grees

¹ Min kaawin kuuk Epeez-ak gaastu tak-tak, Pool ɳumiig gee kuuk aamin do Iisa Masi ho ja iskiig do imaanco. Na beriico ooya, kar ja ictu botol ta Maseduwaan.

² Wiktin taat jaawiy do darre-ata, ja kaawiico dakina do gee ku aamine ho ja iskiigu a ɳuu goye

bombo do imaanco. Min ḥaar-ak, ḥa birtu do kička Grees.

³ Do wer-ak, Pool goytu koyin subba. Niyiney astu taat ḥaa deete Siri. ḥa gaay ice markaba, kar kabarre galijiji kadar *Yuudinna deet ko kaawco a ḥuu obinji. Ampaa ko, ḥa duwtu, ḥa ictu botol ta Maseduwaan.

⁴ Gee kuuk ḥaamaaga-ak kuṇ Sopateer ronji ka Piruus min Beere, Aristaark in̄ giji Sekonduus min Tesalonik, Gayuus min Derbe, Tisik in̄ Tropim min Aazi, ho in̄ Timote oki.

⁵ Nuur ogirinti, ḥu baani ere do geeger ka Trowaas.

⁶ Nin gay, ni iidiyit ja iidin ta mappa ka bal *gele do geeger ka Pilip. Kar kat, ni ḥeptu markaba, ni deettu. Menuwni beey do amiydi, ni jorkiig kat Trowaas. Do wer-ak, ni dee suugin rakki.

Pool nooyig Etikuus min do muuti

⁷ Do wiktin taat ni goiyi misa Trowaas, in̄ yiriya ta sabitdi*, ni ḥumtu in̄ maako ho ni deedtu mappa sawa.[†] Kar Pool teestu kaawe do gee kuuk ḥumaku. ḥa ictu niyine a ḥaa deete ka kawtinti, ampaa ko, ḥa kaawtu paa nam datik aandor.

⁸ Do wiktin taar-at, ni goy ka gusuurdi ho ḥu biy lampin dakina.

⁹ Gin dūbil rakki ḥu kolaag Etikuus. ḥa goy do bi ka peneetirdi do gusuur ka subbiñkar. Uudin

* **20:7** 'yiriya ta sabitdi in̄ maako' : In̄ siire ka daayum, ḥu siir in̄ kaaw ta Grek a 'yiriya ta awalle in̄ maako'. Do aadin ta Greknar a ta 'yiriya ta dumaasdi', Kar do aadin ta Yuudinnar gay a ta 'yiriya ta sabitdi'. † **20:7** 'deedtu mappa sawa' : Werin daarin, ḥu kaawa a 'ice ka kominijon (sen-sen)'. Tee ḥhaar-ak moya satkin ta Iisa Masi taat ka etor.

taat Pool kaawiy kee-ak, ḥa aayiig wey yarap. Tala kar ḥa gaam bup min kuwa. Nu astu copilinji, kar sando, ḥhaar gay mat ko.

¹⁰ Pool gay paaytu min kuwa, ḥa oniji, ḥa iciiga, ḥa gogiyiiga, kar ḥa kaawtu aman : « Yaman, dakor barjilenno, ḥa nooye. »

¹¹ Min ḥhaar-ak, Pool coktu pey ka gusuurdi. ḥa pirsiiг mappa ho ḥa teetu. Min ḥa teetu, ḥa kaawiy pey paa nam wer waliji. Hiyya, ḥa beriico ooya ho ḥa deettu.

¹² Min ḥhaar-ak, gee iyiig ḫubil kaak nooy-ak do geriy in aapiye ho okīco gelbinco weytu.

Martaw ta Pool do geeger ka Mile

¹³ Min Trowaas, Pool deet in asinji do geeger ka Asoos. Nin gay ḥeptu markaba ho ni ogiriji do geeger-aka ar taat ḥa rakiyo.

¹⁴ Min Pool gasinti ede-ak, ḥa ḥeptu markaba in nini ho ni birtu do geeger ka Mitileen.

¹⁵ Min Mitileen, ni amiltu, kar ka kawtinti ni ottu do geeger ka Kiyo. Ka neginditi, ni ottu do geeger ka Samoos. Kar ta antar gay, ni ottu kat Mile.

¹⁶ Ni bal peye Epeez. Pool rakaado tanjile do kid ka Aazi-aka, asaan ḥa raka ote kodok-kodok Zeruzaleem. Ya do tanji-at a ḥaa hadire do iidin ta Pantekoot.

Ooy ta ba aaro do agindaw ku Egliz ka Epeez

¹⁷ Paa kat, wiktin ta ni goy misa Mile, Pool ḥaamtu kaaw do agindaw ku *Egliz ka Epeez a ḥu asa gasinji.

18 Min ḥu asiji, ḥa ooyiico kar ḥa kaawiico aman : « Cokiyon, min yiriy taat nu astu uŋko do kič ka Aazi, ku iban maman nu goytu inj kuŋko.

19 Nu gintu riy taat *Rabbin beriidiu, bal ice ka zir. Zulinđu miŋ dakina. Nu taabiye do bi ka Yuudinnar kuuk dee kaawco a ḥuu obindu.

20 Ku iban kadar nu balko cigile yoo maan rakki kaak yaako napkiyinjko. Nu gaarko ho nu ɓildinjko inj gamin dakina do uŋco ka geemir ho do geriyko oki.

21 Nu kaawco do Greknar ho do Yuudinnar a ḥuu ibiniŋ niginco do unji ka Buŋdi ho ḥuu aamine do Rabbinte Iisa Masi.

22 « Kar diŋ gay, nu 6aa Zeruzaleem, asaan Ruwwin ta Buŋdi kat ḥaamaanu a naa baawe. Kar gay, nu ibanno maan kaak yaadu ase annere.

23 Illa gay, ay geeger kaak nu baawtu, Ruwwin ta Buŋdi minaanu a ḥuu obindu daŋaayne, ho ḥuu taafiyin dakina.

24 Ya do tanto kin di-ak, goyindu nu balji gine hajine. Kar gay, maan kaak tař lotu-ak, illa naa gaasin ja riy taat Buŋ beriidiu. Riy-at gay, taar gaare ka Kabarre ta Gala ta barkin ta Buŋdi.

25 « Min nu goy datikko, nu gaarkoŋ *Meennaw ta Buŋdi. Kar diŋ gay, nu iban tam kadar ku talaanno pey tak-tak.

26 Do bi ḥaar-ak ko, nu kaawiiko waraŋ : ya minninko goy gem kaak tar ziy sa, nun isintudo,

27 asaan nu kaawkon okintit taat Buŋ kaawtu. Nu balko cigile yoo maanna.

28 Goyon godom, gooyon ziŋkiko ku maaniiko ho gooyon gee ku Eglizdi kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriiko. Gooyon Egliz ka Buŋdi ar gem kaak

gooya tamgi. Dakon rawtenno kadar Egliz-ak, Buŋ gidiyiig ij baar ku Ronji Iisa Masi.

²⁹ « Yampa, ya nun kat gin kawwi, nu iban kadar gee yaako ase do datikko ar pulkina[‡] a ɳuu nigin Egliz,

³⁰ nam do datikko di oki asa amile gee kuuk asaako gaare kaawin ku raadiner. Yoo gee kuuk aamin din sa, asa aadiŋco.

³¹ Di ɳaar-ak, ucoŋ kuwa ! Moyon do taat nu kaawiiko. Ta gin ko elgin subba, yiriyo, aando, nu taayaakon di nam zuliŋdu miŋ do bi kaŋko.

³² « Kar diŋ gay, nu rasiŋko ij Buŋ ho ij barkin ta kaawoy. Na gin gudurre taat ɳaako gaayiŋko do imaanko, ho ij ɳaar di, kuu gasin haginko taat ɳa bertu do gee okiŋco kuuk ɳa doftu kunji.

³³ Kar nun meendu gay, nu bal rake ice maan minninko, wala gurus, wala daabne, wala kesune.

³⁴ Asaan kuŋ sa iban tam kadar nu gin riy ij pisindu a naa gase maan kaak nun meendu naa tee bir yoo eendu.

³⁵ Do riy okintit taat nu gintu, nu gaarko botol taat maman gi gaayiŋ pokirna. Ansii ko, gi rawtiitdo kaaw taat Rabbin Iisa kaawtu aman : " Galal do gem kaak beraw, pakgit gem kaak obaw. " »

³⁶ Hiyya, min ɳaar-ak, ɳu dersitu ho Pool salkiytu.

³⁷ Nuur okiŋco, ɳu teestu ale, ɳu baamiyiig Pool ho ɳu beriji ooya ta ba aaro.

[‡] **20:29** 'pulkina' : Werin daarin, ɳu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

38 Okiñco, ḥu goytu aminda, asaan Pool kaawco a ḥu talaagdo pey tak-tak. Hiyya, min pa-ak, ḥu ḥaamiig yoo do markabar.

21

Poolyeep Zeruzaleem

1 Min ni eertu min iŋ gee-ak, ni ḥeptu markaba ho ni birtu sak-sak do geeger ka Koos. Ka kawtinti, ni birtu Rood. Kar min ede-ak, ni birtu geeger ka Patara.

2 Do wer-ak, ni gastu markab kaak 6aa do kid ka Penisi*. Hiyya, ni ḥeptu ho ni deettu.

3 Ni rasiit Sipre† iŋ ḥugila, kar ni birtu do kid ka Siri. Min ni ottu do geeger ka Tiir, ni paaytu. Do wer-ak ko, gee paayiig gamin kuuk atta do markab-aka.

4 Tiir atta, ni gas gee kuuk aamin do Iisa Masi ho ni goytu iŋ ḥuur mena peesira. Sando ḥuur gay, Ruwwin ta Bunđi mingu do maan kaak yaaji ase do Pool ho ḥu kaawiji aman : « Yaman, dak 6aanno Zeruzaleem ! »

5 Hiyya, min mena kuuk peesir-ak bire ho ni rakiy deete, siňta ku Tiir amiltu, daditco wala kooginco, ḥu ḥaaminti yoo kara min do geegirdi. Do bi ka barrer, ni dersitu ho ni salkiytu.

6 Min ni gaastu iŋ salaane, ni bertu ooy do zin̄kini, kar ni ḥeptu markaba, ni deettu. Kar gee kuuk aamin-ak yeuptu do geriyco.

* **21:2** 'kid ka Penisi' : Geegirnay ku Tiir iŋ Sidon goy do kid-aka. Gee ku Room ḥumig kid ka Penisi sawa iŋ ka Siri. † **21:3** 'Sipre' : ḥa kid kaak goy datik amiydi.

7 Min ni amiltu min do geeger ka Tiir, ni birtu Petolemayiis. Min ni ottu, ni gasiig siňta ho ni eeltu inj nuura.

8 Ka kawtinti, ni neptu pey markaba ho ni birtu do geeger ka Sezare. Do wer-ak, ni paaytu do ger ka Pilip ho ni goytu. Pilip-ak gaara Kabarre ta Gala ho ḥa min gee ku peesira kuuk ḥu dobtu awalle Zeruzaleem a ḥuu gaayin *paliinna.

9 Na gin gemsa pood kuuk bal obe misa. Gema-sak gaara kabarranna kuuk ḥu gasiy min do Buñdi.

10 Min ni taaytu ede-ak, nabiińce rakki kaak ḥu kolaag Agabuuus astu min Zuude.

11 Na asinti gasa, ḥa iciig karrabinče‡ ka Pool ho ḥa duuniig asinji inj pisinji. Kar ḥa kaawtu aman : « An kaaw taat Ruwwin ta Buñdi kaawiyo : Mee karrabincer-anj, ḥu asa duuniń Zeruzaleem ar kaak nun duuniig zir-anjka. Kar ḥu asa iyiń do gee kuuk ibanno Buñ. »

12 Min ni dorit kaaw-at, nini ho inj siňta ku Sezare, ni deesji kaawe do Pool aman : « Yaman, dak ɓaanno Zeruzaleem ! »

13 Kar ḥaar gay telkinti aman : « Maa di ku aliy ampa ? Ku raka yiimin gartar walla ? Ya ḥu duunaan Zeruzaleem, wala ya ḥu diyaan do bi ka *Rabbinte Iisa oki, nun ooy di. »

14 Min ḥa poocit kaawni, ni dakji wakallo pey kaawo. Ni kaawtu aman : « Di ḥaar-ak ta Rabbin-ten di uñda ! »

15 Min mena kuuk ni gintu Sezare nectu, ni ruytu, kar ni ictu botol ta Zeruzaleem.

‡ **21:11** 'karrabinče' : Inj nassarinča, ḥu kolaag a 'santir' (ceinture).

16 Gee kuuk aamine kuuk min Sezare iyiinti do wer ka gem kaak ḥu kolaag Menason, ni paaytu do geriy. Gem-ak, ḥaar min kid ka Sipre, ho min ḥa aamintu do Iisa Masi-ak taay ko.

Pool ot Zeruzaleem wer ka Zaak

17 Min ni ottu Zeruzaleem, siňta ḥaaminti in galal.

18 Kar ka kawtinti, Pool in nini, ni ńaawtu kat talin Zaak do geriy. Do wer-ak, ni gasiig agindaw ku *Eglizdi okinco ḥume.

19 Pool ooyiico, kar ḥa osiicot rakki rakki riy taat Buň gintu in ḥaara do datik ta gee kuuk Yuudinnado.

20 Min agindaw ku Eglizdi doriit kaaw-at, okinco, ḥu deliji barkin do Buńdi. Kar ḥu diyiji do Pool aman : « Ki talaw, gem kol siňte, *Yuudinna dakina aamin do Iisa Masi. Ya ki osaagu, kii gase alpanna, ho okinco, gelbińco goy misa in *gaanuun ka Muusa.

21 Nuur dor gee osiiciň a ki garkiyaag Yuudinna okinco kuuk goy datik ta gee kuuk ibanno Buň a ḥuu poocin gaanuun ka Muusa. Nu dor pey kadar ki kaawco do gee-ak a ḥu *dükumaado selño do kooginco ho ḥuu rasiń aadanna ku Yuudinnar.

22 Gee sa yaa doreň ko kur a kii ase. Ampa-anj gay, gii gine maman ?

23 Ya pa-ak gay, ooyit kaawni-anta. Anne, ni gin gee pood kuuk togil in Buň.

24 Di ḥaar-ak, iyiig gee-ak in kiňke do *ger ka Buńdi. Siyon ziňkiko selleň ar taat gaanuunte kaawtu. Kar kiň meenjiń kappiyig gurus ka *satkiner taat ḥuu oode kayco. Paa kat, gee okinco yaa ibine kadar kaawin kuuk ḥu osińci-anj, ḥuuur ka

seenerro, kar ɳuu ibine kadar kinke oki karmiyaag gaanuun ka Muusa.

25 Do gee kuuk aamine kuuk Yuudinnado gay, ni ictu niyine ho ni siirco dak ko a ɳu teenno kum kaak ɳu satgiytu do buŋniyi, ɳu teenno baar, ɳu teenno kum kaak patiis, ho ɳu baayenno munjam.
»

26 Pool ooyit kaaw ta aginiydi-ata. Kar ka kawtinti, ɳa iyiig gee ku poof-ak in ɳaara ho ɳu daktu siy ziŋkico sellen ar kaak gaanuun kaawtu. Min ɳu gaastu siye ka ziŋkico, Pool unjitu do ger ka Bunđi a ɳaa inde yiriy ta moo, siye ka ziŋkar yaa peye ho ɳuuco gine satkine.

Nu obig Pool

27 Min mena kuuk peesira ku siye ziŋkar-ak gaay gaase, Pool yeptu do ger ka Bunđi. Do wer-ak, gin Yuudinna kuuk asa min kid ka Aazi. Wiktin taat ɳu taliig Pool do ger ka Bunđi, ɳu isinijig gee okinco ho ɳu obiiga.

28 Nu isinijigu ho ɳu kooltu aman : « Gee ku Israyeel, jorkonni ! Aŋ ko gem kaak nigaag sinje, in gaanuunte, ho in ger ka Bunđe oki. Na gaara kaaw do ay wero do gee okinco. Diŋ ɳa unjiig kuude gee kuuk Yuudinnado oki atta do ger ka Bunđi. Ampa-an, maa ɳa nigig ko kalcak-kalcak wer kaak *cawar-aŋka. »

29 (Ka seener, awalle, ɳu talig Pool Zeruzaleem in gem rakki kaak ɳu kolaag Tropim. Naar kaak asa min Epeez ho do taŋco-at a Pool iyiig atta do ger ka Bunđi.)

30 Hiyya, geeger okinji barjiltu ho ɳu asiy min ay wero. Min ɳu obiig Pool, ɳu imiliig kara, kar ɳu dibiriig botilay kodok-kodok.

31 Uudin taat ɳu rakiy deenji, kabarre galiji do tatkaw ka askirin ku Room a yaman Zeruzaleem okintit barjile.

32 Kodok di, ɳa soktu askirna in aginduwco, ɳu aaniyiig gee-aku in gađco. Min gee kuuk koocaag Pool taliig tatkaw in askirnay asaw-ak, ɳu peytu.

33 Do wer-ak, tatkaw-ak sinjiiji moota do Pool, kar ɳa kaawiico do askirnay a ɳuu obinji ho ɳuu duuniŋ in jinzirin seera. Hiyya, ɳa indiig gee-ak aman : « Gem-aŋ, ɳaar waa ho ɳa nig maa ? »

34 Gee kuuk ɳum ede-ak, ay gem di koola do koolinji nam tatkaw-ak sa ibanno baat ta koriyco. Hiyya, min pa-ak, ɳa kaawiico do askirnay a ɳuu iyiiŋ Pool do ger ka tatik ka askirnar.

35 Min ɳu ottu do wer-aka, Pool naaltu asinji ka gusuurdi a ɳaa coke kuwa, kar gee gay akilaaga nam askirin asiig jaal kuwa.

36 Gee kuuk aadaaga-ak koola aman : « Daan̄ga ! Daan̄ga ! »

Pool osa biy do uŋco ka sijtay Yuudinna

37 Wiktin taat ɳu rakiy ko unjiŋ Pool do ger ka tatik ka askirnar, Pool indiig tatkaw ka askirnar-ak aman : « Baan̄u, beror botol, naaŋ kaawe daf sooda ? » Naar gay telkiiji aman : « Ki iban kaaw ta Grek walla ?

38 Naar kinke-aŋ doo ko gem kaak min Meser coy kaawin unđa-aka, ɳaar kaak amil sawirnaw do goosiner in gee alip pood-aka ? »

39 Pool gay telkiji aman : « Ha'a, ḥa nunno. Nun Yuudin̄ce. ḥu weentu Tars do kid ka Silisi. Geeger ḥaar-ak, sinji alaw. Baan̄u, beror botol, naaco kaawe do gee-an̄ku. »

40 Ek di tatkaw-ak beriji botol ta kaawor. Hiyya, Pool uctu, ḥa peytu do unji ka ger-aka. Na jaaltu pisinji a gee yaa bugume. Okinco, ḥu bugumtu, kar ḥa kaawiico in̄ kaaw ta Yuudinnar.

22

1 Pool teestu kaawe aman : « Gem kol aginiyji, gem kol sixtay, cokiyon taat naako kaawe din̄ka, naa imile kaar. »

2 Min ḥu doriig Pool kaawa in̄ kaawco-ak, ḥu bugumtu dil. Pool gay, kaawiy deetiy in̄ unji di. Na diyti aman :

3 « Nun *Yuudin̄ce, ḥu weentu Tars do kid ka Silisi. Kar nun maađ anne Zeruzaleem di. Gamaliy-eel gay garkiyintu maman naa ibine tađ *gaanuuun ka aginiyite. Nu giniit riy ta Buñdi in̄ gelbin rakki ar kaak kuñko giniy riyoy yoo din̄ka.

4 Gee kuuk aadaat botol ta *Rabbin Iisa, miday in̄ daadi, nu taabiygu, nu duuniig in̄ jinzirrina, nu unjiig dan̄aayne, ho nu deegu.

5 *Mee satkiner ka tatko in̄ aginay kuuk ḥume in̄ ḥaara, ḥuur yaadu rabile saadinnar. ḥuur di kuuk berdu maktumne a naaco iye do sixta kuuk Yuudinna kuuk goy do geeger ka Damaas. Ya nu ot annere, naa obiñ gee kuuk aamin in̄ Iisa Masi, naa iyin̄ Zeruzaleem, ḥuu taabiyin̄co. »

*Pool kaawa maman Iisa Masi koliiga
(Akt 9.1-19, 26.12-18)*

⁶ Pool gaayiitit do kaawoy aman : « Wiktin taat nu amiltu Damaas inj yiriyo, nu gaayiy ko ote, tala kar maan irintu cippit min kuwa ka samaaner paayiidiu.

⁷ Min ḥaar-ak, nu galtu bup. Dora kar gaay ar ta gemor kolaan aman : "Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyin ampa ? "

⁸ Nun gay aman : " Rabbine, kiŋ waa ? " Kar gaay-at gay telkiidu aman : " Na nun Iisa Masi kaak min Nazareet kat ki taabiyiy-an̄ka. "

⁹ Gee kuuk aadaan-ak oki, talit portikaw-at samaane. Kar gay, ḥu bal dorin gaay taat kaawaadu-ata.

¹⁰ Hiyya, nu teestu pey inde aman : " *Rabbine, di naa gine maman ? " Rabbin gay telkiidu aman : " Ucu, baa do geeger ka Damaas. Kar anner-ak, kii gase waan yaan̄ gaariŋ ay maan kaak Buŋ rakiy kii gine. "

¹¹ Kar portikaw-at gay noolintu. Nu tallo tak-tak. Min pa-ak, eendu obiig pisindu, ḥu daaŋintu nam yoo Damaas.

¹² « Do wer-ak, gin gem rakki ḥu kolaag Ananiyaas. Na gem selleŋ ho ḥa obig bombo gaanuun ka aginiyte. Yuudinna okiŋco kuuk do geeger-ak ozilaaga.

¹³ Na asintu gasa, kar ḥa kolintu aman : " Sawuul, gem kol sinji, pilig odinaŋ. " Min kaawoy-at di, odinar piltu. Nu taliig karaŋ ḥa pey uŋtu.

¹⁴ Kar ḥa kaawiidu pey aman : " Buŋ ka aginiyte dobiŋciŋ min awalle a kii ibinin taat ḥa rakiyo. Na dobiŋciŋ a kii talin̄ ḥaar kaak selleŋ ho ki cokiye gaayay.

¹⁵ Na dobiŋciŋ a kii gine saadiney ka Iisa do

gamin okinco kuuk ki taltu ho ki dortu, kiico kaawiñ do geemir.

16 Kar dij gay, ki era pey maa ? Ucu, diyiit amaaneñ in siñ ku Iisa Masi, ḥuuñ *batiziye ho ḥaañ saamiyin zunuubinnan.” »

Pool osa maman ḥu ḥaamiig do gee ku Yuudinnado

17-18 Pool kaawtu pey aman : « Min nu yeeptu Zeruzaleem, yiriy rakki, nu unjitu do ger ka Buñdi, nu salkiytu. Kar Rabbin Iisa Masi bayniidu ho ḥaawiidu aman : “ Ucu, amal kodok-kodok min Zeruzaleem, asaan geenti rakaatdo kaaw taat ki kaawiy do bi kanto. ”

19 Nun gay telkiji aman : “ Di Rabbine, maaniico iban tam kadar awalle, wiktin taat nu jaawiy do geray ku salaanter, nu koocgig gee kuuk aamin in kinke, nu obgiigu, ho nu unjigiig daňaayne.

20 Esa do wiktin taat ḥu deeyig saadineñ Etiyeen-ak, nun oki goya. In gee kuuk deega-ak, nin kaawni sawa, ho nun ko kaak gooyaat kesuunco. ”

21 Kar Rabbin gay deeliidu pey aman : “ Baa paa di, nu ḥaamaaciñ serek, wer ka gee kuuk Yuudinnado.” »

Pool in tatkaw ka askirin ku Room

22 Gee-ak cokiyiig Pool nam wiktin taat ḥa diytu a Buñ ḥaamig do gee kuuk Yuudinnado. Do wer-ak, ḥu teestu koole aman : « Daan gem-añ kara ! Dakon rasinjido ḥaa goye do kid-añka ! »

23 Min pa-ak, koolinco jaala jaalen di, ḥu soriit kesuunco ho ḥu ergiita, ḥu sokiy pey kida ho ḥu dawiy kuwa.*

24 Hiyya, tatkaw ka askirin ku Room-ak diyiico do askirnar aman : « Oboŋ gem-aŋka, unjoŋ atta ho kooconj in kordinjo. Paa kat, ḥaa kaawe seene ho naa ibine baat ta koriyco. »

25 Ek di ḥu teestu duuninji a ḥuu koocinji. Do wer-ak, Pool diyiji do tatkawco aman : « Yaman, kawiyon, ya ḥu bal dukume misa seriine, ku gin botol taat kuu kooce Roominče walla ? »

26 Min gem-ak doriit kaaw-at, ḥa daktu ceer dengey ta tatkaw-aka. Na diyiji aman : « Yaman, gem-aŋ, ḥaar Roominče. Ansi-aŋ, gii giniŋ maman ? »

27 Hiyya, tatkaw-ak asiig gas Pool, kar ḥa indiig aman : « Kaawor ja taň, kiňke Roominče walla ? » Pool gay telkiji aman : « Hii, nun Roominče. »

28 Kar tatkaw-ak kaawiji pey aman : « Ki taliin nu ginit Roominče-aŋ, esa nu kappiy gurus dakin ja. » Pool gay telkiji aman : « Nun gay, min ḥu weentu, nu Roominče. »

29 Kodok di, gee kuuk raka zer koocinji-ak rasiiga. Meenji tatkaw ka askirnar din sa, kolaw obga, asaan ḥa ḥoodig Roominče in jinzirre.

Pool do uŋco ka agindaw ku gay seriiner

30 Tatkaw ka askirnar-at raka ibine baat ta kaaw taat Yuudinna diyiji do Pool. Ampa ko, ka kawtinti, ḥa koliig agindaw ku gay satkiner in ku seri-

* **22:23** 'ḥu soriit kesuunco ho ḥu ergiita, ḥu sokiy kida ho ḥu dawiy kuwa' : Do aadin ta Yuudinnar, sore ka kesuuner in dawe ka kidar gaara kadar ḥu dapiŋ aale.

iner okiñco. Kar ɳa kiliig jinzirin ku Pool ho ɳa iyig do uŋco.

23

¹ Min ɳu iyig Pool do uŋco, ɳa taliig gay seriiner-ak yalaan̄, kar ɳa kaawtu aman : « Gem kol siñtay, riy taat nu gintu do uŋji ka Buñdi yoo diñka, taar samaane. Do bi ɳaar-ak ko, gelbiner weytu. »

² Kar gay, *mee satkiner ka tatko kaak ɳu kolaag Ananiyaas diyiico do gee kuuk goy moota iŋ Pool-ak aman : « Baasonjiig biy-aka ! »

³ Min pa-ak, Pool kaawiji aman : « Buñ meenji di yaan̄ baase. Kin̄ kaak ar durdurre kaak ɳu ooyji maan portik min kara. Kin̄ goy annen doo di, kiidu dukume seriine ar kaak *gaanuun kaawiyo, kar kin̄ gay, maa di ki aaliig gaanuun, ki kaawiy a ɳuun baasindu-aka. »

⁴ Nuur kuuk goy moota iŋ Pool-ak kaawiji aman : « Kinke-an̄ di gedirgiy warin̄ mee satkiner ka tatko ka Buñdi ! »

⁵ Pool gay telkiico aman : « Gem kol siñtay, saamiyondu, nu ibanno kadar ɳa ɳaar ko mee satkiner kaak tatiko. Yampa, Kitamne kaawa aman : " Dakoñ warin̄do tatkaw ka darriko. " * »

⁶ Pool iban kadar gay dukume seriiner-an̄, daarin̄co *Sadusiyenna ho daarin̄co gay *Pariziyenna. Do saan taar-at ko, ɳa jaaltu gaayay do uŋco aman : « Gem kol siñtay, nun Pariziyence ho aginiydu sa Pariziyenna. Ya yiriya ku tala ɳu dukumaadu seriine, ɳu ginaat asaan nu diy gelbiner kadar Buñ asa nooyin̄ gee ku mate. »

* **23:5** Wer ka gase kaawor do Ekzood 22.27.

⁷ Min ɳu doriit kaaw-at, Pariziyenna ij Sadusiyenna teestu meeple. Hiyya, gee kuuk ɳum-ak astu eer werinco seera.

⁸ Ya ta Sadusiyennar, ɳuur diya a gee kuuk mate, ɳuur nooydo. Ho ɳu diya pey kadar *dubal ku Buñdi ginno, ij ruwwinnay oki. Kar ta Pariziyennar gay, a gamin ɳuur-ak goya.

⁹ Nu meeliy kee nam hawinco jaal kuwa. Hiyya, Pariziyenna daariñ kuuk 6ilda gee ij gaanuun, uctu kaawe rada aman : « Talon, gem-aŋ ni balji gase oorne. Kin taa gine ruwwine, wala ḫubil ka Buñdi kat kaawji sa, gi ibanno. »

¹⁰ Meelco raka bire maan kaak pey, nam tatkaw ka askirnar-ak din sa kolaw obga a pa ɳuu eeriñ ziy ka Pool yarak-yarak. Do saan taar-at ko, ɳa kaawiico do askirnay aman : « Paayoŋ ! Imilon min datik ta geemir. Azboŋ min do pisiŋco ho iyon atta. » Hiyya, ɳu iyiiga.

¹¹ In aando-at di, Rabbin bayniji do Pool ho ɳa kaawiiji aman : « Zeedu, ki kaaw samaane anne Zeruzaleem do bi kanto. Nu raka ki seelin pey kaawoŋ-an do geeger ka Room. »

Dee ka kaawor do bi ka Pool

¹² Ka kawtinti ij kawtira, Yuudinna daariñ ɳumtu ij cigile ho ɳu togiltu ij Buŋ aman : « Wala ni tiyaw, wala ni siyaw, illa ya Pool ɳu deeyig ja. »

¹³ Gee kuuk togil-ak pak orok pood.

¹⁴ *Yuudinna-ak 6aawtu gasiŋ agindaw ku gay satkiner ho ij aginay ku darrer ho ɳu kaawiico aman : « Nin-aŋ sa togil ij Buŋ. Illa ya Pool mat ja, kat ni tee ho ni see. »

15ansi-ak, ni indaako ij gay seriiner okinco aman : "Indon dij di tatkaw ka askirnar, naako naaminq pey Pool. Kuuji kaawe kadar ku raka goyin pey kaawoy. " Nin gay siy ko zinkini ya nu asa do botildi di, kar nii deenji. »

16Kar roj ka booy ta Pool gay dorit kaaw-ata. Kođok di, na birtu do ger ka tatik ka askirnar, na unjitu, ho na miniig Pool.

17Do wer-ak, Pool koltu rakki min agindaw ku askirnar. Kar na kaawiji aman : « Iyiig dubil-anj do tatkuwinq. Na gin kaaw ooma naaji kaawe. »

18Askirince-ak toliytu ij dubil-aka, na iyiig do tatkuwiyy. Kar na diyiji aman : « Pool kaak goy do daňaayner-anj kolintu kar na diydu a naan iyinji dubil-anjka, na gin kaaw ooma naaq kaawinti. »

19Tatkaw-ak obiig pisinji ho na imiliig dubil-ak kara. Kar na indiig aman : « Ki gin maa kaawra kiidu kaawe ? »

20Naar gay osiji aman : « Yaman, Yuudinna dee kur kaawco a nuun inde a kii iyiq Pool kawta do unjco ka gay seriinér. Nuun kaawe a nu raka goyin pey kaawoy.

21Kar kinke gay, dak amniyincodo ! Gee pak orok poodisji guba nam nu togil ij Buñ a nu tiyaado ho nu siyaado, illa ya nu deeyig ja Pool. Gee-aŋkur siy ko zinkico. Illa nu era ko tanjin di ya kii ooye. »

22Min tatkaw doriit kaaw-at, na diyiji do dubil-ak aman : « Yaman, dak imilinno kaaw-an tak-tak kara. » Kar na rasiig, na deettu.

Nu janqig Pool Sezare

23Tatkaw-ak koltu gee seer min agindaw ku askirnay ho na kaawiico aman : « Numoŋ askirin

miy pood maaya, in orok peesira daljay. Min ηuur kuuk maay-ak, miy seer in gartico. Siyon zinjiko, in pat parrika ta aandor ku baa Sezare.[†]

²⁴ Imilonji oki pisay kuu iyinji Pool in aapiye do wer ka guberneer Peliks. »

²⁵ Tatkaw-ak siirtu oki maktumne do guberneer, ηa kaawiiji aman :

²⁶ « Gem kol guberneer Peliks, nun Kilodiyuus Lisiyaas ooyjin dakina in karaamine.

²⁷ Yuudinna obig gem kaak ni naamijinj-anja. Nu raka deenji. Wiktin taat nu dörtu kadar ηa Roomince, nu astu moginji[‡] in askirnar, nu jiliig min do pisinco.

²⁸ Nu raka ibine maman Yuudinna diyiji kaawo. Paa ko, nu iyiig do unco ka agindaw ku seriiner-aku.

²⁹ Min nu dorit kaaw ta agindaw-ak di, nu ibintu kadar ηu diyiji kaawo do bi ka gaanuunco di. Kar gay, do gaanuun ka Room, ηa bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo do danyaayner oki ηu obaagdo.

³⁰ Kar min waan astu minantu kadar Yuudinna sooriya do gem-ar a ηuu deenji, kodok di nu ictu niyine a naan ηaaminji. Kar nu kaawiico do ηuur kuuk diyiji kaaw-ak a ηu baa sakkijin do werin. »

³¹ Askirna-ak giniit ar taat ηa kaawiico. Nu iyiig Pool in aando-at di nam do geeger ka Antipatriis.

³² Kar ka kawtinti, askirna ku maay-ak yeeptu do werco Zeruzaleem. Νuur daljay in Pool gay, birtu in unco yoo Sezare.

[†] 23:23 'Sezare' : Νa geeger tatiko. Νa wer kaak askirna dakina ku Room goiy do kid ka Zuuda. [‡] 23:27 'moginji' : Werin daarin, ηu kaawa a 'sakuwinji'.

³³ Min ɳu ottu Sezare, askirna-ak beriit maktumne-at do guberneer Peliks ho ɳu gaariijig Pool.

³⁴ Guberneer-ak garkiyiit maktumne-ata, kar ɳa indiig Pool aman : « Ki asa min darre ta moo ? » Naar gay telkiji aman : « Nu asa min darre ta Silisi. »

³⁵ Min ɳa dortu pa-ak, ɳa telkiji aman : « Di yaa pa-ak, gee kuuk diyji kaaw-ak, ya ɳu as di, kar gii talin kaawon. » Hiyya, ɳa bertu izinne do askirnay, ɳuu iyin Pool do ger kaak ɳu pintu do sultan *Herood.

24

Pool do unji ka guberneer Peliks

¹ Min Pool ottu Sezare, mena beey bir ko, kar *Yuudinna daarin astu min Zeruzaleem : ɳuur Ananiyaas, *mee satkiner ka tatko, in gem rakki gay malol sinji Tertuluus, ho in agindaw daarin ku pey. Nu astu do unji ka guberneer Peliks ho ɳu sakkiyig Pool.

² Guberneer-ak ɳaamtu gee a ɳu 6aa iyin Pool. Min ɳu iyiiga, Tertuluus-ak ictu kaawo aman : « Gem kol Guberneer, in barkin tanjin kat ni gasit aapiy do darre-anta. In ibine ka riyon, ki siyig goyinni ho ki gaayinti.

³ Ni delaajin barkine do gamin okinco kuuk ni gastu min locin ay wiktine ho do wer okinji.

⁴ Kar gay, nu tanjilaacino dakina. Naar-ak baaɳu, berni botol taat kiini cokiye sood di.

⁵ Yampa, ki talaw, gem-an ɳaar gemno. Na bar-jilic Yuudinna okinco kuuk goy do duniiner ho ɳa tatkuwco ka gee kuuk ɳu kolaag Nazariyenna.

6 Na rak nigin *ger ka Buñdi oki. Do bi ɳaar-ak ko, ni obiiga. [Ni rakaaji dukume seriine ar kaak *gaanuunni ka Yuudinnar kaawtu.

7 Kar tatkaw Lisiyaas gay, asinti gal atta. Na imiliig Pool min do pisinni ij rada.

8 Kar ɳa kaawinti a ni ɳaa sakkiyin do unjinj.]* Din kinj meenjinj guberneer indig gem-anja, kii gasin baati ta sakuunni taat ni sakkiyiiga. An di kaawor. »

9 Yuudinna okinco kuuk goy do wer-ak ooyit kaaw-ata ho ɳu kaawtu a ta do botilti di.

Pool osa biy

10 Min ɳaar-ak, guberneer jaaliji pise do Pool a ɳaa kaawe. Ek di ɳa kaawtu aman : « Gem kol guberneerji Peliks, nu iban, ɳa kinke-an ko mee seriiner ka darrer ij elgina. Paa ko, ij amaanner ta rakki, nu astu ose bir do unjinj, naa imile kaar.

11 Pakaado mena orok ij seer di, nu astu Zeruzaleem a naa abdiye Buñ do geriy. Kinj meenji ɳaa baray baati.

12 Min nu ottu do wer-aka, ya nu goy do *Ger ka Buñdi, ya nu goy do ger ka salaaner, wala do wer ka pey, nu meello ij gee ho nu barjilgigdo.

13 Gee-ak, ɳu gediraado gaare seen ta kaawco, asaan kaaw-at ginno baati.

14 Kar nun gay raka naan kaawin kaaw-an waraj do unjinj. Ka seener, nu aadaat Botol ta Iisa Masi taat ɳu kaawiy a ta samaanno. Kar gay, nun abdiya Buñ ka aginiyite, nu aamina do makaatamna ku Muusa ho ij ku nabiinnar oki.

* **24:8** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarinj ku Buñdi kuuk ɳu siirtu min awalle ij kaaw ta Grek.

15 Nu diy gelbiner ij Buŋ a ɳaa nooye gee kuuk goy ij botol ij kuuk goydo ij botol ar ɳuur maanico oki diytu gelbinco pa.

16 Do saan taar-at ko, nu zeediy goye ij gelbin kaak samaane do uŋji ka Buŋdi ho do uŋco ka geemir.

17 « Nu gin elgin dakina kara, kar nu yeeptu kat Zeruzaleem. Nu as iye gaayo do geendu ho naa gine *satkin do Buŋdi.

18 Wiktin taat ɳu gasin do ger ka Buŋdi, nu siy ko ziŋkar ar kaak *gaanuunte kaawtu. Do wiktin taar-at, gee dakina ginno ij nunu ho wer sa bal barjile.

19 Ya seen goya, zer Yuudinna kuuk min kič ka Aazi kat gasintu. Ya ɳu gin kaaw ij nunu, zer ɳuur kat yaa ase ose biŋkico do unjiŋ.

20 Wal gee kuuk ki taliy-aŋ, ɳuur ko kuuk hadire do wiktin taat ɳu sakkiyin do uŋco ka agindaw ku seriiner, ɳuudu gaariŋ maan kaak nu nigtu.

21 Ya do tanto-at, nū iban maan rakki di. Wiktin taat nu uctu datikco, nu kaaw ij gaay tonjo aman : " Nun aamina kadar Buŋ asa nooyin gee ku mate. " Wal do kaaw taar-an din ga, ɳu sakkiyintu anne ? »

22 Naar Peliks, ɳu kaawiji min awalle do bi ka Botol ta Iisa Masi. Ek di ɳa diyiico do gee kuuk sakkiyiig Pool-ak aman : « Ya yiriy taat tatkaw Lisiyaas as annen di, naa talin kaawko. »

23 Kar ɳa beriji iżinne do tatkaw ka askirnar a Pool yaa goye do daŋaayner di. Kar ɳu rasiig us yaaji gade dák sooda ho ɳu diyiico do geenji a ɳuu tale kaaci.

Pool goy elgin seer do daŋaayner

24 Gintu menaw, yiriy rakki, Peliks inj daaciy Dursiil, nu astu taliñ Pool. Daaciy ta Peliks, taar *Yuudinca. Peliks naamtu waan yaa iyiñ Pool nuu cokiyinji, nja kaawe do bi ka imaan taat do Iisa Masi.

25 Min nu iyiiga, nja ictu kaawo. Nja kaawiy do bi ka goye kaak selleñ, do obe ka ziñkar ho do seriin ta Bunji taat yaa ase. Min Peliks doriit kaaw-at di, kolaw obiiga. Kar nja diyiji do Pool aman : « Dinkañ deettu, ho ya yiriy taat nu gas pisindu di, kar naan̄ kole pey. »

26 Do gelbinez gay, nja diy kaay oki a Pool yaaji iye gurus. Do saan taar-at ko, inj menaw nja kolgig a nuu jammie.

27 Elgin kuuk seer birtu, Peliks paaytu ho Porsiyyus Pestuuus gay makiiga. Kar Peliks bal imiliñ Pool min do dañaayner asaan nja raka a Yuudinna yaaco aawe gala.[†]

25

Nu iyig Pool do unji ka Pestuuus

1 Min Pestuuus ottu Sezare, nja gin mena subba di, kar nja uctu ho nja deettu Zeruzaleem.

2 Do wer-ak, min gee ku *Yuudinna, agindaw ku gay satkiner, inj aginay daarin̄ ku pey astu do unji ka Pestuuus a nuu sakkiyin̄ Pool. Nu wakiliiji

3 inde aman : « Baan̄u, ni raka a kii jañkin̄ Pool anne Zeruzaleem. » Sando, Yuudinna gay dee kaawco a nuu deenji do botildi.

[†] **24:27** 'Peliks bal imiliñ Pool min do dañaayner' : Gaanuun ka Roominar kaaw kadar ya gem nu obig dañaayne elgin seer ho nja ginno oorne, zer nuu pikinji.

⁴ Kar Pestuuś gay telkiico aman : « Pool, ḥaar goy daṇaayne ta Sezare ho nun meendu sa gaay ko ɓaawe.

⁵ Rasoń aginduwko yaan ḥaamin Sezare, ho ya gem-aŋ kat nige sa, kar ḥu sakkiyonga. »

⁶ Do wer-ak, Pestuuś gintu mena orok kan porpodī, kar ḥa yeeptu Sezare. Min ḥa ottu Sezare, ka kawtinti, ḥa deettu do wer ka seriiner ho ḥa bertu izinne a ḥuu iyin Pool ?

⁷ Min ḥu iyiiga, Yuudinna kuuk min Zeruzaleem leyig datikco ho ḥu diyiji kaawin dakina kuuk ooma. Kar gay, ḥu bal gedire gaare baat ta sakuunc.

⁸ Hiyya, Pool imiltu kaay aman : « Nun bal nige tak-tak : wala inj *gaanuun ka Yuudinnar, wala inj *ger ka Bunđi, wala inj sultan kaak tatik ka Room. »

⁹ Pestuuś raka a Yuudinna yaaco aawe gala. Ek di ḥa indiig Pool aman : « Ki raka ɓaawe Zeruzaleem kat nu ɓaan dukumin seriineñ annere wal maman ? »

¹⁰ Pool gay telkiji aman : « Ha'a, nun goy ko do uŋco ka gay seriiner ku sultan kaak tatiko. Annen di ḥuudu talin kaawor. Nun sa balco nige yoo maan rakki do Yuudinnar. Ḥaar kinj meenji oki iban tam.

¹¹ Ka seener, ya nu gin oorne ho nigindu kaak nu nigtu kat nec iye muutur, ḫaar-ak daan kara. Kar gay, ya kaawin kuuk ḥu diyiido-aŋ kat inj botilcodo, waan ginno botol taat ḫaan iyin do uŋco. Di yaa paak, naa koliŋ sultan kaak tatik ka Room. Nu raka anner kat ḫaadu talin kaawor. »

¹² Hiyya, Pestuuś deetu kaawco inj gay taayinji, kar ḥa kaawiji do Pool aman : « Min kinj meenjinj

kat koliig ko sultan-aka, meenjinj 6aa wer ka sultan. »

Pool do unji ka Agripa

¹³ Gintu menaw, sultan *Agripa inj booy Bereniis astu Sezare a ɳu 6aaji ooye do Pestuus.

¹⁴ Ar taat ɳu astu gine menaw, Pestuus gaariijit baat ta kaaw ta Pool aman : « Peliks ras kar gem rakki do daŋaayner anne.

¹⁵ Wiktin taat nu goiyi Zeruzaleem, *aginay ku Yuudinna daarin astu talindu, minninco, daarin agindaw ku gay satkiner. ɳu astu sakkijinj gem-aka ho ɳu indintu a taaji peye do kaay.

¹⁶ Kar nun gay telkiico a nin gee ku Room, ya waan sakkijig gemo, ni ɳumaag ja gem-ak inj gee kuuk ɳu giniy kaawna kat ɳaa imile kaay unjo. Ya ɳa bal imile kaay gay, ni rasaakongado kat bat.

¹⁷ Hiyya, agindaw ku Yuudinnar-ak astu anne inj nunu. Kar ka kawtinti, nu bal taaye, nu 6aawtu do wer ka seriiner ho nu goytu do werir, kar nu ɳaamtu a ɳuu iyiinj Pool do unju.

¹⁸ Min Yuudinna kuuk diyiji kaaw-ak astu, nun gay pakirtu a wal ɳu diyji kaaw ooma. Sando ta paado.

¹⁹ ɳu meeltu inj Pool do bi ka abaadinco taŋco ho do maan gemir pa ɳu kolaag Iisa. Naar mat ko, kar Pool gay a ɳa nooye.

²⁰ Nun gay, kaaw ar taar-an patiy kaar, nu gediraado naa deen anne. Do saan taar-at ko, nu indiiig Pool ya ɳaa gedire 6aa Zeruzaleem kat ɳuu gaasin kaawoy.

²¹ Kar Pool gay pooce. Kar ɳa inditu a ɳa 6aa do unji ka sultan ka Room. Anner kat ɳuuji dñukumin

seriiney. Paa ko, nu diyiico do askirnar, ɳuu gooyinji do daŋaayner nam wiktin yaa nece taat naa iyinji do unji ka sultan kaak tatik ka Room. »

²² Hiyya, Agripa kaawiji do guberneer Pestuuus aman : « Nun meendu oki raka cokiyin gem-aŋka. » Pestuuus gay telkiji aman : « Kawtan di ki dorinjii-aka. »

²³ Ka kawtinti, sultan Agripa in Bereniis* istu gaminco ku sultinniidi ho ɳu baawtu do ger ka tatik kaak gee ɳumgiyo. Wiktin ta ɳu unjitu do wer-aka, agindaw ku askirnar, in ajaawanna ku geegirdi aadiigu. Min gee-ak okinco ɳume, Pestuuus ɳaamtu gee a ɳuuco iyinji Pool.

²⁴ Min ɳu iyiiga, guberneer Pestuuus ictu kaawo aman : « Gem kol sultinji ho in kuŋko okinco kuuk as anne-aŋku, ku talaag gem-aŋka : Yuudinna okinco asdu kaaw biy. ɳu kaawdu ja Zeruzaleem, kar ɳu asiidu pey anne. Kar kaawco gay, a illa ɳuu deenji.

²⁵ Yampa, nun gay, dakji gasdo oorne taat nec iye muutuy. Min ɳaar kat rak 6aawe do wer ka sultan kaak tatik ka Room-ak, nu bertu botol ta ɳuu iyinji.

²⁶ Kar gay, nu taliy paa, nu ginno kaaw taat taab naaji siire do sultan do bi ɳaar-aka. Ek di nu iyiig unciŋ kiŋ meenji sultan Agripa in gee okinco kuuk ɳum-aŋku. Ya ku deejit kaawoy di, wal naa gase kat maan kaak naa siire.

²⁷ Asaan ya lotu-ak, ya nu bal gase baat ta kaa-wor, nu gediraado naa ɳaamij Room. »

26

* ^{25:23} 'Bereniis' : Taar booy ta sultan Agripa.

Pool osa biy do unji ka sultan Agripa

¹ Do wer-ak, sultan *Agripa diyiji do Pool aman : « Nu berji kaawo, imal kaañ. » Hiyya, Pool jaaltu pisinji ho ɳa teestu ose biy aman :

² « Gem kol sultinji, yiriya-an galdu. Nu iciy kaaw do unji do kaawin okinco kuuk Yuudinna diyiidu.

³ Yiriya galdu pey asaan nu iban kadar kiŋ meenji ibingig samaaneaadanna okinco ku *Yuudinna yoo kaawinco ku meelol. Do bi ɳaar-ak gay, ic subiraw ho cokiyu.

⁴ « Yuudinna okinco ibingig goyindu min nu dubile. Nu ibingin min nu uciy iŋ geendu ho wiktin taat nu goiy Zeruzaleem.

⁵ Nu aadig goye ka Pariziyennar. Goye ɳaar-an rada, pakgig goye okinji ka abaadinte. Ya ɳu rakaw, gee-an nec kaawe bir asaan ɳu ibingin min daayum.

⁶ Kar diŋ gay, ya ɳu talaat kaawor, ɳu talaat asaan nu diy gelbiner do kaaw taat Buŋ kaawiico do aginiyte a ɳaa gine.

⁷ Kaaw-at, Yuudinna okinco era a taa ase do werti. Tamba taat orok iŋ seer ta gee ku Isray-eel gina riy ta Buŋdi yiriyo aando do bi ɳaar-aka. Gem kol sultinji, ki talaw, ya ɳu sakkiyaanu, ɳu sakkiyaan do bi ka kaaw-an di.

⁸ Kuŋ Yuudinna, maa di ku kaawiy a Buŋ gediraado nooyiŋ gee ku mate ?

⁹ « Ya do tanto gay, awal nu bariy ay botol taat nu poocin Iisa ka Nazareet.

¹⁰ Riy taar-at ko, nu teestu gine Zeruzaleem. Nu gas izinne min do agindaw ku gay satkiner

ho nu meendu oki obtu gee ku Buñdi dakina do dañaayner. Kar wiktin taat ḥu rakiy deenço sa, nu ooye.

¹¹ Nu 6aay do ay ger ka salaaner, nu taabiyiigu a ḥuu rasin imaanco. In dapiñkor taat aale loco, nu taabiyiigu oki yoo do darrinay kuuk pey.

*Pool kaawa maman Buñ koliiga
(Akt 9.1-19,22.6-16)*

¹² « Do bi ḥaar-ak ko, yiriy rakki agindaw ku gay satkiner beriido izinne a naa baawe Damaas.

¹³ Gem kol sultinji, in yiriyo, wiktin taat nu 6aayiy do botildi, tala kar maan iriñtu cippit pak cir ku pati paayinti kaani min kuwa ka samaaner, in eendu kuuk ni 6aay marti.

¹⁴ Do wer-ak, okintini, ni sollitu keðer. Dora kar gaay ar ta gemor kolaanu in kaaw ta *Yuudinnar aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyin ampa ? Kiñ kaañ bombo ar berki kaak ḥu koocaaga, kar kaañ ka bombiñkaw-añ maalan di. "

¹⁵ Nun gay aman : " *Rabbine, kiñ waa ? " Kar Rabbin gay telkiidu aman : " ḅa nun Iisa kat ki taabiyiy-añka !

¹⁶ Di ḥaar-ak, uc kay asinjijñ. Nu baynijijñ-añ a kii gine gay riyor kanto. Kii gine saadiner ho kiico kaawe do geemir a nu bayinjinjñ yiriya. Kar naañ bayne pey ho naañ gaare gamin ku pey kiico kaawe.

¹⁷ Naañ ḥaame do gee kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado ho do werin-ak okinco, naañ gooye.

¹⁸ Nu ḥaamaaciñ loco a ki 6aa pilin odinco. Kii imiliñ min do gondikor, kii iyin do portikaw. Kii imiliñ min do pise ka *Seetanner, kii iyin do Buñdi. Ya ḥu diyit imaanco lotu, ḥuu gase saamiye ka

zunuubinnico ho ɳuu gase pey haginco iŋ ɳuur kuuk Buŋ doþtu. ” »

Pool osa do riy taat ɳa gintu

¹⁹ Kar Pool diytu pey aman : « Gem kol Sultinji *Agripa, nu bal poocin̄ maan kaak bayindu min ka samaaner-aka.

²⁰ Kar gay, nu kaawco ja do gee ku Damaas iŋ gee ku Zeruzaleem, kar nu deettu do geegirnay okin̄co ku Zuude, ho ba aar gay, do darrinay kuuk geen̄co ibanno Buŋ. Nu kaawiico a ɳuu ibiniŋ nigin̄co, ɳuu ase do Buŋdi ho ɳuu gine gamin kuük gaara a ka seener ɳu ic goye ka pey.

²¹ Do saan taar-at ko, Yuudinna obintu min do *ger ka Buŋdi a ɳuun deendu.

²² Kar gay, yoo yiriya, Buŋ gooyintu. Nu goiyiy saadiney, nu kaawiy seen ta Buŋdi do uŋco ka gee okin̄co, gee kuuk aginda iŋ kuuk ɳaada oki. Nu kaawiico do gamin kuuk Muusa iŋ nabiinna kaawtu min daayum a ɳuu ase. Nu balco gaaye yoo maanna.

²³ Kaawinco-ak diya aman : “ Masi kaak Buŋ doþtu asa taabiye, ɳaa mate ho ɳa asa nooye awalle min do gee kuuk mate. ɳaa gaare do gee ku Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnado portikaw taat yaa iyin̄ do botol ta jilindi. ” »

Pool kolaag sultan Agripa a ɳaa aamine

²⁴ Wiktin taat Pool osiy biy-ak, Pestuus dukumiit kaawoy ho ɳa jaaliit gaayay aman : « Pool, ki oliyo ! Ki garkiy dakina nam ki oliye ! »

²⁵ Pool gay yeepijiit aman : « Koonje, iŋ karaaminen, nu diyiijin̄-an̄ nun oliydo. Kaar kanto ho taat nu kaawiy-an ka seener.

26 Nu kaawit kaaw-at do sultan *Agripa ho nu iban kadar ḥa gin kabarre do gamin-an okinco. Do bi ḥhaar-an ko, nu imiliit taat do adir bal kolaw. Nu iban tam kadar ginno maan kaak begirji, asaan gamin-an bal ase in cigile.

27 Hadi kinke sultan Agripa, an kat ki aamina do kaawin kuuk nabiinna kaawtu ? Ya lotu-ak, nu iban kadar kiŋ kat aaminaaco ! »

28 Do wer-ak, Agripa telkiji do Pool aman : « Do tanjiŋ-at a hiyya, kiin newsin ko kretiyenç meleñ ansii di walla ? »

29 Pool gay telkiji aman : « Nu inda Buŋ lociŋ, yiriya wal neginda, ki asa gine ar nunu, bal jinzirrina-anju ! Ho nu inda pey paa do bi ka gee okinco kuuk cokiyaan diŋka. »

30 Min Pool gaasiit kaawoy, Sultan Agripa uctu, in gerneer Pestuu, in Bereniis, ho in gee okinco kuuk goy in ḥuura.

31 Wiktin taat ḥu amiltu kara, ḥu kaawtu benan-nico aman : « Gem-an, ḥa bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo daŋaayne oki, ḥu obaagdo. »

32 Agripa gay diyiji do Pestuu aman : « Zer yaa gem-an kat bal sakkiye do wer ka sultan ka tatik ka Room-ak, pat-an gi pikga. »

27

Nu ḥaamig Pool Room

1 Guberneer Pestuu ictu niyine a ḥuuni iye in markaba do unji ka sultan ka tatik ka Room. Paa ko, ḥu koliig tatkaw ka askirnar rakki kaak ḥu kolaag Juliyyus ho ḥu berijig Pool do pisinji, in gee daarin ku pey kuuk goy do daŋaayner. Juliyyus gay

min askirna kuuk ginaaji riy do sultan ho ɳa gin askirna miya do aaroy.

² Ni ɳeptu markaba kaak uca min geeger ka Adraamiit ho ɳa baa do kid ka Aazi. Do markab-ak, Aristaark kaak min Tesalonik do kid ka Maseduwaan sa goy in nini.

³ Ka kawtinti, ni ottu do geeger ka Sidon. Juliyuus ɳaar gem sellen in Pool, ek di ɳa beriji botol a ɳa baa talin geenji yaaji bere gaayco.

⁴ Min ni amiltu min Sidon, us ɳaamaani tonjo. Ampaa ko, ni jagtu do kid ka Sipre kaak goy datik amiysi. Wer-ak, usuy sooda.

⁵ Min ɳaar-ak, ni jarbitu min do kid ka Silisi in ka Pampili. Hiyya, ni ottu do geeger ka Mira do kid ka Liisi.

⁶ Min ni ottu, tatkaw ka askirnar-ak gastu markaba ka pey kaak asa min geeger ka Alekzandri ho ɳa baa do kid ka Itali. Hiyya, ɳa paayinti min do markaba kaak ni astu ho ni ɳeptu ka pey.

⁷ Min ni deettu min Mira, ni sinjiy sood-sood. Ni gintu menaw dakina do amiysi, kar in taabine kat ni ottu do geeger ka Kiniid. Min do wer-ak, ni amiltu, kar us gay pey ɳaamaani tonjo nam ɳa todintiit botol. Ek di ni jagtu pey. Ni kedirtu wer kaak ɳu kolaag Salmone do kid ka Kreet kaak goy datik amiysi. Hiyya, ni birtu moota in kid ka Kreet, wer kaak usuy sooda.

⁸ Do wer-ak, ni sinjiy sood-sood, ni birtu kee nam ni ottu do wer rakki ɳu kolaag « Bopoor* », moota in geeger ka Laaze.

* **27:8** 'Bopoor' : Kaaw-an kaawa a 'biŋkico ku barriniydi kuuk samaane'.

9 Min ni ottu do wer-ak, ni taltu kadar martuwni taaya aale. Ya ni kondira ij martuwni-anta, yaani gine rada. Asaan yiriy ta sayamner ta *Yuudinnar[†], taar bir ko ho barre, amiyji yaa awke dakina. Do bi ɳaar-ak ko, Pool miniig gee kuuk goy do markab-ak aman :

10 « Gem kol sintay, nu tala kadar ya martuwte-an kat deeta ij unti, markabte ij gamnay yaa ide. Kar ginte maaniite oki, akuun amay yaate teente.

» **11** Kar gay, tatkaw ka askirnar poocit kaaw ta Pool ho ɳa diy kaay ij kaaw ta gem ka suugiya markaba ho ij ta mee markabar.

12 Nu kaawtu kadar wer ka ni goiyi-an kuu-niyaado ij menaw kuuk us diyaw. Do bi ɳaar-ak ko, gee anuwco kaawtu a ɳuu deete min ede. Ya Burj ooy-ak, nu raka a ɳuu ote do bi ka barrer ka pey do kič ka Kreet kaak ɳu kolaag Peniks. Do wer-ak, ij siteene oki, goyinji samaane. Us abarro dakina.[‡] Nu pakira a ya ɳu ot ede, ɳuu eren ja wiktin taat ya us bire.

Kurumbiine akilaag markaba

13 Jammiy sooda, ɳu awa kar us sala-la-la-la min watiine teestu abire. Ampa-ak, gee ku markab-ak raka ko deete, ɳu pakira a martuwco-at yaa kuuniye. Min ɳaar-ak, ɳu teeniig hadinne kaak ooma ɳu dšuuniig markaba awalle, ho ɳu deettu. ɳu aadtu moota ij kič ka Kreet.

[†] **27:9** 'yiriy ta sayamner ta Yuudinnar' : Ay elgo, ya wiktin ta sayamner ote, us teesiy abire dakina do wer-aka. [‡] **27:12** Ya gem unja do bi ka barrer ka Peniks-ak, ɳa unja min ɳugil sood ij gale ka pati wala ij meeda sood ij gale ka pati. Ansii ko, ij siteene, us abarro pey dakin do wer-aka.

14 Kar gay, jammiy sooda, kurumbiine taat ɳu koliy « Erakiloon§ » paayiy min ka dambinay ku Kreet.

15 Kurumbiin-at ɳaamiig markabni nam ni gedarro sinje uŋda. Hiyya, ni aadiy ko wer ka us 6aay di.

16 Min pa-ak, ni birtu moota inj kid kapak kaak ɳu kolaag Koda kaak goy datik amiydi. Wer-ak, kurumbiin ool dak ko sooda. Markabni kaak tatko gin pey markab kapak kaak ɳu duunig do aaroy. Markab kaak kapak-ak, zer us gaay deetinji. Min us ool dak ko sooda, ni taabiyyit ja kee kat ni gediriji do markab kaak kapak-aka.

17 Nu teeniig markab-ak, ɳu iciiga ho ɳu diyiig kuwa do ka tatko. Kar ɳu zerdiig markab kaak tatko-ak inj mernan, pa ɳaa dime. Nu gina kolaw paa ɳu solle do yir ka Sirt do kid ka Libi. Paa ko, ɳu duuntu maan aaro do amiydi yaa peyin markab-ak sood-sood. Hiyya, ni aadiy pey wer ka us 6aay di.

18 Ka kawtinti, us wakila paa di. Hiyya, ɳu teestu oriŋ gaminco do barrer.

19 Ka neginditi, gee ku markab-ak maaniico di oriig gamnay do barrer.

20 Mena kuuk 6aay inj uŋco, kurumbiin gay pooc seene. Ni tallo tak-tak pato wala kaalna. Ba aaro, nin sa bal diye pey kayni a nii amile cewey.

21 Gee kuuk goy do markab-ak taay bal tee. Hiyya, Pool uctu datikco ho ɳa kaawiico aman : « Gem kol siŋtay, ya ku ooyit kaawor-at sa, guna, zer

§ **27:14** 'Erakiloon' : ɳa us kaak abiraw. Do kid ka Kreet, ay elgo, ɳa uca min ɳugil sood inj coke ka pati.

gi amilaado min Kreet. Ya gi bal amile, taaþine ho kasaarne-an asaakonno.

²² Kar dij gay, oboŋ aditko, minninko rakki sa mataado. Illa markab di yaa ide.

²³ Ka seener, iŋ aando, *Rabbiner Buŋ kaak nu abdiyiyo ɳaamduug dubiley.

²⁴ Kar ڏubil-ak kaawiidu aman : " Pool, dak ginenco kolaw. Ɲuuŋ ginin seriineŋ do unji ka sultan kaak tatik ka Room. Kar pey Buŋ, ɳaar sellen iŋ kiŋke. Ampa-ak, ɳaan jile iŋ gee okinco kuuk do markaba. "

²⁵ Di gem kol siŋtay, oboŋ aditko. Nun gin amaanaaw do Bunđi. Kaawoy sa yaa ase do botilti uudin taat ɳa kaawiidu.

²⁶ Nu taliy-aŋ taate peye uŋda do kid kaak datik barrer. »

²⁷ Ni gin mena orok iŋ pood min kurumbiinat teestu. Ta deetinti do barre kaak ɳu koliy Adriyatiik. In datik aandor, gee kuuk gina riy ta markab-ak, pakirtu a wal ni gaay ko ote do kidar.

²⁸ Do bi ɳaar-ak ko, ɳu ictu dambi kaak ɳu duuniig iŋ merno ho ɳu acciig do amiysi a ɳuu geeme baatiŋkuwy. Baatiŋkuwy gay nec orok subba iŋ peesira meetir. Ni siŋjitu uŋda sood, kar ɳu geemtu pey. Do wer-ak, ɳu gastu orok seer iŋ porpod meetir.

²⁹ Nu geemiy pa-ak, asaan ɳu gina kolaw kadar markabco akuun yaa dooye iŋ dambay. Do bi ɳaar-ak ko, ɳu ortu hadinnina pood duun aaro a ɳuu peyiŋ markaba, nam wer sa walgicodo kodoki.

³⁰ Min ɳaar-ak, gee kuuk gina riy ta markabar paayiig markab kaak kapak-aka ho ɳu kaawtu a ɳuu 6aa duuniŋ hadinnina ku pey uŋda. Kar ɳu

raada di. Nu raka ḥere min do markabar, ḥuu rasinq
eenco.

³¹ Kar Pool gay diyiji do tatkaw ka askirnar in
geenji aman : « Yaman, ya ku rasig gee-anj kat paay
min do markabar, ku pakaado tak-tak. »

³² Hiyya, askirna-ak dukumiig mernan kuuk nu
duunit markab kaak kapak-aka, ho nu rasiig ḥa
deettu do amiydi keeji.

³³ Wiktin taat nu eriy wer yaa wale, Pool kaawi-
ico aman : « Talon ja, gin mena orok in pooskat ku
era eren di ho ku bal okume yoo maanna.

³⁴ Dinka-anj okumo dak maanna, paa kat kuu
gase gudurre kuu jile zinkiko. Nu kaawaako pey,
Buŋ yaa jile ay gemo minninte, nam durwey*
rakki sa galaado. »

³⁵ Min ḥa kaawiico pa-ak, ḥa ictu mappa ho ḥa
deltu barkin do Buŋdi do uŋco okinco. Kar ḥa
pirsiiga ho nu teestu tee.

³⁶ Hiyya, ḥuur okinco obtu gelbinco ho nu teetu.

³⁷ Okintini kuuk do markab-ak, ni nec gee miy
seer in orok peesira in bijigiy (276).

³⁸ Min nu teetu, nu aaytu, teenco kaak dak-ak, nu
oriig do barrer, paa kat, markab yaa dake cewey.

³⁹ Min wer waltu, ni taliig kid-aka, kar gee ku
markab-ak bal ibininji. Kar ni taltu wer rakki gin
yiro. Paa ko, nu ictu niyine, ya taaco kuuniye, ḥuu
iyin markaba do wer-aka.

⁴⁰ Hiyya, nu dukumiig mernan ku hadinner
kuuk peyig markab-aka, nu rasiig do amiydi. Kar
nu ipiriig pey mernan min do atay kuuk seer kuuk

* **27:34** 'durwey' : Werin daarin, nu kolaat a 'law ta kaar'.

turaag markaba. Kar ɳu duuntu zimilla berel do et ka uŋci. Paa kat, us akiliig yoo do yir-aka.

⁴¹ Nu sinjiy paa di sood-sood nam markab-ak dooy iŋ yir kaak bayanno min do amiydi. Uŋji ka markabar orbitu do yiror ho ɳa gedarro ko sinje uŋda. Kar baay ka markabar gay, amay kuuk paka puk-puk-ak gay nam cirga.

⁴² Askirna ic niyine a ɳuu deen gee ku daŋaayner okinco. Paa kat, minninco rakki pakaado min do amiydi.

⁴³ Kar tatkaw ka askirnar gay rak jiliŋ Pool. Paa ko, ɳa todiico a ɳuu ginenco riy taar-anta. ɳa kaawiico do ɳuur kuuk iban amay, ɳuu paaye awalle nam ɳu baayiy amile kara.

⁴⁴ Nuur kuuk ibanno amay gay yaa obe sarpanje wala serpay ku markabar ho ɳu aadiŋco. Nu gintu ar taat tatkaw-ak kaawtu. Paa ko, okinco, ɳu amiltu cewey min do amiydi.

28

Pool do kid ka Maalt

¹ Min okintini amil cewey, ɳu kaawinti a kid-anj sinji Maalt. Na goy datik amiydi.

² Gee ku darre-ak obinti samaane. Do wer-ak, us diyaw ho amay sa teestu ɳoke. Paa ko, ɳu ɳaaminti ako ho ni ooriyo.

³ Pool soktu atay a ɳaa leenco do aki. Kar wiktin ta ɳa leeyiigu, aal umiig dō pisinji ho ɳa caaltu asaan ak cokijji tong.

⁴ Wiktin taat gee ku Maalt taliig aal kaak kaltuw do pisinji-ak, ɳu kaawtu benannico aman : « Gem-anj, ka seener, ɳaar daa gee. Min do amiydi diŋ sa ɳa

pake, kar seriin ta Buñdi gay rasaagđo, ḥaa maten di ka. »

⁵ Do wer-ak, Pool ergiig aal-ak do aki ho ḥa bal aawe yoo maanna.

⁶ Okiñco ḥu era akuun pisiñ yaa waase ho wal ḥaa galen̄ ko bup di, ḥaa mate. Nu yokiy paa, yoo maan sa gingigđo. Hiyya, ḥu ictu kaaw ta pey ho ḥu kaawtu aman : « Way, ḥaar-añ oki bun̄ rakki ! »

⁷ Moota do wer-ak, gin gem rakki kaak ḥu kolaag Publiyuus. Min agindaw ku kid-ak, ḥaar di kaaco. ḥa obinti ar sintay inj gelbin rakki. Ni gintu mena subba do geriy.

⁸ Sando, takan̄ Publiyuus gay radaw. Zinkay tongo ho ḥa tennaw. Na weya ka dañlil. Min Pool doriit kaaw-at, ḥa unjitu, ḥa leeyiji pisinji do kaay ho ḥa salkiyiji. Ek di gem-ak cooltu.

⁹ Min gee kuuk radaw ku pey doriit kabarre-at, ḥu asiig gas Pool ho ḥa cooliigu.

¹⁰ Gee ku darrer-ak berinti horoomin dakina. Wiktin taat ni rakiy ḥepe markaba nii deete, ḥu berinti oki zaadin ta martuwni.

Pool ot do geeger ka Room

¹¹ Ni goytu do kid ka Maalt koyin subba, kar ni ḥeptu markaba. Markab-ak gay, ḥu kolaag « Diyoskuur » ho ḥa min kid ka Alekzandri. ḥa goy wiktin ta siteener do kid ka Maalt.

¹² Min ni ḥeptu markab-ak, ni birtu do geeger ka Siraakuuz. Min ni ottu do wer-aka, ni jammiytu mena subba.

¹³ Min ede, ni jarbitu moota inj kid-aka nam ni ottu do geeger ka Riggijo. Ka kawtinti, us kaak asa min watiine teestu abire. Hiyya, ni amiltu min ede. Ni gin mena seer ja kat ni ottu Puuzol.

14 Do geeger ḥaar-ak, ni gastu gee ku aamin do Iisa indinti a nii goye mena peesira in ḥuura. Min mena kuuk peesir-ak gaastu, hiyya, ni birtu kat Room.

15 Gee ku aamine ku Room gas kabarrini a ni asa do botildi. Paa ko, ḥu uctu a ḥuuni ḥaame. ḅu ḥaaminti do werin kuuk ḥu kolaag « Suugin ta Apiyuus » ho « Geray Subba ku Martir ».* Min Pool taliigu, ḥa deliji barkin do Buñdi ho ḥa deñirtu.

16 Min ni ottu Room, ḥu beriji iżinne a ḥaa goye ger keeji di. Do wer kaak ḥa goiy gay, gin askiriñce gooyaaga.

Pool gaara kaaw ta Buñdi Room

17 Gin mena subba, Pool koliig agindaw ku Yuudinnar ku Room a ḥuu ḥume do weriy. Min ḥu ḥumtu, ḥa kaawiico aman : « Gem kol siñtay, nun kaak ku taliy-añ, ḥu obintu min Zeruzaleem ho ḥu sakkiyintu do uñco ka gee ku Room kuuk goy annere. ḅu obintu maalan di, wala nu nig in geente, wala nu nig aadanna ku aginiyte.

18 Min gee ku Room taliit kaawor, ḥu rak pikindu asaan ḥu bal gase oorin taat yaa iye muutur.

19 Kar Yuudinna gay pooce ho kaaw-at gindu rada. Ek di nu birtu sakkije do wer ka sultan ka tatic ka Room. Kar sakkiyindu gay, nu rakaado loomayin ta siñta ku darrer.

20 Do bi ḥaar-ak ko, nu kolinjko gii ḥaame ho naako gaare baati. Kunj ibingig maan kaak gee ku Israyeel eriyo. Do saan taar-ak ko, ḥu dōdintu in jinzippe.

* **28:15** Wer ka ḥuminco-ak serek pak kilomeetir orok beey min Room.

21 Kar agindaw ku Yuudinnar gay telkiji aman : « Nin anne, ni bal gase yoo maktumne rakki min Zuude taat kaawa biŋ ho ginno siŋni kaak as min annere kaak nig biy in kinke.

22 Kar nin gay raka cokiyin taat kiŋ meenji pakiriyo, asaan ni iban, ay wero, gee kaawa gallo do botol taat ki aadify-anta. »

23 Hiyya, ḥu diytu yiriy rakki taat ḥuu ḥume.

Min yiriy taar-at astu, Yuudinna dakina ḥumtu pey do weriy, pak ka awalle. Min kawtira yoo maako, Pool osiico kaawin dakina. Na gaariico *Meennaw ta Bunđi. Ho na bariya pey botol taat ḥaaco gedire do bi ka Iisa Masi min do *gaanuun ka Muusa ho min makaatamna ku nabiinnar.

24 Daarin ooyit kaaw-ata ho daarin gay poocta.

25 Kaawco bal ḥume ho ḥu raka deete. Do werak, Pool kaawiico pey aman : « Kaaw taat Ruwwin ta Bunđi kaawiico do aginiyko min do bi ka nabi Ezaayi, taar ka seener.

26 Ta kaawa aman :

“ Baa gasig gee-anju ho kaawco aman :
Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.
Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

27 Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,
deŋginco amil lawa,
odinco, ḥu timingu,
pa ḥuu diye do gelbinco,
pa ḥuu dore in deŋginco,
pa ḥuu tale in odinco,
Nu pooc jipte goyinco in nunu,
paa kat, nu baltu gedire coolinco. ”[†] »

[†] **28:27** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

28 Kar Pool kaawiico pey aman : « Diyoŋ do kayko, Buŋ iyiit Kabarre ta Gala ta jile geemir do gee kuuk Yuudinnado. Gee ɳuur-ak kat yaa ooyin kaaw-ata.

»

29 [Min Pool gaasiit kaawoy, hiyya, *Yuudinna amiltu min do geriy ho ɳu teestu meeple benannico.]‡

30 Min ɳaar-ak, Pool goytu pey elgin seer karaat do ger kaak ɳa ajjirtu-aka. Do geriy-ak, ɳa obaag ay gem kaak asa talinji di.

31 Kar ɳa gaariicot Meennaw ta Buŋdi ho ɳa garkiyiigu do bi ka *Rabbin Iisa Masi bal kolaw. Ginno waan kaak todaaji.

‡ **28:29** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ɳu siirtu min awalle ij kaaw ta Grek.

**Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala do bi ka
Iisa Masi in danla**

New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangaléat

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangaléat

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84